

INSTITUT D'ESTUDIS AUTONÒMICS

**LA TELEDIFUSIÓ EN LLENGUA MINORITARIA:
ELS CAS DE TV3 I UN ESTUDI COMPARATIU**

per

Teresa Guitart Feliubadaló

Llicenciada en Dret, Universitat de Barcelona, 1982

Master of Science in Broadcasting, Boston University, 1988

INDEX

	Pàgina
Llista d'abreviacions utilitzades	v
Index de quadros i figures	vii
INTRODUCCIO	1
CAPÍTOL	
1.- L'IMPORTANCIA DE LA TELEDIFUSIÓ EN LENGUA MINORITARIA (REVISIÓ DE LA LITERATURA)	5
La situació de les llengües minoritàries i la televisió: Revisió de la literatura	6
Els Problemes de les Emissions en Llengua Minoritaria Solucions Proposades per la Literatura	9
Definició del Problema Importancia del Problema	12
Temes Relacionats Competitivitat en la Teledifusió; Les Noves Tecnologies de Televisió	13
2.- LA RÀDIO-TELDIFUSIÓ A ESPANYA	20
La Configuració del Sistema de Ràdio-teledifusió a Espanya: Desde el 1924 fins el 1975	20
La Radiodifusió; La Teledifusió	

	La ràdio-teledifusió a Espanya: Desde 1975 fins Avui	22
	El Final de la Dicitadura i l'instauració de la Democràcia; La Radiodifusió; Teledifusió	
	Televisió per Cable	24
3.-	LA RÀDIO-TELEDIFUSIÓ REGIONAL A ESPANYA	25
	La Ràdio a Catalunya	25
	Desde el 1924 fins el 1975; Desde el 1976 fins Avui	
	La Teledifusió Regional	29
	Desde el 1956 fins el 1980; Desde el 1980 fins Avui	
	El Centre Regional de Catalunya	31
4.-	ELS TERCERS CANALS DE TELEVISIÓ A ESPANYA	34
	Televisió i l'Espanya Autònoma	34
	El Llençament dels Tercers Canals	34
	El cas d'Euskadi: Euskal Telebista (ETB); El Cas de Catalunya: TV3-Televisió de Catalunya; El Cas de Galícia: Televisión de Galícia (TVG)	
	Aspectes Legals dels Tercers Canals: El Cas de TV3	38
	L'Estatut d'Autonomia Català; L'Estatut de la Ràdio i la Televisió; La llei dels Serveis de Radiodifusió i Televisió a Catalunya (LRTC); La Llei dels Tercers Canals de Televisió	

	Organització i Funcionament dels Tercers Canals de Televisió:	
	El Cas de TV3	45
	Estructura; Finançament; Programació; Control	
	La Lluita dels Tercers Canals i el "Final" del Monopoly de TVE:	
	El Cas de TV3	47
	L'Impacte dels Tercers Canals Sobre el Monopoli Estatal de la Televisió	49
	La Producció Estrangera; Retransmissió d'Aconteixements Esportius; Publicitat; Mes relevància del centre regional de TVE a Catalunya	
5.-	LLENGUA, TELEVISIÓ I AUDIÈNCIA	52
	Població, Llengua i Televisió	52
	Els canals de Televisió i l'Audiència	54
6.-	EL SERVEI DE TELEVISIÓ EN LLENGUA MINORITARIA: EINA DE RECONSTRUCCIÓ NACIONAL	58
	El Cas de Catalunya	59
	El Cas de Canada	61
	Marc Històric; Regulacions; Crítiques a les regulacions de teledifusió; Regulacions del cable; Regulacions de les noves tecnologies de transmissió de programes	
7.-	METODOLOGIA	78
	El Questionari	78
	Limitació de la metodologia	

Les Entrevistes	80
Les Organitzacions de Televisió	80
Sianel Pedwar Cymru (S4C); Société Radio Canada (SRC)	
8.- ESTUDI COMPARATIU DE L'ACTUACIÓ DE LES ENTITATS DE TELEVISIÓ QUE EMETEN EN LLENGUA MINORITARIA	94
Impacte Social	94
Els Programes Infantils; La Indústria de la Llengua	
Programació	102
Producció de Programes	104
Producció Domèstica; Co-produccions	
Producció Estrangera	113
Principals Motius per a Limitar l'Emissió de Programes Estrangers;	
Handicaps Comuns per Comprar Programes Estrangers; Països	
Proveïdors de Programes	
Vendes Internacionals	121
TV3; S4C	
9.- CONCLUSIONS I RECOMENACIONS	125
ANEXE 1	142
BIBLIOGRAFIA	151

LLISTA D'ABREVIACIONS UTILITZADES

- BBC: British Broadcasting Corporation
CBC: Canadian Broadcasting Corporation
CCRTV: Corporació Catalana de Ràdio i Televisió
CRTC: Canadian Radio, Television and Telecommunications Corporation
CRTVG: Compañía de Radio y Televisión de Galicia
CTV: Commercial Television
CEE: Comunitat Econòmica Europea
EAC: Estatut d'Autonomia de Catalunya
ERT: Estatut de la Ràdio i la Televisió
ETB: Euskal Telebista
EUA: Estats Units d'Amèrica
HTV: Harlech Television
IBA: Independent Broadcasting Authority
ITV: Independent Television
LTCT: Llei dels Tercers Canals de Televisió
LRTC: Llei dels Serveis de Radiodifusió i Televisió de Catalunya
PBS: Public Broadcasting Service
RCE: Radio Cadena Española
RNE: Radio Nacional de España
RTE: Radio Televisión Eire
RTVE: Radio Televisión Española
RU: Regne Unit

SED: Sàtèl.lit d'Emissio Directe
S4C: Sianel Pedwar Cymru
SRC: Société Radio Canada
SRQ: Société de Radio-Television du Quebec
TQS: Television Quatre Saisons
TVA: Le Reseau de Television
TV3: Televisió de Catalunya
UER: Unió Europea de Radiodifusió

INDEX DE QUADROS I FIGURES

Quadros

Pagina

- Quadre 1.-- Creixement del nombre d'aparells de vídeo. Previsió per vivendes
- Quadre 2.-- Programes de Televisió per Satèl.lit a Europa
- Quadre 3.-- Us Declarat del Català a les Emissores de Ràdio de Catalunya,
Estiu 1986
- Quadre 4.-- Característiques dels serveis de televisió existents a Espanya al 1987
- Quadre 5.- Població de les regions espanyoles que disposen del servei del tercer canal de televisió i us de les llengües minoritàries.
- Quadre 6.- Us de la tecnologia de televisió per regions
- Quadre 7.-- Hores que passa un individu mirant la televisió per dia, en mitja.
- Quadre 8.-- Cobertura potencial dels senyals de televisió
- Quadre 9.- Nombre d'hores transmeses durant l'any 1986
- Quadre 10.-- Distribució de l'audiència per canals de televisió
- Quadre 11.-- Canal de televisió mes freqüentment sintonitzat a Catalunya
- Quadre 12.-- Telefilm Canada Broadcast Fund: Projectes firmats, acords formalitzats i acceptats (producció únicament). Desde l'1 d'Abril fins el 30 de Sept. de 1987
- Quadre 13.-- Informació sobre l'estructura de les organitzacions de teledifusió regional que emeten en llengua minoritària
- Quadre 14.-- Dades sobre la programació de les organitzacions de teledifusió que emeten en llengua minoritària

- Quadre 15.-- Dades relevants sobre l'audiència del programes de televisió regional en llengua minoritaria
- Quadre 16.-- "Share" d'audiència per cadenes de televisió
- Quadre 17.-- Hores de programes infantils emessos en el 1986
- Quadre 18.-- Origen dels programes infantils emessos al 1986
- Quadre 19.-- Percentatges de programes estrangers doblats
- Quadre 20.-- Percentatge de programes segons categories emessos durant el 1986
- Quadre 21.-- Programes emessos per TV3 i per TVE-1
- Quadre 22.-- Fonts de programes corresponent a l'any 1986 (expressat en percentatges sobre l'emissió total de cada entitat)
- Quadre 23.-- Cost de producció mitj d'un programa d'una hora de duració
- Quadre 24.-- Percentatge de programes de televisió importants en l'any 1983, i prime-time
- Quadre 25.-- Percentatges de producció domèstica i importada emessa a l'any 1986 per TV3
- Quadre 26.-- Cost mitj d'una hora de programa adquirit a l'estranger i produït domesticament.
- Quadre 27.-- Anàlisis dels programes estrangers emessos per TV3 el 1986

Figures

Figura 1.- Percentatges dels programes emessos segons categories.

INTRODUCCIO

L'objecte d'aquest estudi es analitzar el desenvolupament, l'actual actuació i el futur de TV3- Televisió de Catalunya. TV3 es un canal de televisió de caracter regional que emet per a la regió de Catalunya amb llengua catalana exclusivament.

El motiu de creació i llençament de TV3 era la protecció de la llengua i la cultura catalanes. Aquest proposit segueix avui en dia sent el principi inspirador de la gestió de TV3. El Director General de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (organisme administratiu que gestiona la ràdio i la televisió a Catalunya), Joan Granados, reconogué, en una conférença dins de les "Jornadas sobre La Televisión en España Mañana" celebrades a Madrid el juny del 1985, com un dels principals objectius de TV3 l'aconseguir "una televisión totalmente en catalán que fuera una aportación decisiva a la normalización de la lengua catalana; [i] una profundización en el patrimonio cultural de Cataluña..."¹ Joan Granados afegí, "A menudo se nos ha dicho que hacer televisión es caro, y es verdad, pero la cuestión no es si es caro o no, sino si vale la pena, y eso, en el caso de Cataluña, ha valido la pena, porque TV3 es básica para la normalización lingüística y para la reconstrucción cultural de Catalunya."²

En les ultimes decades hi ha hagut un moviment general a tot Europa encaminat a la descentralització política. Aquest moviment a afectat també als sistemes de teledifusió existents en cada un dels països de l'Europa Occidental. Els sistemes de televisió d'aquests

¹ Joan Granados, TV3: un canal institucional con vocación competitiva, eds. E. Bustamante, J. Villafañe, La Televisión en España Mañana, (Madrid, Siglo XXI de España Editores, Ente Público Radiotelevisión, 1986), p. 238.

² Ibid., 238.

països, propietat de l'estat, varen configurar-se des del seu inici sota el principi de centralització. Avui, aquests sistemes estan desenvolupant elements addicionals per tal de servir els interessos culturals de les regions.

Per exemple, al 1954 el Parlament britànic va autoritzar la Independent Broadcasting Authority, la qual ofereix cobertura de televisió tan regional com nacional a través de les 16 companyies que formen l'Independent Television. Al 1975 la televisió pública italiana, la RAI, va afegir al seu programa nacional nous canals per establir l'estructura regional de teledifusió. També al 1975, França va crear una nova organització de teledifusió, "France-Regions" (FR3), per el desenvolupament de la teledifusió i producció regional.

Al 1983, el moviment de descentralització de la teledifusió va arribar a Espanya amb el llançament de Euskal Telebista (ETB), un servei de televisió per al País Basq. TV3-Televisió de Catalunya va començar les seves emissions al 1984. Al 1986 Televisión de Galicia (TVG) va iniciar les emissions per a la regió de Galicia.

Els serveis regionals de teledifusió a Espanya difereixen dels de Gran Bretanya, Italia o França en quant que aquells emeten en les llengües regionals (català, basq o galleg). Les emissions regionals a Gran Bretanya, Italia o França es fan en la llengüa majoritària: l'anglès, l'italià o el francès. L'única excepció és la televisió de Gales a Gran Bretanya, la qual ha emés en galés desde el seu inici al 1984. Això significa que els organismes regionals de televisió de Gran Bretanya, Italia o França poden cooperar en els seus esforços de producció sense cap limitació lingüística; en canvi els organismes regionals de televisió a Espanya tenen que subsistir amb aquesta limitació i per tan amb limitacions a la cooperació. Per exemple, TV3 està limitada a l'audiència que te actualment i al seu escas creixement perquè fora de Catalunya ningú, o quasi ningú, parla català.

Per aquest mateix motiu TV3 es troba en situació d'inferioritat respecte ^a de Televisión Española (TVE), el servei de televisió gestionat per un organisme de

l'administració central espanyola que emet per a tot el territori espanyol en castellà, la llengüa majoritària a Espanya.

Pero TV3 s'enfrontara proximitament a altres amenaces competitives procedents de dins i de fora del país. Aquesta competència arribara mitjançant les noves tecnologies de la comunicació i mitjançant la canviant actitud dels govens Europeus envers la gestió dels serveis de televisió.

Els factors de competència per a TV3 inclouran: l'eminent implantació del servei de televisió gestionat per empreses privades a Espanya, el creixent nombre d'aparells de video, la recepció de programes via satèl·lit a tot el territori espanyol, i la futura instal·lació del servei de televisió per cable en les gran ciutats espanyoles. Avui TV3 comparteix la seva audiència amb els dos serveis de televisió que ofereix TVE. D'aquí deu anys, TV3 compartira l'audiència amb dotzenes de canals de televisió. Aquest nou entorn de la televisió canviara els principis de la televisió regional, així com la seva actitud i actuació.

Actualment hi ha molt poca literatura en llengüa espanyola o anglesa que tracti del tema específic de les organitzacions europees que emeten en llengües minoritàries. Alguns estudis europeus han adreçat la viabilitat de de la descentralització dels organismes teledifusors. En les Jornades de "Televisión en España Mañana", es va tractar el tema de la descentralització del servei de televisió a Espanya. Segons Vilafañe, la descentralització del servei de televisió favoreix l'us de la televisió com un servei públic. La televisió pública, o gestionada per l'estat, preten informar, educar, protegir l'identitat cultural, salvaguardar el pluralisme, i respectar les minories. Aquest objectius estan fora de l'alcanc d'una organització centralitzada en un país on existex diversitat llingüística, i una varietat de grups socials i d'interesos. Per aixó, els objectius del servei de televisió pública no es compleixen amb l'actual organització del servei de televisió.³

³ Justo Villafañe, Descentralización y servicio público, eds. E. Bustamante, J. Villafañe, La Televisión en España Mañana, (Madrid, Siglo XXI de España Editores, Ente Público Radiotelevisión, 1986), pp. 185-207.

Aquest treball aporta un estudi de TV3. També aporta el desenvolupament de possibilitats per a la futura gestió de les organitzacions regionals de televisió que emeten en llengua minoritària. Per accomplir aquest objectiu, s'ha recollit informació sobre la gestió de cinc organitzacions de televisió, inclosa TV3, que tenen característiques similars a les de TV3. Dues d'aquestes organitzacions son ETB i TVG d'Espanya (la televisio basca i la gallega respectivament). Ambdues organitzacions son similars a TV3 en quant a la seva estructura i al seu status jurídic. La tercera organització de televisió és la cadena francófona de la Canadian Broadcasting Corporation, anomenada Société Radio Canada (SRC), amb seu a Montreal, Quebec. Desde el seu establiment, aquesta organització ha actuat en un entorn bilingüe. Avui competeix amb les televisions privades i amb la televisió per cable. L'exit de SRC en aconseguir els seus propòsits culturals i llingüístics esta reconegut a tot arreu del mon. Al igual que TV3, ETB i TVG, SRC es gestionada per l'administració pública. La quarta organització es Sianel Pedwar Cymru (S4C), la qual actua sota l'estructura de la Independent Broadcasting Authority britanica. S4C es una televisió comercial creada, per raons polítiques, per promoura i preservar l'us de la llengua gallesa.

A partir d'aquest cinc casos sera possible extraure problemes, actituds i comportaments que ens ajudaran a definir el futur de TV3.

CAPITOL 1

L'IMPORTANCIA DE LA TELEDIFUSIO EN LENGUA MINORITARIA
(REVISIO DE LA LITERATURA)

"La llengua es a la vegada envas i esperit moldegador de la manera en que vivim aquest mon. Cada llengua encarna i dona cos a una manera particular d'organitzar, de percebre, d'entendre la realitat. Els sentits humans, en termes generals, son iguals a tot arreu del mon. Però el retrat mental del mon que constitueix les complexes pautes de comportament social, les quals anomenem cultura, canvia totalment d'una comunitat a una altre. La llengua es el factor preeminent d'aquesta varietat i a la vegada es el seu principal preservador." (George Steiner)¹

Actualment a l'Europa Occidental hi han moltes llengües minoritàries la subsistència de les quals està en perill. "A l'occident europeu comptem entre 40 i 50 parles, que es troben en una situació d'inferioritat respecte a l'oficial de l'estat, minoritzades a poc a poc al

¹ George Steiner, The Tongues of Men, [Les Llengües de l'Home], The Listener, April 28 1977; citat per Terence O'Brien, Economic Support for Minority Languages, [Suport Econòmic per les Llengües Minoritàries] eds. A. Alcock, B. Taylor, J. Wilton, The Future of Cultural Minorities [El Futur de les Minories Culturals] (London, The MacMillan Press Ltd., 1979) p. 82.

"Language is both the container and the shaping spirit of the ways in which we experience the world. Every single language embodies and gives expression to a particular way of organizing, perceiving, understanding reality. Human senses are, broadly speaking, the same throughout the earth. But the mental picture of the world which makes up that complex living framework of social existence which we call a culture varies immensely from community to community. And it is of this variety that language is the pre-eminent medium and preserver"

llarg dels segles i de la història. fins i tot es troben en una situació, moltes d'elles, de perill real d'extinció."²

De Puig menciona les següents llengües minoritàries com les més parlades: "El lapó, que es parla a Suècia i Noruega; el feroès, que es parla a Dinamarca; el frisó, a Holanda i Alemanya; el gaèlic, el gal·lès, el còrnica i el manx, a Gran Bretanya; el bretó, a l'alsacià i el cors a França; l'euskera a França i Espanya; el català i l'occità, a França, Espanya i Itàlia; el croat i l'eslovè a Itàlia i Àustria; el retoromànic a Suïssa; el friülès, el retoromànic, el piemontès i el sard a Itàlia; el kurd, l'armeni i l'assiri a Turquia; el gal·lec a Espanya; el luxemburguès i el való a Bèlgica; el luxemburguès a Luxemburg; l'irlandès a Irlanda; el flamenc a Bèlgica."³

La situació de les llengües minoritàries i la televisió:

Revisió de la literatura

Algunes de les llengües minoritàries son reconegudes oficialment per l'estat. Per altre part, algunes organitzacions internacionals han reconegut els drets de les minories i de les llengües minoritàries. Inclús s'han aprovat recomenacions dirigides als estats membres d'aquestes organitzacions internacionals per que reconeixin les llengües minoritàries. Entre aquestes organitzacions es troben les Nacions Unides, l'UNESCO, el Consell d'Europa, el Parlament Europeu i la Conferència Europea de Seguretat i Cooperació.

A pesar de les declaracions internacionals i del reconeixement per alguns estats, la llengua que no es utilitzada diàriament en totes les formes de comunicació esta destinada a desaparèixer. Per això, la presència de les llengües minoritàries en els mass media, especialment en la televisió, es essencial per la seva subsistència. Howell afirma que una

² Lluís M. de Puig, Les Llengües minoritàries d'Europa: estat de la qüestió,² Quaderns de Treball (Barcelona, Generalitat de Catalunya, Institut d'Estudis Autònoms, Dec. 1986) p. 14.

³ Ibid., 40.

llengua desapareix si no s'utilitza en els principals mitjans de comunicació que existeixen actualment en la nostra societat.

"Solament l'us popular de la llengua en una societat tecnològica no garanteix la seva supervivència a no ser que aquesta llengua també tingui accés als principals canals de comunicació pública. No importa quan diligents siguin els esforços dels pares i mestres per que es parli un dialecte ètnic a la llar o a l'escola; les llengües vives han esdevingut, de manera crítica, depenents de la radio-teledifusió per la seva vital continuïtat. Les raons d'això són varies:

- La ràdio i la televisió són els conductes més poderosos per transmetre les cultures nacionals i populars d'una generació a l'altra.

- Les llengües que són utilitzades en les ones adquireixen credibilitat i legitimitat en el pensament de l'audiència, especialment entre la quitxalla i les minories."⁴

O'Brien també manté la necessitat d'existència de mass media en llengua minoritària per prevenir la decadència d'una llengua.⁵ Així mateix, Mackey afirma que els nous mitjans de comunicació han creat possibilitats i oportunitats per a l'utilització de les llengües minoritàries que mai s'hi havia pensat avans en "les nacions sense estat del Quart Mon."⁶ (En termes de radio-teledifusió el Primer Mon inclou els estats de l'oest de parla anglesa --

⁴ W.J. Howell, Jr. World Broadcasting in the Age of the Satellite [Radio-teledifusió Mundial en l'Era del Satel.lit] (Norwood, NY, Ablex Publishing Co., 1986) p. 197.

"But a popular usage [of a language] in and of itself will not guarantee a language's survival within a technological society unless it also has access to the major channels of public communication. No matter how diligent the attempts by parents and teachers to speak an ethnic dialect within the home and school, living languages have become critically dependent upon broadcasting for their continued vitality. The reasons for this are several:

- Radio and television are the most powerful conduits for transmitting national and popular cultures from one generation to another.

- Languages used on the air gain credibility and legitimacy in the minds of audiences, especially children and minorities."

⁵ Terence O'Brien, Economic Support for Minority Languages, pp. 82-100.

⁶ William F. Mackey, Language Policy and Language Planning, *Journal of Communication*, vol. 29 (2), Spring 1979, p. 50.

RU
 EUA, Canada, ~~SB~~, Irlanda, Oceania, Australia, Nova Zelanda--, així com Japó i els països de l'Europa Occidental --; el Segon Mon inclou l'Unió Soviètica i els estats del bloc comunista de l'est; el Tercer Mon inclou els països en vies de desenvolupament; el Quart Mon inclou aquelles societats culturalment pluralístiques.)

Bevan aporta una visió diferent de l'efectivitat de la teledifusió en la preservació d'una llengua minoritària. En el seu treball sobre la televisió en llengua gal·lesa diu citant a Price:

"En absència d'un sentit cohesiu d'identitat cultural reconegut per la majoria esta determinat que la restauració d'una llengua com a medi de comunicació viu sigui difícil una vegada s'ha iniciat el procés de decadència.... El factor decisiu per determinar el destí de la llengua minoritària es el grau de leialtat mostrat per la comunitat d'usuaris (Price, 1979:41)."⁷

Bevan afirma que la ràdio-teledifusió pot ajudar a salvar les cultures minoritàries però també es necessari "un canvi en les formes més àmplies de control polític i econòmic amb el qual es configuren les estructures de la ràdio-teledifusió."⁸

Les llengües minoritàries generalment no estan justament representades en les cadenes nacionals de televisió dominades per la cultura majoritària. En moltes societats industrials del occident les condicions generals de producció i difusió dels mitjans de comunicació operen per assegurar el domini de les cultures majoritàries.⁹ "Els mass media

⁷ David Bevan, The Mobilization of Cultural Minorities: the case of Sianel Pedwar Cymru, [La Movilització de les Minories Culturals: els cas de Sianel Pedwar Cymru], Media, Culture and Society, vol. 6, 1984, pp. 103-117, p. 115.

"In the absence of a sense of cohesive cultural identity recognized by the majority it is bound to be difficult to restore the language as a living medium once a process of decline has set in. . . . The decisive factor in determining the fate of a minority language is the degree of language loyalty shown by the community of speakers (Price, 1979:41)."

⁸ Ibid.

⁹ Ibid., 84.

amb la seva penetrant influència, suposen una amenaça d'incalculable magnitud a la supervivència de les llengües minoritàries."¹⁰

El tractament que reben els programes en llengües minoritàries en els serveis de televisió d'àmbit estatal acostuma a ser superficial. El contingut d'aquests programes tendeix a ser "folkloric" i no es representatiu de la vida real i de les característiques de la comunitat minoritària. En molts casos la cobertura ignora la realitat del grup minoritari i el mostra com un grup estrany, pintoresc i curios.¹¹ Bevan diu que el creixent nombre de programes de televisió internacionals amb uns valors de contingut ampliament consonants amb els valors dominants, augmenten l'amenaça d'extinció de les cultures minoritàries. Al mateix temps, les cultures minoritàries estan sub-representades en el mercat internacional de productes culturals.¹²

Els Problemes de les Emissions en Llengua Minoritària

Diversos problemes polítics, socials i econòmics dificulten el proveïment d'un servei diferenciat de teledifusió dirigit a les minories en les societats culturalment pluralístiques. Aquests són:

1. La manca de fons econòmics adequats per constituir i gestionar estacions de televisió per a les comunitats minoritàries.¹³
2. Els prejudicis de la majoria envers la minoria i vice versa.¹⁴

¹⁰ Glanville Price, The Present Position and Viability of Minority Languages, [La Situació Actual i Viabilitat de les Llengües Minoritàries] eds. A. Alcock, B. Taylor, J. Wilton, Future of Cultural, p. 37.

¹¹ Bevan, Mobilization Cultural, 84.

¹² Ibid., 104.

¹³ Howell, World Broadcasting, 196.

¹⁴ John Howkins, Basques Use TV To Speak Their Own Language, [Els Bascs Utilitzen la Televisió per Parlar la Seua Propia Llengua], InterMedia, vol. 11 (3), May 1983, pp. 20-25.

3. La disposició limitada d'artistes i els alts costos implicats en la producció de programes de qualitat, particularment en els generes dramàtics i "light entertainment."¹⁵

4. En aquells llocs a on el nombre de canals disponibles es limitat, l'emissió d'un programa en llengua minoritària resulta en la pèrdua d'un temps de programació que tenia establert o podria tenir la llengua majoritària.

Solucions Proposades per la Literatura

La Conferència Permanent de les Autoritats Locals i Regionals d'Europa dins de l'organització del Consell d'Europa tracta els temes de llengües minoritàries. En el mes de Setembre del 1985 una comissió d'experts es va reunir per escriure un projecte de text sobre "Els Mass Media i els Drets de les Llengües Minoritàries." Aquesta comissió va afirmar el dret de les llengües minoritàries a accedir als mass media: "D'aquesta manera, l'utilització de les llengües minoritàries serà promoguda, tenint en compte l'importància del rol dels media en la difusió i l'actualització constant d'una llengua; al mateix temps noves necessitats [creatives] podran trobar els mitjans d'expressió adequats."¹⁶

Per protegir les llengües minoritàries aquesta comissió europea va proposar l'establiment d'estacions de ràdio i de televisió. No obstant, la comissió va reconèixer l'impossibilitat de disposar d'una estació de televisió espacial per cada una de les llengües minoritàries existents. Per això, va suggerir que les organitzacions de televisió gestionades per l'administració pública haurien d'assegurar l'emissió de programes informatius i culturals en les llengües minoritàries. La comissió va afegir que els professionals

¹⁵ Bevan, *Mobilization Cultural*, 115.

¹⁶ M. Pietro Ardizzone, *Project de texte relatif aux Mass-media et droits des minorités linguistiques. Recommandations et propositions* [Projecte de text relatiu als Mass-media i als drets de les minories lingüístiques. Recomenacions i propostes] (reviewed version after the meeting of September 13, 1985), Council of Europe, Standing Conference of Local and Regional Authorities of Europe, CPL/Cult/GT/LRM (20) 3.

individuals a carrec de la produccio d'aquests programes haurien de parlar fluentment la llengua minoritaria i estar familiaritzats amb la cultura de la comunitat.¹⁷

Algunes cadenes nacionals de televisió de l'Europa Occidental inclouen regularment en les seves emissions programes en llengües minoritaries. Per exemple, YLE/MTV 1 i 2 de Finlàndia, emet més del dos percent de la seva programacio total en Lapò. RTE 1 i 2 d'Irlanda també emet alguns programes en gaèlic.¹⁸ FR3 a França emet alguns programes setmanals en bretò i alsacià. RTVE a Espanya emet programes diaris en català, basc i gallec. De totes maneres aquesta solució dona un caràcter de segona classe a la programació en llengua minoritaria.

Per que els programes de televisió en llengües minoritaries perdin el seu estatus de programes de segona classe es necessari que s'estableixi una estació local de televisió que emeti unicament en la llengua minoritaria. O'Brien en el seu article "Economic Support for Minority Languages" ["Suport Economic per les Llengües Minoritaries"] analitza de quina manera les inversions econòmiques destinades a protegir les llengües minoritaries poden ser mes efectives. Aquest autor diu que els beneficis de les inversions en radio i en televisio son bastant immediats i poden ser aprofitats per la majoria. "Si es busca el maxím retorn de l'inversio a curt ^{termini} ~~plac~~ resulta mes efíac donar prioritat a l'inversió per la provisió de serveis de ràdio i televisió."¹⁹

Actualment, en paisos desenvolupats, hi han molt poques organitzacions de televisió que actuïn regionalment i que les seves emissions, destinades a una comunitat bilingüe, siguin majoritariament en llengua minoritaria. Aquestes son: S4C que emet en gal·lès a la regio de Gales de Gran Bretanya; i TV3, ETB i TVG que emeten en català, basc i gallec a les regions espanyoles de Catalunya, País Basq i Galicia respectivament.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ John Tydeman, New Media in Europe [Els Nous Media a Europa] (Berkshire, England, McGraw-Hill Book Co., 1986) p. 26-30.

¹⁹ O'Brien, Economic Support, 94.

Als Estats Units d'America hi han varies estacions comercials gestionades per empreses privades que emeten nomes en espanyol (una llengua minoritaria als EUA que coexisteix amb l'angles). El seu objectiu, però, es basicament l'obtenció de lucre econòmic i no l'altruistica determinació de promoure la llengua espanyola.

Hi han països desenvolupats a on coexisteixen varies llengües i a on el sistema administratiu està basat en les diferències culturals i llingüístiques de les regions. En aquest països l'estructura de la teledifusió esta basada en la diversitat de llengües. Suïssa i Iugoslavia son exemples de cultures multilingüístiques. Canada, Bèlgica i Checoslovaquia, son exemples de cultures bilingüístiques.

Definició del Problema

Un cop s'ha establert l'existència de serveis de televisió en llengua minoritaria es important conèixer com s'organitzen, com funcionen i com es gestionen les organitzacions que realitzen aquest servei, així com si compleixen l'objectiu cultural que tenen establert i, en darrer lloc, anticipar les seves perspectives de futur.

La literatura en temes de mitjans de comunicació i llengües minoritaries es concentra en el rol de la teledifusió per protegir l'us de la llengua minoritaria. No obstant, aquesta literatura no fa referència a la gestió i funcionament de les organitzacions de televisió que emeten en aquestes condicions. Aquesta autora creu que es important conèixer la gestió d'aquestes organitzacions i analitzar si els objectius llingüístics d'aquests serveis de televisió s'han complert. Aquest treball es concentra en el cas de TV3 de Catalunya.

Importancia del Problema

La informació que es facilita en aquest treball sobre organitzacions de televisió que emeten en llengua minoritaria podra ser d'ajuda per aquelles comunitats, governs o institucions que estiguin estudiant l'us de la teledifusió dins d'un programa de suport d'una

llengua i cultura minoritaria. L'anàlisi comparatiu que es fa en aquest treball de parrilles de programació, política de producció de programes i resultats lingüístic-socials, també pot ser d'utilitat per aquelles organitzacions que actualment estan emetent programes de televisió en llengua minoritaria.

Temes Relacionats

Per sobreviure i créixer les organitzacions de televisió regionals que emeten en una llengua minoritaria tenen que trobar camins per aconseguir l'audiència més ampla possible; per això, tenen que ser competitives amb altres cadenes poderoses econòmicament com ho són les cadenes d'àmbit estatal gestionades bé per l'administració pública o bé per empreses privades. Amb l'aparició de nous sistemes de televisió, com són el satel·lit d'emissió directe (SED) o el cable, la competència segurament augmentarà.

Competitivitat en la Teledifusió

La programació de televisió en llengua minoritaria té que ser competitiva en termes de quantitat i qualitat amb les programacions d'àmbit estatal. Els canals regionals de televisió tenen una posició d'inferioritat en la carrera competitiva davant dels canals d'àmbit estatal degut a que arriben a una audiència quantitativament més limitada. D'una part els costos de producció no varien pro rata segons la població, per tant les grans cadenes de televisió, amb una audiència més ampla, estan en una posició més forta per mantenir el nombre i standards de la producció domèstica. Per altra part, la financiació de les televisions regionals aquí estudiades depèn dels fons públics i de la publicitat al igual que les seves competidores estatals; consegüentment, la competitivitat per obtenir una audiència ampla dins de la regió no és només una qüestió d'acomplir propòsits culturals sinó també una qüestió ~~econòmica~~ **financera**.

En aquesta situació de competitivitat és raonable pensar que les organitzacions regionals de televisió ~~dependen~~ **depenen** de produccions estrangeres, especialment en els gèneres

d'entreteniment per ser els mes cars, per tal d'atraure l'audiencia mes amplia possible. Com s'ha mencionat avans els costos de producci6 no varien pro rata segons la poblaci6, en canvi l'adquisici6 de drets d'emissio de programes a l'estranger normalment es paga proporcionalment al tamany de l'audiencia potencial del comprador. Com qualsevol cadena de televisio d'ambit estatal arreu d'Europa, les televisions regionals busquen a fora de les seves fronteres els programes mes atractius i amb mes qualitat per ofereir-los a la seva audiencia. Per exemple, el primer programa estranger ofert per TV3 va ser Dallas. Dallas havia estat anteriorment emes per TVE aconsegit grans nivells d'audiencia, per tant la serie ja era popular entre la poblacio catalana. El dia que es va estrenar molts catalans estaban ansiosos per sentir en J.R. parlar català.

Les Noves Tecnologies de Televisi6

El SED, el cable i els aparells de video son diferents sistemes de distribuci6 de programes de televisio i de pel.lícules creades pel cinema que a la llarga poden canviar la forma d'operar i els objectius dels sistemes tradicionals de teledifusi6. Els nous serveis ^{per} ~~proveir~~ ^{proveidors de)} programes de televisio poden afectar la programaci6 de qualsevol canal de televisio, ja sigui gestionat per l'administraci6 pùblica o per una empresa privada, ja sigui d'ambit estatal o regional. De totes maneres, l'amenaça adquireix mes relevancia quan afecten als canals de televisio mès debils com ho son els regionals. El Quadre 1 mostra el creixement ~~en~~ ^{que tenen} nombre de vivendes ~~amb~~ ^{amb} aparells de video a Espanya i a ^{Regne Unit} ~~Gran Bretanya~~ desde el 1981 projectat fins el 1990.

Per exemple, en els EUA, a on l'us de noves tecnologies de televisio te mès tradici6 que en Europa, el "share" de les cadenes comercials (ABC, CBS, NBC) de la audiencia total era d'un 91% al 1978 i nomes d'un 81% al 1982. "Amb el cable el 'share' de les grans cadenes ha disminuït a un 60% al 1985. Per el 1990 s'estima que les grans cadenes

juntes arribaran a menys de la meitat (46%) de la audiència total de televisió degut a la fragmentació causada per la competència del cable, del SED i del vídeo domèstic."²⁰

Quadre 1.-- Creixement del nombre d'aparells de vídeo. Previsió per vivendes²¹

	1981 (mils)	1984 (mils)	1990 (mils)	1980 (%)	1984 (%)	1990 (%)
Espanya	110	1100	1625	1,3	12,7	19
RU	1550	5740	9996	7,7	28,1	49

El Regne Unit juntament amb la República Federal d'Alemanya són els països europeus amb el nombre més elevat de d'aparells de vídeo per vivenda. Espanya i Itàlia tenen el nombre més baix.

Aspectes Internacionals de les Noves Tecnologies

Una comissió de la Comunitat Econòmica Europea va estudiar els problemes de l'ús del SED a Europa. Al 1984 aquesta comissió va estendre el "Green Paper" intitulat "La Televisió Sense Fronteres," un document que proposa una sèrie de mesures legislatives i pràctiques per establir el denominat mercat comú de la ràdio-teledifusió. La estratègia global és crear un servei integrat de televisió europea per emetre programes co-produïts per els membres de l'UER en diverses llengües. La comissió va deixar molt clar que les organitzacions de televisió europees haurien de treballar plegades per desfer les barreres legals i econòmiques que dificulten la lliure circulació de programes de televisió si pretenen ser productores i distribuïdores competitives en el mercat internacional davant del desenvolupament de les tecnologies de cable i satèl·lit. La participació en projectes

²⁰ Howell, World Broadcasting, 313.

²¹ Tydeman, Media Europe, 159.

internacionals es essencial per la supervivència i el creixement de les organitzacions que emeten programes de televisió en llengües minoritàries així com ho es per les organitzacions que emeten en l'àmbit estatal.

El SED a Europa s'està desenvolupant d'una manera estable i segura en comparació amb els EUA a on la seva implantació ha fracassat. El Quadre 2 mostra els serveis de satel.lit existents a Europa. Els efectes de les programacions emeses per els SED sobre les entitats de televisió regionals i nacionals seràn: 1) l'erosió del suport públic dels serveis de televisió mitjançant quotes de llicència, impostos o adquisició de productes publicitat; 2) l'emissió de programes d'entreteniment massiu designats per atraure més televidents i competir millor amb les noves fonts de programació; 3) l'amenaca a la soberania cultural.

Quadre 2.-- Programes de Televisio per Satel.lit a Europa²²

Satel.lit	Status	Comentaris
Telecom F-1	En operacio	Gestionat per el PTT Frances
Telecom F-2	En operacio	Gestionat per el PTT Frances
Intelsat V-F2	En operacio	Intelsat Atlantic Ocean Satellite
Intelsat V-A F11	En operacio	Intelsat Atlantic Ocean Satellite
Eutelsat 1 (ECS-F1)	En operacio	ConSORCI Europeu
ECS-IV	En operacio	ConSORCI Europeu
TV Sat	Novembre 1987	DBS de la RFA
Telecom 1C	Decembre 1987	Franca
TDF-1	Abril 1988	DBS Franca/RFA
ECS-V	Juny 1988	ConSORCI Europeu
Astra	Septembre 1988	DBS Luxemburg
Tele-X	Finals 1988	DBS Suecia
DFS-1	Febrer 1989	DBS RFA
Olympus	Decembre 1989	DBS Gran Bretanya
TDF-2	Finals 1989	DBS Franca
Eutelsat 2	1989	DBS ConSORCI Europeu
Atlantic Satellites	1990	DBS Irlanda

²² Variety, Oct. 14, 1987, vol. 328, no. 12, p. 51.

Aspectes Nacionals de les Noves Tecnologies

Pel que fa a Espanya, no hi han dades estadístiques oficials sobre el grau de penetració del SED. Tagra, una companyia proveedora d'antenes de satel.lit, diu que a finals del 1986 hi havien a Espanya unes 2,000 antenes instal.lades. La mateixa font diu que unes altres 2,000 esperen ser instal.lades a finals del 1987 per servir de unes 35,000 a 40,000 vivendes (100,000 espectadors). Barcelona solament compta amb el 20% de les antenes venudes a Espanya.²⁴

Els espanyols poden rebre programes dels següents satel.lits: Intelsat, Eutelsat i Ghorizont, si be per la recepció del senyal del satel.lit Soviètic es requereix una instal.lació especial.²⁵

Al gener del 1988, un grup d'executius emprenedors de la televisió espanyola i estrangera varen llençar el Canal 10, un canal de SED que te previst emetre senyals durant 24 hores al dia en espanyol i en anglés desde Londres per a la península Ibèrica i per altres parts d'Europa. "Film Success" es la companyia a càrrec de la gestió. Aquesta companyia s'encarrega de la venda de antenes a Madrid, Barcelona, Bilbao i Valencia. La programació del Canal 10 inclou programes d'entreteniment enllaunats (musicals, pel.lícules, sèries) i exclou informatius. Durant el primer any d'operacions el Canal 10 no tindrà publicitat, pero se suposa que en tindrà en el futur. Aquest es el primer servei de televisió emès via satel.lit que competeix directament amb els canals de televisió regionals i estatals espanyols. Encara es molt aviat per veure els efectes d'aquest servei sobre els serveis de televisió espanyols. De totes maneres es un servei molt car per suscriures-hi. L'enganxe per

²⁴ Peter Besas, Spaniards Wanting TV Choices Look to Dishes on Their Roofs, *Variety*, vol. 328, no. 12, Oct. 14, 1987, p. 103.

²⁵ Intelsat transmet cinc canals: CNN, Premiere, Children's Channel, Screen Sport and Life Style. Per rebre la programacio d'Eutelsat es necessita una antena mes grossa. Els programes proveits per aquest satel.lit son: Tele-Club, Filmnet, Sat-1, RAI, Europa TV, World Net, TV-5 and Sky Channel. (Font Ibid.)

vivenda costa uns 135 dolars EUA i la subscripció mensual costa 26 dolars EUA, a més, hi ha un carrec anual de 18 dolars EUA en concepte de manteniment.²⁶ Com sigui que aquestes tarifes només inclouen un sol canal de televisió resulta molt car comparat amb el que costa l'enganxe i la subscripció als EUA a on en algunes localitats s'ofereixen fins a 60 canals diferents.

²⁶ Peter Besas, Dual-Lingo TV Aimed At Spain Due From U.K., *Variety*, vol. 329, No. 3, November 11, 1987, p. 1.

CAPITOL 2

LA RADIO-TELDIFUSIÓ A ESPANYA

La Configuració del Sistema de Radio-teledifusió a Espanya: Desde el 1924 fins el 1975

La Radiodifusió

La primera emissió de ràdio a Espanya va estar la de Radio Barcelona al 1924. La primera llei que va regular la radiodifusió va ser promulgada al 1923. Aquesta llei va establir que la titularitat de la radiodifusió a Espanya era monopoli de l'estat (aquest sistema era el seguit per tots els països d'Europa occidental). La gestió del servei de ràdio podia fer-se per l'estat mateix o per una entitat privada previa concessió. A l'any 1924 es van promulgar les disposicions que regulaven els procediments de concessió i la naturalesa jurídica de les estacions privades.

Durant els tres anys de guerra civil (1936-39) el sistema de radiodifusió no va canviar.

Amb la instauració del règim dictatorial després de la victòria franquista va arribar al canvi en el sistema de radiodifusió. D'un sistema de coexistència d'emissores de ràdio gestionades per l'estat i emissores privades es va passar a un sistema de monopoli de l'estat sobre la gestió radiofònica. Durant els deu primers anys d'aquest sistema es varen autoritzar la gestió d'algunes emissores de ràdio a persones o empreses privades però sempre sota el control absolut de l'administració. Aquestes emissores depenien directament d'alguna direcció general governamental o del partit fascista "Movimiento Nacional." En tot cas, el control ideològic i polític estava en mans del govern.

També es varen autoritzar estacions de ràdio dependents de l'Església Catòlica, per exemple la "COPE" (Cadena de Ondas Populares de España) i algunes estacions locals dependents del Bisbat.

~~A l'any 1952 es va promulgar un nova llei regulant l'estatut jurídic de les emissores de ràdio. Desde llavors fins els anys 70 la configuració de l'industria de la ràdio a Espanya segons Gifreu incluïa quatre tipus d'emissores:~~

~~"'Nacionals' (propietat de l'Estat i explotades per l'Administració pública), 'comarcals' (propietat de l'Estat, explotades per l'Administració pública o bé arrendades a empreses privades) i 'locals' (de propietat i explotació privada; un any després s'hi afegia un nou tipus, les anomenades 'institucionals', que serien les dependents del Movimiento i també de l'Església." 1~~

A finals dels anys 70, després de que Espanya ratifica l'Acord de Ginebra del 1975 el qual organitzava l'activitat de la radiodifusió, l'industria de la ràdio va començar a canviar. Per exemple, la cadena 'institucional' COPE va esser transferida a una companyia privada.¹

La Teledifusió

A diferència de la radiodifusió que va evolucionar de ràdio privada a ràdio estatal i després un altre cop a ràdio privada, la teledifusió ha estat sempre un monopoli de l'estat. L'estat es titular del servei de teledifusió i el govern el controla i gestiona.

Desde el principi fins l'any 1980, el servei de televisió a Espanya (TVE), tant la seva estructura i funcionament com el contingut de la seva programació ^{ha estat} ~~estava~~ controlada per Direccions Generals de l'administració de l'estat.

¹ Josep Gifreu, Sistema i Polítiques de la Comunicació a Catalunya: Premsa, Ràdio, Televisió i Cinema (1970-1980), Col.lecció Clio 3 (Barcelona, L'Avenç, S.A., 1983) p. 100.

El 28 d'octubre de 1956 TVE va començar a emetre regularment tres hores al-dia desde una petita estació localitzada a Madrid. Les senyals eren emesses a la resta d'Espanya via ones hertzianes. El sistema de gestió de la televisió era centralista d'acord amb el sistema de govern d'aquell moment.

En un principi TVE només transmetia per un canal de VHF. En el 1965 TVE va començar a emetre una segona programació per un canal d'UHF. L'objectiu principal d'aquest segon canal era fer una programació amb un caràcter més cultural que la del primer canal. Les emissions diàries del segon canal, en mitja, eren més curtes que les del primer canal. La programació del canal de VHF rebé el nom de TVE-1 i la programació del canal d'UHF el de TVE-2.

La radio-teledifusió a Espanya: Desde 1975 fins Avui

El Final de la Dictadura i l'instauració de la Democràcia

La mort del dictador Franco en el 1975 va posar fi a la dictadura. Espanya va iniciar un procés de democratització. El primer aconteixement democràtic a gran escala va ser l'elecció popular dels membres del Parlament a l'any 1977. L'aprovació de la constitució al 1979 va significar l'establiment dels pilars fonamentals de la democràcia.

La Radiodifusió

La democratització en la radiodifusió va arribar al 1977, quan es varen promulgar diverses lleis en aplicació de l'Acord de Ginebra. Aquesta nova regulació va trencar el monopoli de l'estat sobre el contingut de la programació radiofònica i va significar la llibertat d'informació a les emissions.

En aquest període varen aparèixer arreu de l'estat moltes emissores locals de caràcter privat. També es va autoritzar a empreses privades la gestió de cadenes de ràdio (i.e. Antena 3).

Teledifusio

La Televisio i la Constitucio

La constitucio estableix principis democratics, entre ells la llibertat d'informació. Desde el 1978 en endevant la ràdio i la premsa han disfrutat de la llibertat d'informació, inclosa la llibertat d'expressió, fent possible que el public pogues disfrutar de la llibertat de tenir acces a diferents fonts d'informació. Però pel que fa a la teledifusió, TVE va seguir sent una font d'informació i entreteniment controlada per l'estat.

La Constitució en el seu article 20 protegeix: "el derecho a expresar y difundir libremente los pensamientos, ideas y opiniones mediante la palabra, el escrito o cualquier otro medio de reproducción" i el dret "a comunicar o recibir libremente información veraz por cualquier medio de difusión..."²

Segons aquest article semblava que la nova democracia portaria immediatament la llibertat de la teledifusió. Hi van haber diversos intents d'iniciar l'emissió de serveis privats de televisió. El cas mes conegut va ser el d'Antena 3. Antena 3, una companyia de ràdio privada, va sol.licitar a l'administració la concessió ^{de la} ~~per~~ ^{d'} ~~gestió~~ una emissora de televisió la qual li va ser denegada. Antena 3 va portar el cas al Tribunal Constitucional demanant que s'apliques a la teledifusió el dret constitucional de la llibertat d'informació. El Tribunal Constitucional va reconeixer l'existencia del dret dels ciutadans a rebre informació per qualsevol mitja però va considerar que la televisió era un servei públic i com a tal requeria una llei especifica que regules el règim de concessió. Avui encara no s'ha promulgat aquesta llei si be existeix un projecte de llei que el Parlament espanyol està considerant.

² Constitucio Espanyola, Article 20, 1978.

La constitució continua dient en el seu article 20, seccio 3: "la ley regulara la organizaci3n y el control parlamentario de los medios de comunicaci3n social dependientes del Estado o de cualquier Ente publico y garantizara el acceso a dichos medios de los grupos sociales y pol3ticos significativos, respetando el pluralismo de la sociedad y de las diversas lenguas de Espa1a."

En aquest article es troben tres elements importants que fan referencia a TVE com a mitja de comunicacio social dependent de l'estat. Aquest son:

1. Una llei regulara l'organitzaci3n de TVE i el seu control per el Parlament.
2. La programaci3n de TVE te que donar acc3s als grups socials y pol3tics significatius.
3. La programaci3n de TVE ha de respectar les diferents llengues d'Espanya.

D'acord amb ^{article 20 de la Constituci3n,} ~~el principi de regulaci3n legal pels mitjans de comunicacio social dependent de l'estat~~ el Parlament espanyol va aprobar al 1980 l'Estatuta de la R3dio y la Televisi3n (ERT). Aquesta llei regula l'organitzaci3n, control i programaci3n de TVE.

Televisio per Cable

Hi han molt pocs serveis de cable a Espanya. El motiu d'existencia dels pocs que hi han es difondra el senyal de les emissores de televisi3n en aquelles zones on la recepci3n es de baixa qualitat degut a condicions geogr3fiques. En aquests casos els residents de la zona acorden cablejar la zona, normalment constituïda per vivendes disperses. Una unica antena reb el senyal de les emissores de televisi3n i a través del cable s'envia la senyal als aparells receptors de cada vivenda.

A part d'aquesta existencia quasi anecd3tica, existeixen projectes per cablejar les gran ciutats espanyoles. Per exemple, "Iniciativas de Barcelona," una companyia privada amb participacio de l'Ajuntament de Barcelona, ha comencat a cablejar algunes zones de Barcelona. S'espera que la realitzaci3n del projecte es finalitzi al 1992, any en que tindran lloc el jocs olimpics a Barcelona.

CAPITOL 3

LA RADIO-TELEDIFUSIO REGIONAL A ESPANYA

Espanya, encara que unida desde el segle 15é, es caracteritza per la diversitat étnica de la seva població. Catalunya, el País Bas⁴ i Galícia han mantingut l'ús de la seva pròpia llengua i han desenvolupat les seves propies institucions de govern.

Amb la victòria fascista a l'any 1939 els governs regionals varen ser suspesos i les llengües ^{no castellanes} prohibides. Durant ⁴⁵ 40 anys de règim fascista el país estava administrat per un sistema altament centralista i qualsevol intent de diferenciació de les regions era abortat.

La Radio a Catalunya

Desde el 1924 fins el 1975

Al final de la guerra civil espanyola existien a Catalunya onze emissores de ràdio privades. Quatre d'elles emetien totalment en català. Les altres set emetien una important part de la seva programació en català. En el 1939 aquestes emissores varen ser ocupades i obligades a emetre en castellà. Segons Gifreu: "Amb la victòria franquista, el panorama de la radiodifusió a Catalunya canvià radicalment. Les emissores foren ocupades i

castellanitzades, i les que pogueren continuar emetent, s'hagueren d'acollir a les noves imposicions del nou règim."¹

La majoria de les estacions de ràdio de Catalunya eren propietat de cadenes d'àmbit estatal gestionades per l'estat o per companyies privades de caràcter comercial. Aquestes estacions estaven lligades políticament i econòmicament a la central de la cadena localitzada a Madrid, excepte en el cas de la petita cadena Radio Espanya de Barcelona, S.A. que tenia la central d'operacions a Barcelona i emitia per tot Catalunya.

Desde el final de la guerra civil fins els principis dels anys 50 cap emissora de Catalunya emetia programes en català. Els únics programes en català provenien de cadenes estrangeres. Per exemple, la BBC de Londres emetia en casos esporàdics programes en català fins l'any 1976; Ràdio Paris emetia en català varios minuts al mes; Radio Moscú emetia alguns minuts els dissabtes; i Radio España Independiente "La Pirenaica" (emissora del partit comunista a l'exili) emetia, primer desde Moscú i després desde Bucarest, 25 minuts cada setmana.²

En els anys 50 algunes estacions varen començar a emetre programes en català d'una hora de duració cada setmana. El contingut d'aquests programes era normalment de caràcter folklòric. En algunes ocasions s'emetien obres de reconeguts autors catalans. Aquesta situació es va mantenir fins els anys 70.

Al final dels anys 60 i principis dels 70 va aparèixer el moviment musical de cantautors catalans conegut pel nom de "La Nova Cançó." Sobre "La Nova Cançó" Gifreu diu: "Al mateix temps que la Nova Cançó era impulsada singularment a través d'alguna emissora (sobretot a través de Salvador Escamilla en el seu programa a Ràdio Barcelona, "Radioscope"), actuava de revulsiu en d'altres i a poc a poc aquest moviment artístic,

¹ Gifreu, Sistemes i Polítiques, 98.

² Ibid., 275.

catalanista i antifranquista, esdevingué, en bona part gràcies i sovint malgrat la ràdio, un moviment de masses a Catalunya."³

Així, "La Nova Canço"⁴ va ser el primer pas cap a l'ús més ampli del català en les ones radiofòniques.

Desde el 1976 fins Avui

La fita més important de la programació radiofònica en català va tenir lloc al 1975, justament tres setmanes després de la mort d'en Franco. Radio-4, el quart programa de Radio Nacional de España (RNE, cadena gestionada per l'estat) a Catalunya, que emet en FM per Barcelona i rodalies, va iniciar la primera programació totalment en català.

³ Ibid., 277.

Quadre 3.-- Us Declarat del Català a les Emissores de Ràdio de Catalunya, Estiu 1986⁴

Emissora	Freq.	Programacio en catala	Cadena	Poblacio
BARCELONA				
R. Barcelona	AM	2 h/dia (8.3%)	SER	Barcelona
	FM	bilingüe	SER	
R. Nacional	AM	75 m/setmana	RNE(†)	
Radio 4	FM	100%	RNE	
Radio 5		70 m/setmana (0.83%)	RNE	
Radio Espanya		25%	REBSA	
R. Miramar		20 h/setmana	ERESA	
R. Joventut		18%+29% bilingüe	RCE(†)	
R. Sabadell	AM	bilingüe	Indep.	Sabadell
	FM	100%	Indep.	
R. Terrassa		1:30 h/dia+bilingüe	SER	Terrassa
R. Penedès		4:30 h/day (23.7%)	SER	Vilanova i
R. Igualada		5 h/dia (26.3%)	RCE	Igualada
R. Vic		100%	Indep.	Vic
R. Mataró		5:24 h/dia (30%)	Indep.	Mataró
GIRONA				
R. Girona	AM	60%	REBSA	Girona
	FM	80%	REBSA	
La Veu de Girona		18%+29% bilingüe	RCE	Figueres
R. Popular Figueres		95%	COPE	
R. Olot		100%	Indep.	
LLEIDA				
R. Lleida	AM	1 h/dia	REBSA	Lleida
	FM	bilingüe	REBSA	
R. Popular de Lleida	AM	3 h/dia (15%)	COPE	
	FM	1:30 h/dia (25%)	COPE	
La Veu de Lleida		18%+29% bilingüe	RCE	Tàrraga
TARRAGONA				
R. Tarragona	FM	18%+20% bilingüe	RCE	Tarragona
R. Reus	AM	5 h/dia (20.8%)	SER	Reus
R. Popular de Reus		6 h/dia (35.3%)	COPE	Reus
R. Tortosa		18%+29% bilingüe	RCE	Tortosa
R. Costa Daurada		18%+29% bilingüe	RCE	Ulldecona
R. Móra del Ebre		17 h/dia (70.8%)	Indep.	Mora d'Ebre

(†) Cadenes de radio gestionades per l'estat

El 1983 el govern català va iniciar les seves pròpies emissions de ràdio a través de Catalunya Ràdio. Aquesta cadena emet tots els seus programes en català. La programació és de caràcter variat (informatius, entrevistes, debats, concursos, música, concerts en directe moderns i clàssics) dirigit a una audiència molt variada.

El 1985 va començar a emetre el segon programa de ràdio de la Generalitat de Catalunya, anomenat Ràdio Associació de Catalunya. Aquesta cadena emet també en català i per tot Catalunya. La seva programació té una orientació més musical que la de Catalunya Ràdio. Ambdues cadenes són propietat de la Generalitat de Catalunya i estan controlades per la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió.

La Teledifusió Regional

Desde el 1956 fins el 1980

Per raons tècniques i amb finalitat de recollida de notícies, TVE va ubicar diversos centres de televisió a diverses regions espanyoles. Els centres regionals de TVE no tenien cap capacitat de decisió sobre la programació. Moltes vegades aquests centres disposaven del mínim d'equipament i de personal només per mantenir el transmissor i per recollir notícies rellevants que tinguessin lloc a la regió. Per exemple, fins al 1974 el centre del País Basc estava situat en un apartament i només deu persones hi treballaven.

Fins el 1983, quan el País Basc va iniciar les emissions del primer canal regional autònom ~~o tercer canal~~, el sistema de teledifusió a Espanya estava molt lluny de ser descentralitzat. Avui TVE, l'única cadena de televisió que emet per tot el territori espanyol, encara està altament centralitzada ja que controla amb criteris centralistes la direcció i la programació dels centres regionals. En altres països europeus com la RFd'A, Itàlia o França, les cadenes de televisió propietat de l'estat treballen amb un sistema altament descentralitzat donant molta importància a les regions.

A finals dels anys 70 alguns centres regionals de TVE varen començar a emetre per TVE-2 en hores de baixa audiència programes produïts per ells. Aquests programes normalment eren de tipus informatiu amb caràcter localista. En general els programes produïts per els centres regionals eren de baix pressupost. ~~En~~ Les programacions dels centres regionals no ~~hi havien~~^{inclouent} programes de producció aliena.

Desde el 1980 fins Avui

Els canvis de la democràcia

El nou parlament democràtic va reconèixer l'existència de regions diferenciades a Espanya. La constitució va establir el nou sistema d'organització administrativa del territori espanyol: ~~les comunitats autònomes~~^{l'estat de les autònemies}. Amb aquest sistema les comunitats autònomes es regulen i gestionen per si mateixes en aquelles matèries que preveu la constitució.

L'objectiu del govern autòmic de Catalunya era retornar l'identitat regional (institucions i llengua) a la població catalana i administrar-se en tot el possible per si mateixa. L'eina indispensable que el govern català necessitava per aconseguir els seus objectius era el control del seu propi mitjà de televisió.

La Legislació democràtica i els serveis regionals de televisió

En el preàmbul de l'ERT es determina el caràcter de servei públic de la ràdio i la televisió, i s'especifica que aquest servei es concebeixen "como vehiculo esencial (...) de difusión de la cultura española y de sus nacionalidades y regiones..."⁵

L'ERT preveu dues formes de descentralització:

⁵ Estatut Juridic de la Radio i la Televisio, preàmbul, 1980.

a) Preveu l'existència d'una programació regional creada i emesa per els centres regionals de TVE.

b) Preveu la possibilitat de crear un tercer canal a cada regió sota el control del govern autonòmic.

L'ERT no aporta una descentralització de TVE com la que ha estat desenvolupada a França o a Itàlia. Com a màxim l'ERT estableix una delegació del poder de decisió en favor dels centres regionals però no els hi dona plena autonomia d'emissió. Gorostiaga considera que aquesta delegació es una dispersió del poder però no una descentralització real.⁶ La descentralització del sistema de televisió es real en el cas dels tercers canals creats per els governs autonòmics, ~~que~~ que operen independentment uns dels altres.

L'ERT estableix en favor de RTVE un important poder de decisió en quant a la programació dels centres regionals. Segons el seu article 13, RTVE haurà de "elaborar una propuesta de programación específica de radio y televisión que será emitida en el ámbito territorial de la nacionalidad o región que corresponda..."⁷

El Centre Regional de Catalunya

En l'any 1959 TVE va inaugurar un centre de producció de programes a Barcelona. El objectius d'aquest centre eran els de difondre el senyal provenent de Madrid a tot Catalunya i el de connectar Espanya amb la red de l'UER.

Alguns programes eran produïts en castella a Barcelona i després eren emesos per tot l'estat. En el 1964 es va inaugurar a Madrid el centre de Prado del Rey, "definitiu símbol del centralisme i centralització de TVE" i el nombre de produccions fetes a Barcelona van ~~de~~ decreixer.⁸

⁶ Eduardo Gorostiaga, El Estatuto de la Radio y la Television, (Madrid, Ediciones Forja, S.A., 1982), p. 123.

⁷ ERT, article 13.

⁸ Gifreu, Sistemes i Polítiques, 150.

Les decisions del director del centre, ja siguin d'actuació, de personal o de caràcter econòmic, eren controlades per els seus superiors a Madrid. El centre de Barcelona unicament tenia alguna capacitat de decisió en alguns aspectes de la programació.

En l'any 1964 el centre de Barcelona va emetre el seu primer programa en català. A partir de llavors el centre emetia una obra de teatre en català cada mes.

En el 1975 el centre de TVE a Catalunya va afegir a la programació un altre programa en català (Giravolt) que emetia cada quinze dies. A partir d'aquest moment la situació va anar canviant lentament augmentant el nombre de programes en català. Un dels passos més importants va esser la producció i emissió diària d'un programa informatiu (Miramar) que primer era produït en llengua castellana pero al 1977 va fer-se en català. A partir d'aquest moment la programació que emetia el centre de TVE a Catalunya rebria el nom de "Circuit Català."

Sobre la programació catalana Gifreu diu que "la distribució i el progressiu augment de programació i emissió pel circuit català no es feia en detriment de la programació estatal per ambdós canals, sinó aprofitant els espais buits d'aquella programació, que en principi si situaven en horaris i/o en dies d'escassa audiència."⁹

Dese el 1976 fins el 1980 el percentatge d'hores produïdes i emesses en llengua catalana va augmentar de 28 hores al mes a 83. El contingut dels programes tambe va canviar, d'un floklorisme i localisme accentuat és va passar a un contingut més ampli i variat.

En l'any 1984 es va construir el centre de TVE a Sant Cugat que substituïa al de Barcelona. Aquest nou centre, amb equipament nou i molt d'espai, produeix programes en castellà que son emessos a nivell de tot l'estat (principalment programes concursos). A pesar de que s'ha millorat la qualitat i la importancia de la feina feta pel centre català la seva

⁹ Ibid., 168.

programació segueix tenint un status de segona classe. El centre no té el seu propi canal d'emissió per tant depèn dels espais que RTVE li assigna a TVE-1 o TVE-2. Els programes emesos per TVE-1 són programats en hores d'escassa audiència i els programes emesos per TVE-2 són programes que careixen del nivell de entreteniment que s'ofereixen per TVE-1 o TV3. De totes maneres, el centre de TVE a Catalunya està augmentant la seva popularitat entre l'audiència catalana amb els programes esportius que ultimament està programant. TVE a Madrid pot negociar els drets d'emissió d'aconteixements esportius per tots els seus centres regionals i adquirir els drets d'emissió en català per Catalunya. D'aquesta manera, en alguns casos, TVE podrà fer millor oferta al propietari dels drets televisius d'aconteixements esportius que TV3 ja que l'audiència ofertada és més amplia (totes les regions) i per tant el preu ^{de fet} més elevat.

CAPITOL 4

ELS TERCERS CANALS DE TELEVISIO A ESPANYA

Televisió i l'Espanya Autònoma

Els programes ofertats pels serveis regionals de TVE eren inferiors als oferts en l'àmbit nacional en quant a qualitat, quantitat i horari d'emissió. Per això els centres regionals de televisió no estaven en concordança amb el nou sistema administratiu del país: l'Estat de les autònoms.

L'objectiu cultural de les comunitats autònoms (retornar la llengua i guanyar les pròpies institucions de govern en benefici de la població de la regió) no es podia portar a terme si no es disposava d'un servei de televisió pròpi (o un tercer canal) dirigit per la gent de la pròpia regió. L'ERT preveia aquest tipus de servei televisiu en mans de les comunitats autònoms. Amb aquests antecedents les comunitats autònoms que tenien una llengua diferent al castellà varen llençar els seus pròpis serveis de televisió. Primer va ser el País Basc, després Catalunya i finalment Galícia.

El Llencament dels Tercers Canals

El Quadre 4 mostra la situació dels serveis de televisió existents a Espanya avui en dia fent referència a la propietat, gestió, cobertura, freqüència i llengua utilitzada.

Quadre 4.-- Característiques dels serveis de televisió existents a Espanya al 1987

Nom	Titolaritat	Concessionari	Covertura	Frequència	Llengua més utilitzada
TVE-1	Estat	RTVE	Espanya	VHF	Castellà
TVE-2	Estat	RTVE	Espanya	UHF	Castellà
TV3	Estat	CCRTV	Euskadi	UHF	Català
ETB-1	Govern Basc	RTBE	Euskadi	UHF	Basc
ETB-2	Govern Basc	RTBE	Euskadi	UHF	Castellà
TVG	Estat	CRTVG	Galicia	UHF	Gallec

El cas d'Euskadi: Euskal Telebista (ETB)

Euskadi conserva una de les llengües més antigues d'Europa. Contràriament a la resta de llengües parlades a la península Ibèrica, el basc no té cap connexió amb les llengües llatines. La població d'Euskadi és de 1.614.000. Vint-i-u percent de la població parla el basc. La preservació de la llengua basca ha tingut lloc principalment en les àrees rurals.

En una afirmació del primer govern basc quan presentava el seu programa de govern per el període 1980-84, es mostrava la inquietud existent sobre la necessitat de tenir un servei de televisió pròpi dirigit i controlat per els propis bascs i emeten en llengua basca únicament:

"La creación de una infraestructura vasca de medios de comunicación social constituye un objetivo esencial, no se puede concebir en efecto una acción eficaz dirigida al doble objetivo de potenciar la identidad nacional vasca basada en el euskera y la promoción cultural de los ciudadanos, si nuestra Comunidad no dispone de los medios de comunicación que constituyen en toda sociedad avanzada una parte esencial de su propia estructuración."¹

¹ Andoni Areizaga Alcaín, ETB: defender la cultura vasca, eds. E. Bustamante, J. Villafañe, La Televisión en España Mañana, p. 233.

L'Estatut d'Autonomia Basc estableix que el govern basc podrà crear i regular el seu propi servei de televisió. D'acord amb la redacció de l'article 19 de l'Estatut d'Autonomia Basc, el servei de televisió al País Basc no necessita de la concessió del govern central per funcionar. Segons aquesta interpretació de l'estatut, el govern basc va posar en marxa ETB, la qual va començar a emetre el desembre de 1983. Així doncs ETB no es pot dir que sigui un tercer canal ja que la seva naturalesa jurídica és diferent a la dels tercers canals prevista en l'ERT i en la llei dels Tercers Canals de Televisió. Molts estudiosos del tema anomenen ETB "quart canal."

ETB va començar a emetre desde el centre de Durango dos hores al dia i mica en mica va anar augmentant les hores d'emissió. Al principi molts dels programes en llengua basca eren subtitulats en castellà. Durant l'any 1986 ETB va emetre 1.872 hores (32 hores setmanals). Els programes informatius i esportius aconseguen els nivells d'audiència més alts.

Al 1986 ETB va iniciar el segon servei de televisió emetent la majoria de programes en castellà.

El Cas de Catalunya: TV3-Televisió de Catalunya

Catalunya es la regió espanyola a on la llengua autoctona s'ha mantingut amb els nivells mes alts d'us comparat amb altres regions espanyoles (Euskadi i Galicia). Un 80% dels sis millons d'habitants entenen el Català.²

TV3 es va concebir i llençar per les mateixes raons de caràcter cultural que varen motivar l'establiment d'ETB. Quan TV3 ja havia començat a emetre el director general de la CCRTV, Joan Granados, va fer referència als següents objectius de TV3:

² Font: Informació facilitada per TV3 en resposta al qüestionari d'aquesta investigació.

"Conseguir una televisión de penetración rápida; una televisión institucional, pero a la vez intentando captar audiencia alternando los programas más populares con otros de calidad; una televisión totalmente en catalán que fuera una aportación decisiva a la normalización de la lengua catalana; una profundización en el patrimonio cultural de Cataluña; potenciar la industria audiovisual en el país, sobre todo en cuanto al doblaje en catalán, producciones asociadas, y tecnología avanzada."³

TV3 va començar ha emetre amb caràcter experimental al setembre de 1983, y el 16 de gener de 1984 va iniciar les emissions regulars. Al principi TV3 emetia 15 hores setmanals. Al 1986 s'emetien 68 hores setmanals.

El programes informatius i esportius son els programes clau de la programació de TV3.

El senyal s'origina en el centre de producció i emissió de Sant Joan Despí (aprop de Barcelona). El senyal es repartit mitjançant ones hertzianes. Actualment el senyal de TV3 arriba a un 97% de la població catalana, covrint els nuclis de mes de 500 habitants. A més TV3 es rebuda a les Illes Balears, al País Valencià, a Andorra al sur de França graciés a organitzacions privades que han invertit en l'equipament necessari per rebre i remetre el senyal en aquests territoris. Tambe a l'Alguer es reben alguns programes de TV3 a través d'una estació local.⁴

El Cas de Galicia: Television de Galicia (TVG)

Galicia és una regio situada a l'extrem nord-est de la península Iberica. Un 46.7% de la població total de 2.204.000 parla el gallec.

³ Granados, TV3: un canal institucional, eds.E. Bustamante, J. Villafañe, La Televisión en España Mañana, p. 238.

⁴ Jaume Ferrús, Director Tecnic i Sots-Director de TV3 entrevistat per Sylvia Mateu, La coherència tecnològica de Sant Joan Despí, Vivir en Barcelona, Viure a TV3, June 1987, p.93.

Els objectius lingüístics també varen ser, en el cas de Galícia, el motor per llençar la televisió gallega. TVG va començar a emetre el 25 de juliol de 1985 unes 25 hores setmanals. Al igual que ETB i TV3, els programes informatius i esportius són els programes estrella de TVG.

TVG emet desde el seu centre de producció i emissió de Santiago de Compostela.

Aspectes Legals dels Tercers Canals: El Cas de TV3

Les lleis aplicables a TV3 són:

1. La referència al servei de televisió que fa l'Estatut d'Autonomia Catalana (EAC) de 1979
2. L'estatut de ràdio i televisió (ERT) de 1980, que té aplicació en tot el territori de l'estat.
3. La llei dels serveis de radiodifusió i televisió a Catalunya (LRTC) de 1983
4. La llei dels tercers canals de televisió (LTCT) de 1983.

Cada una d'aquestes lleis regulen diferents aspectes dels tercers canals. El ERT preveu la possibilitat de crear un servei de televisió per cada Comunitat Autònoma. L'EAC preveu la possibilitat d'existència d'un servei de televisió a Catalunya i com es crearia aquest servei. La LRTC regula la estructura, funcionament, programació i control del servei de televisió a Catalunya. La LTCT regula el procediment de concessió dels tercers canals i les relacions d'aquests amb RTVE.

L'Estatut d'Autonomia Catalana

L'estat té reservada la competència exclusiva per regular els temes bàsics referents al servei de televisió. Les Comunitats Autònomes tenen competència per el

desenvolupament i execució de les normes bàsiques de l'estat dels serveis de televisió.⁵ Per tant, qualsevol tema que la Comunitat Autònoma vulgui regular sobre la televisió es fa que fer d'acord amb les normes bàsiques de l'estat.

L'EAC, d'acord amb aquest principi de submissió a les normes bàsiques de l'estat, estableix que pertoca a la Generalitat "el desenvolupament legislatiu i l'execució del règim de radiodifusió i televisió en els termes i casos establerts en la llei que reguli l'Estatut Jurídic de la Radio i la Televisió" (art. 16, 3 de l'EAC).

Les idees bàsiques que s'extrauen d'aquests articles són:

1. La Generalitat pot gestionar un tercer canal de televisió
2. El tercer canal s'ha de crear d'acord amb la normativa de l'ERT
3. L'Estat ha d'autoritzar la concessió del tercer canal a la Generalitat.

L'Estatut de la Radio i la Televisió

Pel que fa als tercers canals de televisió l'ERT estableix en l'article dos la possibilitat de crear un servei de televisió pròpi de les Comunitats Autònomes:

"Uno. El presente Estatuto y sus disposiciones complementarias de orden técnico constituyen las normas básicas del régimen de los servicios públicos de radiodifusión y televisión y serán de aplicación general en todo el territorio nacional.

Dos. El Gobierno podrá conceder a las Comunidades Autónomas, previa autorización por Ley de las Cortes Generales, la gestión directa de un canal de televisión de titularidad estatal que se cree específicamente para el ámbito territorial de cada Comunidad Autónoma.

Tres. La organización y el control parlamentario del tercer canal regional previsto en el párrafo anterior, así como de la radiodifusión y televisión en el mismo ámbito territorial, se articulará orgánica y funcionalmente de acuerdo con los

⁵ Article 149, 27,1 de la Constitució.

criterios establecidos en los artículos quinto a doce y veintiséis del presente Estatuto, y según Ley de la Comunidad Autónoma."

Segons Gorostiaga els principis de l'ERT son aplicables a les activitats dels tercers canals per dos raons: 1) les Comunitats Autònomes son, segons la Constitució, divisions territorials de l'estat; i 2) l'ERT especifica la seva aplicabilitat a tot el territori nacional.⁶

Els principis que son mencionats al ERT i que son d'aplicació a les activitats dels tercers canals son, segons Gorostiaga⁷ :
Sassenya

- objectivitat, veracitat i imparcialitat de les informacions;
- separació d'opinions, identificant els autors;
- lliberat d'expressió d'opinions;
- respecte al pluralisme polític, religios, social, cultural i lingüístic;
- respecte a l'honor, fama, vida privada, igualtat i altres drets constitucionals; i
- protecció a la juventud i la infancia (art. 4).

Els criteris establerts en els articles cinc a dotze i vint-i-sis de l'ERT, que segons l'article dos afectaran a l'organització i control parlamentari dels tercers canals, fan referencia a:

- L'organització de RTVE, la composició i competències del consell d'administració, dels consells assessors i del director general.
- La constitució d'una comissió parlamentaria per controlar la gestió de RTVE i les societats filials.

⁶ Gorostiaga, El Estatuto, 32.

⁷ Ibid.

D'acord amb el criteri d'aplicació nacional de l'ERT, l'organització de TV3 serà la equivalent a la de RTVE i la seva actuació serà controlada per una comissió del Parlament regional.⁸

La llei dels Serveis de Radiodifusió i Televisió a Catalunya (LRTC)

El 30 de maig de 1983 el Parlament de Catalunya va promulgar la llei que regula els serveis de ràdio i televisió gestionats per la Generalitat de Catalunya i crea l'ens públic que dirigirà aquest servei, que és la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió (CCRTV).

La LRTC és molt similar a l'ERT. Molts articles de la LRTC són una traducció al català dels articles de l'ERT. La composició i competències de la CCRTV són similars a les de RTVE (d'acord amb els criteris establerts en els articles cinc a dotze i vint-i-sis de l'ERT).

La CCRTV exerceix les funcions atribuïdes a la Generalitat de Catalunya en matèria de gestió dels serveis de radiodifusió i televisió (art. 2.2). La CCRTV, d'acord amb el que estableix l'article 12.1, va constituir unes societats anònimes per la gestió dels serveis de ràdio i de televisió (TV3-Televisió de Catalunya, S.A., Catalunya Ràdio, S.A. i Ràdio Assosiació de Catalunya, S.A.)

Els principis de programació que estableix la LRTC (art. 14) són:

"a) El respecte als principis que informen la Constitució espanyola i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i als drets i les llibertats que s'hi reconeixen i garanteixen

b) L'objectivitat, la veracitat i la imparcialitat de les informacions.

c) El respecte a la llibertat d'expressió.

d) El respecte al pluralisme polític, cultural i lingüístic, religiós i social.

⁸ "El control parlamentario, a lo que parece, se refiere al ejercido por el Parlamento estatal -- art. 26: comisión parlamentaria del Congreso de Diputados -- lo que creo que no pasa de ser una atribución teórica. Tal vez se quisiera decir que ese control lo fuera a escala del parlamento regional correspondiente: parece lo más lógico. La referencia, aquí, a los criterios de organización de la radio y la televisión de ámbito territorial regional, uno es afortunado: en todo caso, no se reitera o incluye en un lugar correspondiente (arts. 13-15), como hemos ya visto. Hay que pensar que no se refiere a los servicios de RTVE ni sus sociedades, sino a los de la Comunidad." (Gorostiaga, *El Estatuto*, p. 132)

- e) La promoció de la llengua i de la cultura catalanes.
- f) El respecte i l'especial atenció a la joventut i a la infància.
- g) El respecte als principis d'igualtat i de no discriminació per raó de naixement, de raça, de sexe o de qualsevol circumstància personal o social."

A part dels anteriors principis la LRTC estableix altres conceptes que afecten a la programació, ja sigui en matèria de publicitat o de contingut de programes informatius o d'un altre tipus. Aquests són:

- La limitació i control de la publicitat: La CCRTV dicta normes reguladores de l'emissió de publicitat "atant el control de la qualitat, el contingut dels missatges publicitaris i l'adequació del temps de publicitat a la programació i a les necessitats d'aquests mitjans." (art. 5, i))

- L'access dels grups socials i polítics més significatius en els espais de ràdio i televisió. "Amb aquesta finalitat, el consell d'administració i el director general, en l'exercici de llurs competències respectives, han de tenir en compte criteris objectius, com ho són la representació parlamentària, la implantació política, sindical, social i cultural, l'àmbit territorial d'actuació i altres del mateix caràcter." (art. 18)

- La regulació dret de rectificació

La Llei dels Tercers Canals de Televisió

El 26 de desembre de 1983 es va aprobar la llei que regula el procediment de concessió i els principis inspiradors de l'activitat (recordem que l'ERT i la LRTC ja els habien regulat) dels tercers canals. La LTCT també estableix les condicions de coexistència de TVE i els tercers canals.

Es en aquesta darrera regulació on es interessant fer ~~una~~ especial menció ja que la llei favoreix a TVE en casos de conflicte de tal manera que TVE segueix mantenint el status monopolista sobre el servei de televisió a Espanya, especialment en els temes d'adquisició de programes estrangers i ~~en la~~ ^{de} retransmissió en directe de ~~de~~ aconteixements esportius. A part

d'aquests dos casos on pot haver-hi conflicte, el monopoli de TVE es fa obvi quan la llei reserva en favor exclusiu de RTVE l'ús del satel·lit i del cable.

Programes estrangers

L'article 15 de la LTCT estableix que en el supòsit que una entitat gestora del tercer canal i RTVE vulguin comprar el mateix programa, l'entitat del tercer canal podrà comprar el programa i emetre'l en la llengua que es parla a la regió, mentre que RTVE podrà comprar el mateix programa i emetre'l en castellà (art. 15, 3)

El mateix article 15 estableix que el govern constituirà una "comissió coordinadora" formada per representants de RTVE i de cada entitat concessionària de la gestió del tercer canal, la qual organitzarà la concurrència de les diferents entitats de televisió per l'adquisició de programes estrangers. A tal efecte la comissió "conocerá las condiciones de adquisición de programas ordenando y resolviendo los posibles conflictos, en la forma y con los efectos que reglamentariamente se determinen." (art. 15, 2).

No està gens clar que és el que ha de fer aquesta comissió coordinadora perquè:

- No hi haurà mai cap conflicte per adquirir un mateix programa entre les entitats del tercer canal, perquè cada una d'elles emet en territoris diferents per tant els hi és indiferent que totes ells emetin el mateix programa al mateix temps.

- L'únic conflicte que pot haver-hi és entre TVE i una o varies entitats del tercer canal. La mateixa LTCT resol aquest supòsit dient que RTVE no té mai el dret exclusiu d'emetre un programa estranger a tot el territori espanyol, i que si l'entitat del tercer canal el vol emetre ho pot fer sempre que sigui amb la llengua que es parla en el seu territori de cobertura. El que no preveu la llei és el que passa en el cas que la llengua parlada en la regió ^{sí} ~~no~~ castellana, la mateixa utilitzada per TVE.

Per tant aquesta llei denega el dret dels tercers canals de comprar programes amb caràcter exclusiu.

Aconteixements Esportius

Segons la LTCT, RTVE té prioritats per retransmetre en directe aconteixements esportius de caràcter internacional i nacional. En el cas d'un aconteixement internacional, si aquest té un interès específic per a la regió, el tercer canal podrà emetre l'aconteixement en la llengua pròpia de la seva regió (art. 16).

Clarament l'article 16 de la LTCT dona prioritats a RTVE en quant a la retransmissió en directe d'aconteixements esportius, un dels programes més exitosos en qualsevol programació. De totes maneres el que la LTCT no preveu és la llibertat de negociació que el propietari dels drets de televisió i les entitats gestores del tercer canal tenen per evadir imposicions monopolístiques.

Aspectes Tecnològics

La disposició addicional primera de la LTCT disposa: "...quedando reservado en exclusiva a RTVE para todo el territorio español los sistemas de emisión y transmisión mediante cable, satélite o cualquier otro procedimiento de difusión destinado mediata o inmediatamente al público."

Segons aquest article RTVE té el dret exclusiu d'us d'un mitjà de comunicació, com és el cable, que cada dia s'està estenent més i més el seu ús en els països desenvolupats.

Interpretant l'article 16 s'entén que els tercers canals poden rebre imatges via satèl·lit i insertar-les en els seus programes i que els tercers canals poden enviar imatges via satèl·lit a una persona o organització particular dins del territori espanyol o a qualsevol particular o al públic fora d'Espanya.

La mateixa llei estableix la necessitat de reunir una comissió de representants de RTVE i de les entitats gestores dels tercers canals per resoldre problemes tècnics que surteixin en la gestió del tercer canal, com és l'ús de la xarxa de RTVE per rebre o enviar imatges.

Organització i Funcionament dels Tercers Canals de Televisió:
El Cas de TV3

Estructura

Com s'ha dit avans la gestió del tercer canal de televisió a Catalunya la realitza TV3-Televisió de Catalunya, S.A., que es una societat anònima constituïda per la CCRTV.

La CCRTV es un ens públic estructurat en els òrgans següents (art. 3 LRTC):

- a) El consell d'administració
- b) El consell assessor
- c) El director general

El Consell d'administració

El Consell d'administració de la CCRTV esta format per dotze membres elegits pel parlament de Catalunya. La presidència del consell es exercida de manera rotativa per un període de tres mesos entre els seus membres.

Entre les principals competències del consell es troben (art. 6 de la LRTC):

- Vetllar per que en la programació es compleixi el que estableix la LRTC.
- Aprobar el pla anual d'activitats el qual ha de fixar els principis bàsics i les línies generals de la programació.
- Determinar semestralment el percentatge d'hores de programació destinades als grups polítics i socials significatius i fixar els criteris de distribució entre aquests grups.
- Aprovar els avantprojectes de pressupostos de la CCRTV i de les empreses filials.
- Aprovar normes sobre l'emissió de publicitat
- Determinar anualment el percentatge de producció pròpia que ha d'ésser inclosa en la programació.

El Consell Assessor

Hi ha un consell assessor per cada empresa filial de la CCRTV. Aquests consells actuen com a organismes de consulta i assessorament de la CCRTV sempre i quan sigui requerit per el consell d'administració i es tractin temes de programació.

El consell assessor esta format per nou membres: tres son escollits pels representats dels treballadors; tres son designats per l'Institut d'Estudis Catalans entre persones de rellevants mèrits culturals; i els altres tres son anomenats per el Consell Executiu de la Generalitat (art. 7 LRTC).

El Director General

El director general de la CCRTV es nomenat per períodes de quatre anys pel Consell Executiu de la Generalitat, previa consulta al consell d'administració de la CCRTV. El director general exerceix les funcions d'orgà executiu de la CCRTV. En alguns casos les seves decisions estan subjectes a la coordinació amb el consell d'administració, com per exemple:

- Ordernar la programació d'acord amb els principis bàsics aprovats pel consell d'administració (art. 9, g) LRTC).
- Anomenar i separar els directors de les societats filials previa notificació al consell d'administració (art. 9 f) LRTC).
- Sometre a l'aprovació del consell d'administració el pla anual de treball, la memòria econòmica anual i els avantprojectes de pressupostos de l'ens públic i de les empreses filials (art. 9, b) LRTC).

~~Finançament~~

Finançament

La CCRTV i les empreses filials es financen amb diner públic (a carrec del Pressupost General de la Generalitat de Catalunya) i mitjançant els ingressos i els rendiments de les seves activitats (principalment publicitat).

Programació

Programació

Els principis generals que presideixen la programació de TV3 son els establerts per la LRTC i que s'han anomenat en l'apartat "La llei dels Serveis de Radiodifussió i Televisió a Catalunya (LRTC)" d'aquest capítol.

Control

Control

El control sobre l'actuació (programació i gestió) de TV3 s'exerceix per tres vies diferents:

- a) El consell d'administració de la CCRTV controla la programació, així com la plantilla, pressupostos i pla d'actuació de TV3, segons les competències atribuïdes a aquest orga per l'article 9 de la LRTC.
- b) Una comissió permanent del Parlament de Catalunya controla l'actuació de la CCRTV i de les empreses filials.
- c) Qualsevol persona física o jurídica perjudicada per una difamació o per una informació incorrecte emesa per TV3 pot exercir el dret de rectificació o de replica.

La Lluita dels Tercers Canals i el "Final" del Monopoli de TVE:El Cas de TV3

Durant la curta existència de TV3 han estat presents els conflictes entre RTVE i TV3 que dificulten el normal funcionament de TV3. Aquests problemes ja existien inclús avans de que TV3 començes a emetre. Per exemple, TV3 va haver de començar a emetre sense la concessió formal de la gestió del tercer canal degut a que el govern central retrassava l'autorització. Darrera l'actuació del govern central hi havia la resistència de RTVE a perdre el monopoli de la televisió a Espanya.

Segons l'ERT una llei, proposada pel consell executiu del govern central, havia de regular l'actuació dels tercers canals. Un dels temes a regular era l'us per els tercers canals

de la xarxa d'enllaços de RTVE. Com sigui que aquesta llei (la LTCT) es va promulgar molt després de que TV3 començes a emetre, TV3 va haver de construir la seva pròpia xarxa d'emissió paral·lela a la de TVE a Catalunya.

Al juny del 1985 Joan Granados va declarar que els problemes entre TV3 i RTVE eren dos, principalment.

"[TV3] es una televisión que está funcionando, yo diría que con normalidad, pero tenemos que hacer unos grandes esfuerzos porque no tenemos red de enlaces; nosotros podemos traer noticias de todo el mundo pagando un canon a las redes europeas, pero no cuando se trata de una noticia de ámbito nacional, pues no podemos hacerlo a través de la red nacional. Este es un gran problema; yo creo que la red de enlaces de TVE es pública y que se le debe dar verdaderamente este concepto y, por tanto, ponerla a disposición de las demás televisiones públicas autonómicas.

El segundo problema es la pertenencia a la UER ... ; nosotros lo hemos pedido tal y como dice la Ley del Tercer Canal, pero no tenemos respuesta aún. Para nosotros ... es muy importante, porque si no tenemos red de enlaces y no podemos transportar las noticias internacionales, sería muy difícil, a pesar de la Ley del Tercer Canal, llevar adelante esta televisión." ⁹

Com diu Granados, a pesar de la Llei dels Tercers Canals no es fàcil per TV3 produir programes informatius competitius. RTVE segueix monopolitzan la xarxa d'enllaços, que en definitiva es pública ja que estat subencionada amb fons públics. Per altre part RTVE possa dificultats a l'entrada de TV3 a l'UER degut a que no dona el consentiment necessari que ~~el~~ estatuts de l'UER requereix.

De totes maneres al final del 1986 RTVE va disminuir les seves pretensions monopolístiques. Aquest canvi va venir amb el canvi del director general de RTVE. La nova directora general, Pilar Miró, va autoritzar a TV3 l'ús de la xarxa de RTVE durant

⁹ Granados, TV3: un canal institucional, eds.E. Bustamante, J. Villafañe, La Televisión en España Mañana, p. 240.

uns minuts al dia. Per altre part finalment RTVE va consentir en l'incorporació de TV3 a l'UER com a membre associat.

A pesar d'aquestes millores en les relacions entre RTVE i TV3, aquella encara te importants privilegis sobre TV3 assegurats per la LTCT. Segons Villafañe la LTCT no va posar fi al monopoli de RTVE sobre la televisió sinò que va assegurar-li per llei.¹⁰

L'Impacte dels Tercers Canals Sobre el Monopoli Estatal de la Televisió

L'aparició dels tercers canals va obligar a TVE a canviar certes formes d'actuació monopolístiques i a actuar de forma mes competitiva. Aquests canvis s'han notat essencialment en qüestions d'adquisició de programes estrangers, de transmissió d'aconteixements esportius, de publicitat; i de programació del centre regional de TVE a Catalunya.

La Producció Estrangera

Els programes estrangers constitueixen una part molt important de la programació de televisió a Espanya. Amb el llançament dels tercers canals un nou concepte va aparèixer en el mercat espanyol de la televisió: exclusivitat. Fins el 1983 TVE no havia tingut que preocupar-se mai sobre l'exclusivitat dels drets d'emissió de programes adquirits a l'estranger ja que era l'únic emissor de programes per a tot Espanya. Avui, però, TVE ja no es l'única emissora de televisió a Catalunya, el País Basc i Galícia.

TVE i TV3 competeixen per adquirir els millors programes internacionals. TV3 no pot competir en preus amb TVE, dons els preus d'adquisició de programes a l'estranger es fixa normalment d'acord amb el tamany de l'audiència a la que va dirigida el programa. Per això TV3, ETB i TVG uneixen les seves necessitats de compra exterior (coordinades per

¹⁰ Villafañe, Descentralización y servicio público, eds. E. Bustamante, J. Villafañe, La Televisión en España Mañana, pp. 185-207.

TV3) convertint-se així en un comprador més atractiu per els distribuïdors que ho serien si anessin cada entitat pel seu compte.

De totes maneres l'audiència ofertada per l'equip dels tercers canals es d'uns deu milions mentres que la de TVE es d'uns 40. TV3 ha tingut que desenvolupar altres camins per atraure als distribuïdors. TV3 s'ha posicionat en el marcat internacional com una entitat de gestió ràpida, hàbil i responsable, característiques que TVE no tenia degut a la seva anterior situació d'únic comprador a Espanya. Aquesta estratègia ha permès a TV3 adquirir els drets d'emissió de programes que probablement no hauria pogut adquirir si TVE hauria actuat amb més rapidesa i habilitat. Per exemple TV3 va poder adquirir *Dallas* per una negligència de TVE.

En altres casos TV3 ha d'ofertar preus per sobre la mitja proporcional a la seva audiència per aconseguir programes que TVE també ^{vols} ~~pot~~ adquirir. Aquests són programes d'alta qualitat ~~que la seva~~ ^{dels quals} emissió ~~se~~ assegurada una àmplia audiència, per exemple la sèrie *Perry Mason* (aquest programa ha conseguit les cotes d'audiència més altes entre els programes de producció estrangera).¹¹

Retransmissió d'Aconteixements Esportius

Els programes esportius tenen molt d'èxit entre l'audiència espanyola, especialment els partits de futbol retransmesos en directe. TV3 i TVE es disputen els drets exclusius per retransmetre partits en directe (i.e. els partits del F.C. Barcelona). Els conflictes se solen resoldre amb les negociacions econòmiques de les televisions intresades amb l'equip de futbol o bé amb la lliga nacional de futbol.

Aquests conflictes han augmentat els preus d'adquisició de drets de les retransmissions esportives, especialment els de futbol i els de basket.

¹¹ Entrevista amb Jordi Sasplugas, Director de Producció Aliena de TV3, Setembre 1987.

Publicitat

Gran part dels ingressos de TV3 o de TVE procedeixen de la venda d'espai publicitari en les seves programacions. TV3 ha disminuït el volum de publicitat del centre regional de TVE a Catalunya. Això es degut a que TV3 té una audiència més gran que el circuit català de TVE, per tant molts publicitaris prefereixen invertir en TV3. Les cadenes estatals de TVE, especialment TVE-1 que té l'audiència més nombrosa, probablement no varen disminuir la seva facturació de publicitat amb l'entrada al mercat de TV3. De totes maneres quan varen apareixer els tercers canals TVE va crear una nova possibilitat de publicitat: en hores de màxima audiència s'inserten espais publicitaris emesos per els centres regionals. D'aquesta manera els publicitaris que només volen arribar als grans nuclis de població (Madrid, Barcelona i Bilbao) poden anunciar-se en les regions més poblades i només pagar per aquesta audiència en lloc de pagar per tota l'audiència espanyola.

Més relevància del centre regional de TVE a Catalunya

El circuit català de TVE per competir amb TV3 ha augmentat les hores de programació així com la qualitat dels seus programes. Tot això ha resultat en que TVE concedís de fet més autonomia i donés més importància al centre de Barcelona. El nombre d'hores emeses ha augmentat considerablement desde l'any 1980 en que s'emeten 86 hores al mes fins a l'any 1987 que s'emeten 170 hores al mes aproximadament.¹² La majoria dels programes s'emeten per TVE-2. La programació del circuit català inclou ara programes de més qualitat i varietat que avans. Per exemple ara s'emeten productions estrangeres, que avans no es feia, com poden ser pel·lícules de cine, sèries i dibuixos animats. La programació també inclou molts aconteixments esportius.

¹² Font: La dada del 1980 són extreta de Gifreu, *Sistemes i Polítiques*, p. 170; la dada del 1987 es extreta d'una setmana de la programació de TVE escollida aleatoriament; font: *TP*, no. 1130, 30 de Novembre a 6 de December, 1987.

CAPITOL 5

LLENGUA, TELEVISIÓ I AUDIÈNCIA

Població, Llengua i Televisió

Es rellevant per aquest treball conèixer estadísticament l'ús del servei de televisió a les diferents regions espanyoles a on hi han tercers canals de televisió, l'ús de les diferents llengües per l'audiència i l'ús de la llengua ^a per la televisió. L'informació sobre la població provéida en el Quadre 5 permet saber ^{l'audiència de televisió} el seu ~~tamany~~ a cada regió ^{la qual cosa, comparada} comparat amb el resta d'Espanya, permetra descobrir més tard si hi ha alguna relació entre el ~~tamany~~ de la població, el nombre de persones que parlen la llengua minoritaria i les hores de programació de televisió.

La informació de percentatges de penetració d'aparells de televisió i d'aparells de vídeo (Quadre 6) permet tenir una idea de l'ús de la tecnologia de televisió entre la població total espanyola i la de Catalunya, País Bas~~c~~ i Galícia. El País Bas~~c~~ te el precentatge més baix de penetració d'aparells de televisió comparat amb les altres regions analitzades. El País Bas~~c~~ te la població ^{menys nombrosa} ~~mes baixa~~ d'entre les regions que gaudeixen del servei del tercer canal de televisió (Quadre 5) i també te el nombre mes baix d'aparells de televisió, ~~mes~~ ~~baixa~~.

Quadre 5.- Població de les regions espanyoles que disposen del servei del tercer canal de televisió i us de les llengües minoritàries.

	Catalunya (TV3)	Pais Basc (ETB)	Galicia (TVG)	Espanya
Població de més de 14 anys (mils)	4,657	1,617	2,205	27,884
Percentatge sobre la població Espanyola	17%	6%	8%	100%
Nombre de persones que parlen la llengua minoritària (mils)	3,725	339	1,036	-----
Percentatge	80%	21%	47%	-----

Font: Dades aportades al qüestionari per les entitats que gestionen els tercers canals

Quadre 6.- Us de la tecnologia de televisió per regions

	Catalunya	Pais Basc	Galicia	Espanya
% de vivendes amb aparell de tv	91%	78%	83%	90%
% vivendes amb tv de color	82%	ND	43%	72%
Nombre d'aparells de tv per vivenda	1,25	1,28	1,28	1,2
% d'aparells de video per vivenda	23%	15%	ND	18%

Font: Dades aportades al qüestionari per les entitats que gestionen els tercers canals

El nivell de penetració d'aparells de televisió a Espanya es bastant alt i és similar a la d'altres països europeus. Catalunya està per sobre de la resta d'Espanya en el nombre de televisions en color i nombre d'aparells de vídeo per vivenda (Quadre 6). La raó d'aquesta superioritat és la densitat de població i el superior desenvolupament econòmic. La densitat de població a Catalunya (190 habitants per Km²) és superior a la densitat mitjana de la

Comunitat Econòmica Europea (170 habitants per Km²). Econòmicament, Catalunya es la primera regió d'Espanya.

Els canals de Televisió i l'Audiència

Quadre 7.-- Hores que passa un individu mirant la televisió per dia, en mitja.

	Adults (mes de 14 anys)	Infantils (menys de 14 anys)
Espanya	3 hrs. i 31 min.	-----
Catalunya	3 hrs. i 20 min.	2 hrs. i 30 min.
Pais Bascs	-----	-----
Galícia	1 hr. i 43 min.	3 hrs.

Font: Dades aportades al qüestionari per les entitats que gestionen els tercers canals

La mitja d'hores passades per els espanyols davant l'aparell de televisió, tres hores i trenta minuts (Quadre 7), es una de les més altes dels països de l'Europa Occidental. Comparat amb els EUA la mitja es molt baixa. Als EUA la mitja d'hores que passa un individu per dia mirant la tele es de set. Aquesta diferència probablement es deguda a la varietat ^{de programacions} ofertada per la televisió americana. La televisió nordamericana ofereix una gran varietat de programes, més hores de programació i un alt nombre de canals per escollir. En les grans ciutats nordamericanes hi han entre 12 i 14 canals de televisió emesos per ones i uns 50 canals transmesos per cable.

Quadre 8.-- Cobertura potencial dels senyals de televisió

	TVE-1	TVE-2	TV3	ETB	TVG
Espanya	100%	90%	0	0	0
Catalunya	100%	99%	97%	0	0
Pais Bascs	100%	100%	0	100%	0
Galícia	98%	80%	0	0	72%

Font: Dades aportades al qüestionari per les entitats que gestionen els tercers canals

Segons es reflexa en el Quadre 8 Galícia es la regió on TVE-1 i TVE-2 arriba a un nombre mes baix d'habitants. Els seu propi tercer canal també arriba a menys població comparat amb els altres tercers canals. La raó es probablement de caracter tècnic degut a que la distribució de la població gallega es molt dispersa. Això es degut al caracter agrari de la seva economia en comparació amb Catalunya i el País Basc que son regions altament industrialitzades. La inversió en la xarxa de transmissió per cobrir la totalitat d'una audiència dispersa resulta d'un cost molt elevat.

Quadre 9.- Nombre d'hores transmeses durant l'any 1986 (incloses les repeticions)

TV3	ETB	TVG
3.532	1.872	1.300

Font: Dades aportades al qüestionari per les entitats que gestionen els tercers canals

TVG emet menys hores que TV3 o que ETB (Quadre 9) degut a que el servei de televisió de TVG es molt mes recent que els altres dos (recordem que TVG va començar a emetre a mitjans de l'any 1985).

TVE-1 te l'audiència mes nombrosa que qualsevol dels altres canals de televisió en cada una de les regions aqui estudiades (Quadre 10). Les causes d'aquesta superioritat son: 1) TVE-1 emet mes hores al dia que qualsevol altre canal; 2) TVE-1 te el nivell mes alt de cobertura a tot el territori espanyol; 3) TVE-1 te el canal de televisió més antic del país i això fa que hi hagi una certa leialtat cap a aquest canal perque l'audiència no esta acostumada a canviar de canal; 4) la manca de comandaments a distancia, els espanyols al no estar acostumats a canviar de canal ^{el reduït nombre de canals} ~~(la varietat oferta)~~ no ho favoreix) i per tant no utilitzen els comandaments a distancia que faciliten l'esforc físic de canviar de canal; 5) la fidelitat de l'audiència al canal que s'ha sintonitzat al posar en marxa l'aparell de televisió (si TVE-1 emet més hores al dia es mes corrent que es sintonitzi per instint amb TVE-1); i 6) els

tercers canals emeten amb llengua minoritària que no es entesa per tota l'audiència de les regions.

Quadre 10.-- Distribució de l'audiència per canals de televisió

	TVE-1	TVE-2	TV3†	ETB†	TVG†
Espanya	84,9%	26,4%	----	----	----
Catalunya	73,4%	9,0%	46,9%	----	----
Pais Bascs	81,4%	23,9%	----	18,7%	----
Galícia	78,0%	15,0%	----	----	20,3%

†Els percentatges de TV3, ETB i TVG es refereixen a l'univers de cada Comunitat Autònoma.

Font: Dades aportades al qüestionari per les entitats que gestionen els tercers canals

Un estudi realitzat per Govern de la Generalitat al 1987 (Quadre 11) mostra que entre la població catalana que parla català, TV3 es el canal sintonitzat més freqüentment (64%); mentres que entre la població catalana que no parla català TVE-1 es el canal més sintonitzat (73%).

Quadre 11.-- Canal de televisió més freqüentment sintonitzat a Catalunya

	Total	Segons l'origen	
		Català	No Català
TVE-1	46	29	73
TVE-2	2	1	3
TV3	48	64	22

Font: Estudi E.C.O., Direcció General de Política Llingüística de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, Setembre 1987

A partir de les dades contingudes en els quadres d'aquest capítol no es pot establir cap pauta de comportament estable entre les regions a partir de la població, nombre de parlants de les llengües minoritàries i hores de programació. Tampoc es pot establir relació

alguna entre l'audiència i les hores de programació emeses. Probablement cada entitat del tercer canal de televisió emet segons les seves necessitats polítiques (degut a la dependència directa del govern autonòmic), recursos econòmics i experiència en la indústria de la televisió.

CAPITOL 6

EL SERVEI DE TELEVISIO EN LLENGUA MINORITARIA: EINA DE RECONSTRUCCIO NACIONAL

En diversos països del món, el servei de televisió es utilitza per els governs com una eina de construcció o de reconstrucció de l'identitat nacional, de tal manera que en la programació de televisió continuadament es representa l'estil de vida de la comunitat, la cultura pròpia i s'utilitza la llengua pròpia. L'exemple ^{més conegut d'aquest ús del} ~~d'ús del servei de televisió com a~~ ^{medi televisiu} ~~eina de construcció nacional més conegut~~ es el de Canadà. Dos diferents fronts d'influència varen donar forma a la postura del govern canadenc en quant al servei de televisió: a) extern: la por a la dominació per l'estat veí, els EUA, en temes de ràdio-teledifusió; b) intern: per una banda els conflictes entre les regions i dins de les regions i, per l'altre, l'existència de dues llengües oficials.

El cas de la televisió al Canadà es similar als casos de les televisions regionals europees que s'estudien en aquest treball. Per exemple, en el cas de Catalunya:

- Externament: la busqueda de l'identitat cultural canadenc a través de la televisió i l'utilització de la programació de televisió per contrarrestar la influencia dels programes procedents dels EUA, es comparable als objectius de TV3, que també intenta recobrar l'identitat cultural catalana per contrarrestar la dominació unificadora de la teledifusió en castellà controlada per l'administració central.

- Internament: el bilingüisme fa que Quebec sigui una nacionalitat diferent dins del Canadà. De la mateixa manera, Catalunya també té la seva pròpia llengua i constitueix en si mateixa una nacionalitat diferent a la resta del país.

El Cas de Catalunya

El monopoli estatal del servei de televisió a Espanya (TVE) ha contribuït a l'erosió de la cultura, valors i llengua catalanes ja que en la programació que ofereix mai s'ha inclòs suficients programes de contingut català i amb llengua catalana. Avui TV3, juntament amb altres programes lingüístics i culturals desenvolupats per el govern de Catalunya, te una funció primordial en la reconstrucció de l'identitat nacional. La llei dels serveis de radiodifusió i televisió a Catalunya (LRTC) de 1983 estableix "la promoció de la llengua i de la cultura catalanes" com un dels principis inspiradors de la programació de TV3.¹

La manera mes directe d'aconseguir aquest objectiu es l'emissió de programes de contingut català i en llengua catalana i arribar a l'audiència més nombrosa possible. De totes meneres, hi han pocs catalans que tinguin experiència en produir programes de televisió. La industria de producció de programes de televisió està radicada principalment a Madrid degut a que TVE, l'unic servei de televisió a Espanya fins l'any 1983, te centralitzats a Madrid la direcció i administració general del servei. El centre de TVE a Barcelona te les seves propies instalacions i personal que l'hi son suficients per produir la programació que emet sense haber de dependre de productores independents. Per altre part, la industria cinematogràfica catalana no esta suficientment capacitada per servir les necessitats de programacio de TV3. ~~Per això, els catalans que podrien crear programes de televisió encara han d'habituar-se a aquest sistema de comunicació.~~

A més a més, el catalans estem acostumats a veure per TVE molts programes importants, principalment dels EUA.

"L'any passat [1986] les dades mostren que el 74% de tots els telefilms estrangers presents en els televisors espanyols procedien dels EUA [...] En total, de les 443 pel·lícules exhibides en les pantalles de televisió espanyoles, 204 pel·lícules eren dels EUA (46%), mentres que 200 eren de paisos de la CEE (45.1%), i 39 ho eren d'altres paisos

¹ CRTL, 1983, article 14, e.

(8,9%). El nombre de pel·lícules espanyoles emeses l'any passat va esser de 95, o un 21.3% del pastel."²

Per això, l'audiència catalana esta acostumada a veure programes de qualitat i no acceptara programes de qualitat inferior encara que aquests siguin de producció nacional. Sobre aquest tema Head conclou que "existeix una relació de 'l'ou i la gallina' entre la producció de programes de qualitat i el tamany de l'audiència: sense produccions de qualitat les emissions no atrauen audiència suficient per justificar les despeses de producció de qualitat."³

TV3 ha produït alguns programes d'entreteniment que han tingut gran èxit com "La Trinca" (tres humoristes i canta-autors famosos conduïen un programa musical i d'humor amb entrevistes); "Voste Jutga" (un famos director/presentador de televisió, Joaquim M. Puyal, presentaba setmanalment una història tractant un tema social controvertit, el qual era defensat i acusat per dos invitats i jutjat per un jurat present a l'estudi i un altre jurat extern); i "Angel Casas Show" (programa d'entrevistes i actuacions musicals conduït per Angel Casas).

Tots aquest programes son de tipus "light entertainment" en la classificació de programes de televisió seguida en aquest treball. En la programació de TV3 no hi han

² American Programming Dominates Among Spanish TV Foreign Fare, [La Programacio Americana Domina en la Cuota de Televisio-Estrangera a Espanya] Variety, Vol. 326, No. 12, April 15, 1987, p. 97.

"Last year's [1986] figures show that 74% of all foreign telefilms unspooling on Spanish tubes were from the U.S. [...] In all, 204 U.S. feature films (46%) out of a total of 443 were shown on Spanish tubes last year, while features from EEC countries totalled 200 (45.1%), with 39 films from other countries (8.9%). Films from Spain last year totalled 95, or 21.3% of the pie."

³ Sydeny W. Head, World Broadcasting Systems: A Comparative Analysis [Els Sistemes Mundials de Teledifusio: Un Anlisi Comparatiu] (Belmont, CA, Wadsworth Publishing Co., 1985) p. 228.

"a chicken-and-egg relationship exists between production program quality and audience size: without quality productions, broadcasting fails to attract sufficient audience to justify the expense of quality production."

programes de producció catalana de caràcter dramàtic ni "sit-coms" (comedies de situacions) que tinguin alts nivells d'audiència. La producció de programes dramàtics implica grans pressupostos. La manca de "sit-coms" no es un problema particular de TV3, es reconegut en el món de la televisió que molt pocs escriptors triuflen en aquest camp.

L'augment en quantitat i qualitat de programes de producció domèstica de tipus drama i "sit-com" requereix l'establiment d'una política a llarg termini per estimular la producció. Per exemple, la CEE, en un esforç d'augmentar el nombre de produccions europees exhibides en les pantalles de televisió europees i per reduir el gran nombre de programes procedents dels EUA, està intentant establir unes quotes mínimes d'emissió de programes nacionals. Aquesta mateixa política es implementada per alguns governs, com per exemple França, o per les pròpies organitzacions de televisió que s'autolimiten el nombre de produccions estrangera que emetran per els seu o seus canal/s de televisió.

A més del les quotes mínimes de producció nacional, s'han d'establir altres mesures per estimular la producció nacional. Per exemple, la promoció de les productores independents. En la majoria d'entitats de televisió europees, i les televisions regionals no son una excepció, la producció de programes depen principalment de la producció interna o "feta a casa," es a dir feta dins de les instal·lacions de la pròpia entitat de televisió per el personal propi de la casa. En general no hi ha cap política que promogui l'aparició de creadors "free-lancers" i la proliferació de noves idees.

El Cas de Canada

Canada es la segona nació estat més gran del món localitzada al llarg de ^{6.400 kilòmetres} ~~quatre mil~~ milles extenses de l'est a l'oest bordejan amb el nord dels EUA. La seva població es d'uns 25 milions que principalment viu a llarg de la frontera entre Canada i els EUA. La població es concentre en tres metropolis situades en algun punt de la frontera, si bé també i ha una substancial població rural repartida.

El 90 percent de la població canadenca es troba sota les àrees de cobertura de les estacions de televisió americanes situades en la frontera (i.e. estacions de Buffalo, Rochester, NY; Detroit, MI). L'ús de la llengua anglesa a ambdós cantons de la frontera ha facilitat la penetració de programes americans al Canadà. "Aquesta paradoxa geogràfico-lingüística ha posat una amenaça greu a la integritat de la teledifusió canadenca i ha ajudat a homogenitzar el gust cultural canadenc."⁴ Les estacions de televisió dels EUA s'han aprofitat d'aquests dos factors per enviar les seves senyals al territori canadenc, posant en perill la identitat cultural canadenca. Això ha fet que els canadencs regulem el seu sistema de ràdio-teledifusió com un instrument per construir i preservar la identitat cultural canadenca.

Marc Historic

Quan la ràdiodifusió va començar a Nord America, Canadà i els EUA varen començar sota les mateixes condicions: una indústria nova no regulada. Molt aviat la majoria de l'audiència canadenca sintonitzava les estacions americanes. Al principi dels anys 30 es va constituir al Canadà la Aird Commission per estudiar la situació de la ràdiodifusió i per proposar la seva regulació. Al 1932 es va promulgar la primera Broadcasting Act després de molts debats polítics. En aquell temps, el primer ministre canadenc va fer una declaració d'importància històrica sobre el caràcter nacionalista i públic de la difusió per ones a Canadà.

"Aquest país ha d'assegurar-se el control total de la difusió per ones per mitjans canadencs, lliure d'interferències o influències estrangeres. Sense aquest

⁴ Chin-Chuan Lee, Media Imperialism Reconsidered: The Homogenizing of Television Culture. [L'Imperialisme dels Media Reconsiderat: L'Homogenització de la Cultura de la Televisió], (Sage Publications, Beverly Hills, 1980) p. 115.

"This geographical-linguistic paradox has posed a serious threat to the integrity of Canadian broadcasting and helped to homogenize the Canadian cultural taste."

control la ràdiodifusió no podra ser mai un gran instrument per a la comunicació d'ideals, sense aquest control no podra ser mai un gran instrument amb el que la consciència nacional sigui acollida i mantinguda i amb el que la unitat nacional sigui més reforçada. En segon lloc, cap altre esquema que no sigui el de propietat pública pot assegurar a la gent d'aquest país, sense importar la classe o lloc, el gaudiment igual dels beneficis i plaers de la radiodifusió. Despres hi ha un tercer factor,... l'ús de l'aire... que descansa sobre la terra o territory del Canada el qual es un recurs natural sobre el qual tenim jurisdicció complerta... No puc pensar en un govern que es comprometi a deixar l'aire a l'explotació privada i no el reservi per el desenvolupament i ús de la seva gent."⁵

La Broadcasting Act del 1968, actualment vigent, estableix els fonaments de la regulació pel que fa a l'ús de la ràdio-teledifusió com una eina cultural de la manera més específica mai feta. Aquesta llei diu:

"El sistema canadenc de ràdio-teledifusió serà efectivament posseït i controlat per els canadencs per tal de salvaguardar, enriquir i reforçar l'identitat cultural, política, social i econòmica del Canada;... la programació que ofereixi cada emissora haurà de ser d'alta qualitat, utilitzant predominantment recursos creatius canadencs; a través d'un organisme establert per el Parlament, s'haurà de provéir un servei nacional de ràdio-teledifusió que tingui un contingut i un caràcter predominantment canadenc; i el servei nacional de ràdio-teledifusió haurà... de

⁵ Debat a la Cambra dels Diputats, 18 de Maig de 1932, citat per Richard Collins, Canada: Nation-Building Threatened by the US Dominated Media?, [Canada: La Reconstrucció Nacional Amenacada per la Dominació dels Media Americans?], ed. Raymond Kuhn, The Politics of Broadcasting [La Política de la Teledifusió], (New York, St. Martin's Press, 1985) p. 204.

"This country must be assured of complete control of broadcasting from Canadian sources, free from foreign interference or influence. Without such control radio broadcasting can never become a great agency for communication of matters of national concern and for the diffusion of national thought and ideals, and without such control it can never be the agency by which national consciousness may be fostered and sustained and national unity still further strengthened. Secondly, no other scheme than that of public ownership can ensure to the people of this country, without regard to class or place, equal enjoyment of the benefits and pleasures of radio broadcasting. Then there is a third factor, ... the use of the air... that lies over the soil or land of Canada is a natural resource over which we have complete jurisdiction... I cannot think that any government would be warranted in leaving the air to private exploitation and not reserving it for development for the use of the people."

contribuir al desenvolupament de l'unitat nacional i haurà de facilitar l'expressió continuada de l'identitat canadenca." (*)

La Broadcasting Act establi la constitució d'un organisme independent designat per el govern, la Board of Broadcast Governors (BBG), el qual estava encarregat de la regulació dels temes de telecomunicacions (anys mes tard aquest organisme es va reestructurar i passa a denominar-se la Canadian Radio-Television and Telecommunications Commission, o CRTC).

El servei de televisió canadenc va iniciar-se a l'any 1952. Com en el cas de la ràdio, el mercat es repartia entre estacions de televisió de propietat privada i estacions de caràcter públic. Durant els primers nou anys d'existència del servei de televisió la CBC, ^{cadena nacional} de caràcter públic, era l'única cadena de televisió existent en el país. Després la BBG va autoritzar un nombre de estacions de televisió comercial gestionades per empreses privades a diferents ciutats del Canada. Algunes d'aquestes estacions es van unir per convertir-se en la primera cadena de televisió comercial canadenca, la CTV, la qual va començar a funcionar a l'any 1961. En aquest moment comença la competència de programació i de publicitat entre la CBC i la CTV. Com a conseqüència de l'augment de canals de publicitat la CBC va haver de reduir els presupostos dels seus programes i augmentar l'importació de programes procedents dels EUA per tal de poder omplir la seva programació amb programes atractius a mes baix cost.⁶ Al mateix tems les estacions privades eren criticades per el Parlament per el baix nombre de programes culturals emessos i els alts beneficis

(*) "The Canadian broadcasting system should be effectively owned and controlled by Canadians so as to safeguard, enrich and strengthen the cultural, political, social and economic fabric of Canada;... the programming provided by each broadcaster should be of high standard, using predominantly Canadian creative and other resources; there should be provided, through a corporation established by Parliament for the purpose, a national broadcasting service that is predominantly Canadian in content and character; and the national broadcasting service should ... contribute to the development of national unity and provide for continuing expression of Canadian identity."

⁶ Richard Collins, Canada: Nation-Building Threatened by the U.S. Dominated Media?, ed. Kuhn, Politics of Broadcasting, p. 212.

econòmics obtinguts. Les emissores privades depenien principalment dels programes estadounidencs per atraure a l'audiència, mentre que dedicaven molt pocs recursos a la producció de programes propiament canadencs.

Els costos de producció d'una hora de programa de televisió son iguals als EUA que al Canada. El que diferencia aquest dos països en la indústria de la televisió és que les productores dels EUA amortitzen les despeses de producció i obtenen beneficis amb l'explotació del programa en el mercat interior estadounidenc, mentre que el tamany del mercat canadenc no permet l'explotació interior. La rentabilitat dels programes canadencs depen del mercat internacional. Allan E. Gotlieb explica aquesta situació d'una manera molt senzilla:

"Les vendes internacionals dels programes americans son de més a més per a les productores. En conseqüència, les productores dels EUA venen un programa al Canada per una fracció del cost de la producció. ... Per exemple, la producció d'un programa que als EUA costa 250.000 dollars pot ser venut al Canada per tan poc com poden ser 25.000 dollars. Les productores canadenques també han de gastar 250.000 dollars per produir un programa equivalent, però aquest programa té que competir amb el producte estranger que es ven per una decima part del seu cost de producció. L'economia d'aquesta situació es evident per si mateixa."⁷

La similitud entre Canada i Catalunya pel que fa a la indústria de la televisió es pot dir que radica en el rol de la teledifusió per sostenir l'identitat nacional, la competència

⁷ Allan E. Gotlieb, Cultures in Collision, a Canadian-U.S. conference on communications policy, [Cultures en Colisió], (pp. 1-10), (New York, Praeger, 1983) p. 3.

International sales of US programs are "gravy." "As a consequence, US producers sell a program in Canada for a fraction of the cost incurred in producing that program. ... For example, a US program costing \$250,000 to produce may be sold in Canada for as little as \$25,000. Canadian producers must also spend \$250,000 to produce equivalent programming but are faced with competition from a foreign product selling for one tenth of the cost of their production. The economics of this situation are self-evident"

amb una cultura dominant i la impossibilitat de cobrir les despeses de producció en el mercat interior.

Ja fa molts anys que el Canada tracte aquests problemes i ha desenvolupat una serie de mesures per resoldre'ls o suavitzar-los. L'experiencia del Canada pot ser util per Catalunya, especialment pel que fa a la regulacio si es volen pendre mesures per incentivar la produccio catalana.

Regulacions

L'estrategia de la legislació canadenc a per minimitzar la penetració de programes procedents dels EUA, o el denominat "imperialisme Americà en els mitjans de comunicació"⁸ ha estat: 1) incentivar i finançar la producció pròpia del Canada i la seva distribució; i 2) regular l'industria de la teledifusió.⁹

Les principals areas de regulació son: contingut de programes, incentivació de la producció, propietat de les emissores de televisió i limitacions a la publicitat.

Contingut de Programes

El primer pas dirigit a regular el contingut dels programes emessos per les emissores canadencs el va donar la BBG al 1960 establint un percentatge mínim de programes de contingut canadenc que les emissores habien d'emetre. Al principi aquest percentatge es va fixar en un 55 percent, despres es va reduir a un 45 percent degut a les queixes de les entitats privades de teledifusió. Aquest 45 percent s'havia de complir durant l'estiu i tots els vespres de l'any.

Al 1970 el minim de programes de contingut canadenc que habien d'esser emessos es va augmentar a un 60 percent. Així mateix, es va especificar el concepte de contingut

⁸ Lee, *Media Imperialism*.

⁹ Frank W. Peers, *Cultures in Collision*, (pp. 11-34), p.28.

canadenc. "Els programes d'interès general per els canadencs es consideren de contingut canadenc, inclosés la 'World series' [campionat de futbol americana] i el discurs del president dels EUA 'State of the Union.'"¹⁰ A més, es va establir que el país d'origen del 40 percent restant de la programació havia de diversificar-se, no podent-se emetre més d'un 30 percent de programes procedents d'un mateix país. Un altre cop les queixes de les entitats privades de teledifusió van fer que la CRTC suavitzes les condicions d'emissió de programes rebeixant a un 50 percent el mínim de programes de contingut canadenc emesos durant "prime-time" i eliminant les condicions de la procedència dels programes estrangers.

A fi i efecte de que les estacions i cadenes de televisió tinguessin un marge d'actuació, la CRTC va definir el període de "prime-time" entre les 18 i les 24 hores, en lloc de definir-lo com als EUA entre les 19:30 i les 23 hores.

La normativa canadencs determina quan un programa co-produït pot considerar-se de contingut canadenc i quan no. Un programa co-produït es considera de contingut canadenc quan: a) es tracti d'una co-producció amb un país de la Commonwealth o un país francòfon i un 30 percent del pressupost de producció es gasta a Canada o en participació canadencs; b) es tracti de co-produccions amb altres països i un 50 percent del pressupost es gastat al Canada o en participació canadencs. (Aquests percentatges han variat en diferents moments de l'història de la normativa sobre el contingut canadenc dels programes de televisió). La participació canadencs representa la contribució canadencs en cada fase de la creació d'un programa, com pot ser el control artístic, l'administració i financiació del programa, aspectes tècnics, actors principals, post-producció, altres actors i figurants i música.¹¹

¹⁰ Collins, *Canada: Nation-Building Threatened*, 222.

¹¹ Robert E. Babe, *Canadian Television Broadcasting Structure, Performance and Regulation*, [Estructura, Actuació i Regulació de la Teledifusió Canadencs], (Minister of Supply and Services Canada, 1979) p.143.

Segons indica Peers, només la CBC ha seguit rigorosament l'objectiu establert per la Broadcasting Act de 1968 pel que fa a la qualitat de la programació, que ha de ser "d'alta qualitat, utilitzen predominantment recursos creatius canadencs."¹² Les empreses privades de teledifusió tendeixen a produir programes barats per complir amb els mínims establerts en perjudici de la producció de programes dramàtics. Sobre aquest perjudici la CRTC va indicar al 1983: "Actualment el drama suposa un 49% del temps total que es veuen programes en la televisió anglesa [canadenc] i un 66% del temps total que es veu televisió entre les 19:30 i les 22:30 hores. De totes maneres, només el 5% del total de programes dramàtics programats són produïts al Canadà, i els programes dramàtics canadencs representen solsament un 2% del temps total que els canadencs miren produccions dramàtiques."¹³

Per solucionar l'esmentada escassetat de programes dramàtics la CRTC va proposar la introducció d'un sistema de punts que donaria "més punts per la col·laboració d'actors, cantants i altres actants"^(Canadencs) i "tindria en compte les diferents col·laboracions de l'equip de producció, desde el productor i el muntador fins al dissenyador d'escenaris i l'operador de càmera."¹⁴ Tots els programes produïts al Canadà haurien de tenir un productor canadenc.¹⁵

Incentivació de la producció

¹² Peers, *Cultures in Collision*, 27.

¹³ (CRTC, *Policy statement on Canadian content in television*, 1983, pp. 6-7, citat per Collins, *Canada: Nation-Building Threatened*, p. 223.

"Drama currently accounts for 49% of all viewing time on English language television and 66% of the viewing time between 7.30 pm and 10.30 pm. However only 5% of drama scheduled is Canadian produced, and Canadian drama represents only 2% of the total time spent by Canadians viewing dramatic productions."

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Howell, *World Broadcasting*, 53.

Al 1983 el govern canadenc va establir un programa d'ajuts econòmics a la producció de programes anomenat "Canadian Broadcast Program Development Fund" (Fons Canadenc per el Desenvolupament de Programes de Teledifusió). Aquest programa esta destinat a millorar la qualitat i a incrementar la quantitat de programes de televisió de producció domestica, especialment programes infantils, dramàtics i de varietats. Els fons d'aquest programa d'ajut son administrats per la Canadian Film Development Corporation (Corporació per el Desenvolupament del Cinéma Canadenc). Els fons de la Broadcast Fund estan destinats a subvencionar la producció de programes per productores privades i independents. La Broadcast Fund contribueix un dolar per cada dos dolars compromesos per un productor privat. Un programa es subvencionat si:

..."els canadencs tenen el control creatiu i son contractats per treballar a tots els nivells de la producció. Els programes han de ser drames apropiats per emetre durant 'prime-time' i produccions de qualitat suficient per atraure els espectadors canadencs, que siguin exportables als mercats de televisió estrangera i s'ajusti als standards étics de l'Associació de Ràdio-Teledifussors Canadencs i de la CRTC."¹⁶

Segons Linda Beath, executiu de Telefilm a carrec d'operacions, en l'any 1987 aproximadament un 55% de la subvencio anual (\$C60,000,000 o US \$50,000,000) va esser invertit en la producció de sèries de televisió. El quadre 12 mostra la distribució de les subvencions entre les produccions angleses i franceses segons la categoria dels programes. En aquest mateix quadre es mostrà que els pressupostos de producció de programes dramàtics son els més alts i que mē subvencions son destinades als drames en

¹⁶ Ibid., 60.

"Canadians have creative control and are employed at all levels of production. The scheme should result in dramas that are suitable for prime time viewing and productions of such quality as to attract Canadian viewers, be exportable to foreign television markets, and adhere to the ethical standards of the Canadian Association of Broadcasters and The CRTC."

anglès (C\$55.468.526 o US\$46.223.771 per 52 hores de programes) que als drames en francès (C\$34.380.768 o US\$28.650.640 per 193,2 hores de programes). "La producció de series sembla que esta augmentant i que cada vegada te més importancia. Els "ratings" de la producció domestica son bons inclús fenomenals."¹⁷

Al 1987 el govern canadenc va renovar la Broadcast Fund per uns altres cinc anys, ja que va considerar profitoses les subvencions per activar la producció de programes de contingut canadenc.

Quadre 12.-- Telefilm Canada Broadcast Fund:¹⁸
Projectes firmats, acords formalitzats i acceptats (produccio unicament)
Desde l'1 d'Abril 1 fins el 30 de Sept. de 1987
(Totes les dades amb \$ canadencs)

	Projectes	Pressupost	Subvencio	%	Hores	% '86-'87
ANGLES						
Drama	11	\$55.468.526	\$20.877.056	38,0	52,0	29,1
Varietat	12	8.933.419	3.550.912	39,5	26,0	34,1
Infantil	7	14.318.515	5.432.520	38,0	50,5	41,4
Documental	9	3.924.730	1.466.536	37,4	22,0	30,4
Total Anglès	39	\$82.645.190	\$31.327.024	37,9	150,5	30,6
FRANCES						
Drama	10	\$34.380.768	\$11.363.906	33,05	193,2	28,1
Varietat	19	8.390.221	3.252.770	38,8	69,0	40,5
Infantil	2	1.777.557	805.984	45,4	19,5	21,9
Documental	7	5.906.577	2.560.532	43,4	42,0	36,98
Total ^{FRANÇÈS} Anglès	38	\$50.455.123	\$17.983.192	35,6	323,7	29,3
TOTAL	77	\$133.100.313	\$49.310.217	37,0	474,2	30,1

Altres ajuts a la produccio de programes prove d'inversors privats motivats per incentius fiscals a les inversions de capital. La financiació de moltes produccions

¹⁷ Broadcast Fun Uncaps Flow of Indie TV Series, *Variety*, Vol. 329, No. 5, November 25, 1987, p. 72.

¹⁸ Variety, Vol. 329, No. 5, November 25, 1987, p. 72.

canadenques es porta a terme mitjançant intermediaris que proposan la participació a un determinat grup d'inversors. Beath diu que "molts inversors són professionals -- metges, dentistes, advocats, executius d'empresa. De totes maneres no hi ha un tipus d'inversor fixe. Diverses tipus de societats i grans companyies també inverteixen."¹⁹ Fins ara s'aplicava un 100% de desgravació fiscal a aquest tipus d'inversions, però desde principis de l'any 1988 s'anira reduint durant un període de dos anys fins arribar a un 30%. A pesar d'aquesta reducció de desgravació les productores canadenques són optimistes. Ara ja han adquirit molta experiència de producció. A més, estan augmentant el nombre de produccions canadenques escollides per els distribuïdors estatunidencs i estrangers, i el que és més important, els programes de televisió canadencs estan aconseguint uns alts nivells de venda en fases avançades de la producció, lo qual assegura la probabilitat de que els inversors rentabilitzaran l'operació. Peter McQuillan, responsable de Thorne Ernst and Whinney, una firma que representa interessos financers de cents d'inversors de produccions canadenques, afirma que "entre un 50 i un 100% dels pressupostos de producció de televisió esta cobert per compromisos de distribuïdors i teledifusors nacionals i estrangers."²⁰

Altres fonts de financiació de programes provenen de socis europeus o co-produccions. "Sens dubte moltes sèries de televisió depenen dels socis estrangers i seguirà éssent així a no ser que el mercat europeu comenci a comprar de forma directe i immediata."²¹

En resum, la política canadenca d'incentivació de la producció independent ha tingut resultats positius. En l'opinió de l'autora d'aquest treball aquesta política ha tingut dos efectes importants: a) la concienciació entre els productors de la importància de la vendes

¹⁹ Broadcast Fun Uncaps Flow, Variety, Vol. 329, No. 5, November 25, 1987, p. 72..

²⁰ CBC-E Fights Red Ink With Program Sales, Variety, Vol. 329, No. 5, November 25, 1987, p. 72.

²¹ Broadcast Fun Uncaps Flow, Variety, Vol. 329, No. 5, November 25, 1987, p. 72.

internacionals desde que es comença el procés de producció; i b) despertar l'interès del inversors privats per participar en projectes de producció. En conseqüència, augmenta la qualitat i la quantitat de les produccions.

Propietat de les emissores de televisió

Una altre de les mesures preses per evitar la dominació de les ones canadenques per els programes dels EUA es la restricció de la propietat estrangera sobre les estacions de televisió. La Broadcasting Act de 1968 estableix: "El sistema canadenc de ràdio-teledifusió serà efectivament posseït i controlat per el canadencs per tal de salvaguardar, enriquir i reforçar l'identitat cultural, política, social i econòmica del Canada;..." Esta clar que la propietat pels pròpis del país es considerada un medi eficaç per aconseguir objectius nacionals més amplis.

En l'any 1968 es van establir també restriccions en la propietat de les companyies de cable.

Limitacions a la Publicitat

Un quart bloc de mesures destinades a protegir la cultura canadenca a través de les ones de ràdio i televisió és el control del govern sobre la publicitat. A finals de 1977, el 75% del anuncis de televisió d'una companyia habien d'esser canadencs en quant al contingut.

Una segona tècnica de control sobre la publicitat es va establir en el 1976 per la Llei C58. Aquesta llei elimina les deduccions fiscals aplicables a les companyies canadenques que inverteixen en publicitat si aquestes adquireixen espais publicitaris a les estacions americanes que hi han al llarg de la frontera EUA-Canada. Aquesta norma incentiva a les companyies canadenques a que inverteixin dins del territori canadenc.

Critiques a les regulacions de teledifusió

Son abundants les critiques a les regulacions de la teledifusió al Canada. Per exemple, Peers considera improbable que les regulacions per si soles produeixin el resultat cultural desitjat.²² Altres factors que no es poden canviar, com son el geogràfic, econòmic, cultural i demogràfic, influeixen en l'identitat cultural. Lee, també dubte de l'efectivitat de les regulacions canadenques: "Les mesures normatives per si soles no poden resoldre la diferència que hi ha entre l'accessibilitat a milers de programes procedents dels EUA i la relativa escassetat de programes produïts per canadencs i per als canadencs."²³ Lee considera que darrera de les regulacions canadenques en matèria de teledifusió hi han interessos econòmics en lloc de interessos culturals. "El motiu econòmic sembla que sigui la consideració primordial darrera la política, encara que s'ha defensat com un prerequisit per tal de que semblés un desenvolupament cultural."²⁴

" Fins ara les quotes de contingut s'han complert de sobres. Però encara es un tema de controvèrsia el que si aquestes quotes han contribuït a l'expressió canadenca, perquè una proporció considerable dels programes de producció domèstica resulta que imiten als programes americans. Aquest és el resultat de l'homogenització de gustos entre els americans i els canadencs, la manca d'una cultura canadenca identificable i d'una necessitat del mercat [competitivitat i possibilitat d'exportar als EUA]."²⁵

²² Peers, *Cultures in Collision*, 32.

²³ Lee, *Media Imperialism Reconsidered*, 28.

"Regulatory measures alone cannot overcome the gap between the accessibility of thousands of US programs and the relative scarcity of programs produced by and for Canadians."

²⁴ *Ibid.*, 125.

"The economic motive also seems to be the primary consideration behind the policy, although it had been argued as a prerequisite to sound cultural development."

²⁵ *Ibid.*, 121.

"So far the content quotas have largely been met. But whether such quotas have contributed to the Canadian expression remains a topic of controversy, because a considerable proportion of indigenous programming turns out to mimic American programming. This is a result of the

Regulacions del cable

La televisió per cable al Canada es va desenvolupar com un sistema per a la distribució de senyals de televisió provinents dels EUA per subscriptors que no podien rebre aquestes senyals amb una antena ordinària de televisió. Segons Collins la raó més important de la penetració general de la distribució per cable al Canada es la transmissió de senyals de televisió estrangeres.²⁶

Canada es una de les nacions més "cablegades" del món. En el 1984 la penetració potencial era del 75% de les vivendes i la quota real de penetració era del 65%.²⁷ El creixent interès per rebre les senyals de cable ha augmentat els problemes que tradicionalment ha tingut Canada amb la penetració de programes americans.

En el 1970 la CRTC va establir limitacions a la importació de senyals dels EUA per distribuir-les via cable. Les companyies de cable no podien servir més de dos canals americans (un dels quals havia de ser de caràcter educatiu o no-comercial). Però la indústria del cable no era viable econòmicament sense els canals de televisió americans. Per això la CRTC va haver de canviar les regulacions i establir una llista de prioritats dels canals de televisió que podien ésser oferits per les companyies de cable: tenien preferència en primer lloc els canals de televisió local, seguit dels regionals, dels de la CBC, de les estacions llunyanes canadenques i finalment els canals americans. És a dir, una vegada el servei de cable ^{ofereix} ~~ofereix~~ tots els canals canadencs, la capacitat restant del servei pot ser omplerta amb senyals de televisió americana.²⁸

homogenized tastes between Americans and Canadians, the lack of identifiable Canadian culture, and a market necessity [competitiveness, and possibility to export to US]"

²⁶ Collins, Canada: Nation-Building Threatened, 215.

²⁷ Howell, World Broadcasting, 54.

²⁸ Lee, Media Imperialism Reconsidered, 130.

Als principis de la regulació del servei de cable la llei establia l'obligació de esborrar aleatoriament els anuncis inclosos en les programacions americanes que s'emetien en els canals de cable canadencs i substituir-los per anuncis de caràcter social. Degut a les múltiples queixes dels proveedors dels serveis de cable aquesta normativa es va revocar en l'any 1978.

La CRTC va establir una altre mesura per protegir els ingressos de publicitat canadenca:

"Quan un programa idèntic o un horari de programació sigui transmès per una empresa de televisió per cable per més d'un canal al mateix temps, l'estació que tingui més prioritat (en l'ordre descendent de local, regional, CBC, canadenca distant i americana) pot requerir a l'empresa de televisió per cable que esborri la transmissió del canal amb prioritat inferior."²⁹

Regulacions de les noves tecnologies de transmissió de programes

L'aparició de noves tecnologies (com són el satel·lit, la senyal del qual es difosa via cable, o el SED) han augmentat el nombre de programes procedents dels EUA que es veuen al Canadà. Els nous sistemes de transmissió de programes, amb el seu nombre il·limitat de canals, posen en perill, encara més que abans, l'identitat cultural del Canadà.

Els esforços canadencs per estar al dia en la tecnologia del satel·lit per tal de reduir costos de distribució del senyal de ràdio i televisió ha reduït, en lloc d'augmentar, la producció de televisió. John Maise, director de la CRTC, ha comentat:

"En el passat els mitjans de comunicació electrònics, i en particular la televisió, han contribuït d'una manera significant a que es perdesin les identitats

²⁹ Canada, DOC, 1975:181-7, quoted in Lee, *Media Imperialism Reconsidered*, 132.

"When an identical program or program schedule is carried on a cable television system on more than one channel during the same period, the station having higher priority (in the descending order of local, regional, CBC, distant Canadian, and American station) may require the cable television system to delete the transmission of any lower priority."

regionals i nacional; han estat entre els principals agents de desnacionalització i americanització del nostre país.... Les tecnologies ja disponibles i les que estan apareixen com el satel.lit, el microprocessador, i la fibra òptica signifiquen amenaces per a la completa aniquilació del que queda de distintiu de la cultura canadenca, dels seus components regionals i altres components únics, i en l'anàlisi final, de l'estat independent del Canada."³⁰

Devant d'aquesta nova invasió el govern canadenc ha decidit que era necessaria una amplia política de resposta. Amb aquest fi s'han fet alguns estudis que han resultat, segons Gotlieb, en tres objectius amplis:³¹

a) El servei de ràdio-teledifusió canadenc s'ha de mantenir i enfortir si ha de ser un vehicle de política cultural i social eficaç.

b) Els canadencs volen una programació canadenca millor i en més quantitat en totes les categories de programes.

c) Els canadencs volen un augment ^{significativ} ~~significat~~ en la possibilitat d'escollir programes de tot tipus en les dues llengües oficials del Canada.

L'arribada de les noves tecnologies al marcat americà, especialment la televisió de peatge, ha augmentat la demanda de programes de televisió entre la audiència americana. Aquesta no desitja veure repeticions dels programes que reben gràtis a través de les ones aerees. La principal font de programes d'aquest nou sistema de transmissió és les

³⁰ Five steps to Survival. [Cinc formes per Sobreviure] discurs en la Conferencia de York University sobre la Comunicacio de Masas i la Nacionalitat Canadenca, Toronto, 10 d'Abril de 1981; citat per Peers, Cultures in Collision, p. 27-28.

"In the past, the electronic media, and television in particular, have contributed significantly to the loss of regional and national identities; they have been among the principal agents of denationalization and of the Americanization of our climate. ... The currently available and newly emerging satellite, microprocessor, and fire-optic technologies provide threatening avenues for the complete annihilation of what remains of a distinct Canadian culture, of its regional and other unique components, and in the final analysis, of and independent Canadian state."

³¹ Gotlieb, Cultures in Collision, 5.

pel·lícules cinematogràfiques, però inclús aquesta font no es inexahustible. Per això, els nous sistemes de transmissió ofereixen l'oportunitat d'emetre les produccions canadenques als EUA. "Towards a New National Broadcastig Policy" ("Capa una Nova Política de Teledifusió Nacional") es el document que ha fet el govern canadenc, en el qual es senyalen quatre polítiques amples que han d'èsser implementades:³²

1. L'expansió de les possibilitats d'escollir programació, viable principalment a través dels sistemes de cable.

2. El reforçament de la programació canadenca.

3. La lliberització dels requisits per autoritzar l'instal·lació d'antenes de satel·lit individuals, per tal de beneficiar als canadencs que viuen en areas rurals i remotes i que no hi ha cap sistema de cable que els hi proveeixi servei.

4. Aprovació parlamentaria per que la CRTC implementi nous canvis per utilitzar millor els sistemes de transmissió dins de l'estructura canadenca de la teledifusió.

³² Ibid., 7.

CAPITOL 7

METODOLOGIA

La informació continguda en aquest treball s'ha recollit mitjançant un questionari adreçat a cada una de les organitzacions de televisió regional que aquí s'estudien. També s'inclou informació obtinguda en entrevistes mantingudes amb responsables de TV3 i de SRC, la qual complementa la informació facilitada en el questionari.

El Questionari

Una còpia del mateix questionari es va enviar a cada una de les organitzacions. El questionari de TV3 es va enviar en català; el d'ETB i TVG en castellà; el de S4C en anglès; i el de SRC en francès.

La terminologia i el diseny del questionari estan inspirats en el treball d'Anthony Pragnell "Television in Europe: Quality and Values in a Time of Change."¹

Les definicions i categories dels programes utilitzades en els quadres adjunts al questionari estan inspirades en el treball d'investigació sobre el flux internacional de programes de televisió, sponsoritzat per L'UNESCO i encarregat a Kaarle Nordenstreng i Tapio Varis.² Aquestes categories son: a) Informatius; b) Educatius; c) Culturals; d) Religiosos; e) Infantils; f) Entreteniment; g) No Classificats; i h) Anuncis publicitaris.

El questionari tenia 20 preguntes obertes i estava dividit en quatre seccions. La primera secció tractava sobre programes de producció pròpia; la segona sobre les co-

¹ Anthony Pragnell, Television in Europe: Quality and Values in a Time of Change, [La Televisió a Europa: Qualitat i Valors en un Període de Canvis] (England, The European Institute for the Media, 1985)

² Tapio Varis, "The International Flow of Television Programs," Journal of Communication (1984) 34, pp.143-152.

produccions; la tercera sobre l'adquisició de programes; i la quarta sobre les limitacions internes i externes en l'adquisició de programes estrangers, l'impacte de les noves tecnologies en la programació i l'impacte social de les emissions de televisió de l'organització enquestada.

Annexe al questionari hi habien quatre quadres que habien d'esser complerts per els destinataris que feien referència a informació sobre fonts de producció de programes, quantitat i categories de programes emessos, quantitat i origen de programes estrangers, i audiència.

El questionari anaba adreçat als directors de programació de cada organització. Es van enviar amb una carta de presentació explicant l'objectiu de l'investigació. Tots els questionaris van esser enviats el mes d'octubre de 1987 demanant dades sobre l'any 1986.

Tres setmanes després de que els questionaris fossin enviats l'autora va fer el primer seguiment per telèfon preguntant si habien rebut el questionari i si seria complet. Dos setmanes mes tard es va fer un segon seguiment per recordar als enquestats que tornessin els questionaris complerts. En alguns casos va ser necessari fer un tercer i un quart seguiment telefònic. Tots els questionaris varen esser retornats.

Limitació de la metodologia

No totes les organitzacions de televisió classifiquen la informació sobre les seves emissions de la mateixa manera. Per exemple, no totes les organitzacions classifiquen els programes segons les mateixes categories utilitzades en els quadres annexes al questionari.

Una altre limitació era que algunes de les organitzacions no podien facilitar tota la informació demanada d'una manera totalment actualitzada degut a la seva curta existencia com emissores de televisió.

Una tercera limitació era la durada del questionari i la gran quantitat de dades demanades en els quadres annexos. Les preguntes obertes del questionari tenien dos

problemes: requerien molt de temps per ésser complertes i, en alguns casos, els enquestats varen respondre informació concreta quan s'esperaba una informació més amplia.

De totes maneres, la informació facilitada per les organitzacions va ésser considerada adequada per portar a terme l'investigació. Quan manca alguna dada específica s'indica com "no disponible" (ND).

Annexa a aquest treball hi ha una còpia del qüestionari i dels quadres annexos.

Les Entrevistes.

Atés que l'objectiu principal d'aquest treball es analitzar el desenvolupament, actuació actual i futur de TV3 i comparar-ho amb altres organitzacions de televisió regional, es varen portar a terme varies entrevistes amb responsables de TV3. Aquestes entrevistes varen permetre un coneixement més profund de la situació i actuació de TV3.

Per altre part es va realitzar una entrevista esporàdica amb el responsable de programació de SRC els resultats de la qual també s'han incorporat en aquest treball.

Les Organitzacions de Televisió

L'establiment, organització i control d'ETB, TVG i TV3 s'ha revisat extensivament en el Capítol 3. Per això, avans d'entrar en l'anàlisi dels resultats del qüestionari, en aquesta secció es revisa alguns aspectes de SRC i S4C. Com a recordatori i per comparar fàcilment les dades de les cinc organitzacions estudiades, el quadre 13 descriu l'estructura de cada una d'elles, el quadre 14 descriu la seva programació i el quadre 15 compara la seva audiència.

Quadre 13.-- Informació sobre l'estructura de les organitzacions de teledifusió regional que emeten en llengua minoritària

	TV3	ETB	TVG	S4C	SRC
Propietat	Govern Espanyol	Govern Basc	Govern Espanyol	IBA	Govern Canadenc
Control	Parlament Català	Parlament Basc	Parlament Galleg	Parlament Britànic	Parlament Canadenc
Recursos econòmics	Assignacions parlamentàries i publicitat	Assignacions parlamentàries i publicitat	Assignacions parlamentàries i publicitat	Impostos sobre els receptors de televisió i publicitat	Assignacions parlamentàries i publicitat

Quadre 14.-- Dades sobre la programació de les organitzacions de teledifusió que emeten en llengua minoritària (*)

	TV3	ETB	TVG	S4C	SRC
Hores de programació emeses en el 1986 (incloses repeticions)	3,532	1,872	1,300	4,368	5,794
Llengua d'emissió	Català	Euskera	Galleg	Gal·lès (1,300 hrs.) Anglès (3,068 hrs.)	Francès
Llengua majoritària	Espanyol	Espanyol	Espanyol	Anglès	Anglès
Coertura	97%	100%	72%	96%	97%
Share d'audiència	46,9%	18,7%	20,3%	3,7% Gal·lès 6,3% Anglès	31%

(*) Font: Dades facilitades que les organitzacions de teledifusió en el qüestionari d'investigació.

Quadre 15.-- Dades rellevants sobre l'audiència del programes de televisio regional en llengua minoritaria (*)

	TV3 Catalunya	ETB País Basc	TVG Galicia	S4C Galés	SRC Quebec
País	Espanya	Espanya	Espanya	R.U.	Canada
Població total del país (mils)	40,000	40,000	40,000	56,000	25,000
Població de la regió (mils)	6,000	1,617	2,653	2,120	6,000
Percentatge de la població nacional total	15%	4%	6,6%	3,7%	24%
Nombre de persones que parlen la llengua minoritaria (mils)	4,800	339	1.036	420	5,400
Percentatge de la població regional total	80%	21%	47%	19%	90%
Mitja diària de la població adulta que mira la televisió (hores)	3:31	ND	1:43	3:34	3:57
Mitja diària de la població infantil que mira la tv (hores)	2:30	ND	3:00	ND	3:15
% vivendes amb televisió	90,8%	78,3%	82,6%	97%	99%
% Vivendes amb tv en color	82%	ND	52%	75%	91%
Nombre de tv per vivenda	1,25	1,28	1,28	ND	1,5
% vivendes amb aparell de vídeo	23%	15%	NA	44%	45%
% penetració de cable	-	-	-	ND	67%

(*) Font: Dades facilitades que les organitzacions de teledifusió en el questionari d'investigació.

Sianel Pedwar Cymru (S4C)

Un 19% dels habitants de Gales (2,1 milions) son bilingües, parlen fluentment l'anglès i el gal·lès, la resta son monoglots. La població gal·lesa que parla gal·lès reb el nom de Cymry Cymraeg.³ (Veure Quadre 15).

En el 1964 les demandes dels gal·lesos per tenir una servei de televisió en la llengua pròpia varen donar lloc a un servei de la BBC que oferia setmanalment set hores de

³ Howell, *World Broadcasting*, 209.

programes en llengua gal·lesesa. La televisió independent, Harlech TV, també oferia programació en llengua gal·lesesa. Aquesta emissora estava obligada a emetre un mínim de set hores setmanals de programació en gal·lès. De totes maneres aquestes 14 hores no satisfien ni a l'audiència de parla gal·lesa ni a l'anglesa. La Societat de Llengua Gal·lesa (Cymdeithas Yr Iaith Cymraeg) demanava un sol canal en gal·lès que fos dirigit per una sola entitat. Els anglesos parlants i les dos entitats teledifusores de Gales (BBC Gales i HTV) opinaven que la programació en gal·lès tenia que seguir éssent oferida en dos canals de televisió diferents "per aproximar més apropiadament la coexistència natural de les dues llengües en la societat gal·lesa."⁴ De totes maneres, segons l'informe anual de S4C de l'any 1987:

"La solució d'un sol canal va guanyar suport entre la població que no parlava gal·lès perquè l'intrusió de programes en llengua gal·lesesa en les programacions dels canals principals causava insatisfaccions considerables i, de fet, estava donant lloc al 'aburriment envers la llengua gal·lesa. Aquest sentiment de ésser privat dels programes de les cadenes angleses amenaçava de posar en perill la coexistència amicable dels dos grups lingüístics de Gal·les."⁵

A finals dels anys 70 el govern britànic va convocar una comissió de teledifusió, l'Annan Commission, per estudiar la viabilitat d'un nou servei de televisió en el quart canal per servir a tot el Regne Unit. Aquest servei, que després s'anomenà Channel Four (Canal Quatre), sota l'estructura de l'IBA, seria finançat anualment a través de subvencions

⁴ W. J. Howell, Jr., "Bilingual Broadcasting and the Survival of Authentic Culture in Wales and Ireland," *Journal of Communications*, Autumn, 1982, (pp. 39-54) p. 50.

⁵ *S4C's Annual Report*, 1987, p. 5.

"The single-channel solution gained support among non-Welsh-speakers, since the intrusion of Welsh-language programmes into the schedules of the main channels was causing considerable dissatisfaction and, indeed, was beginning to engender a hatred of the Welsh language itself. This feeling of being deprived of network programmes in English threatened to jeopardize the amicable co-existence of the two linguistic groups in Wales."

procedents dels guanys de publicitat de les companyies d'ITV que ja estaven oferint un servei de televisió regional en anglès. L'informe Annan va proposar un servei especial per Gales en el quart canal que oferiria 21 hores setmanals de programes en llengua gal·lesa a hores de màxima audiència.

En el 1979 els partits polítics britànics feien campanya per a les eleccions generals. El partit conservador, en aquell moment en l'oposició, afavoria el quart canal de televisió sota el control de l'IBA així com l'existència d'un servei especial a Gales. El partit conservador va guanyar les eleccions. A l'hora d'establir el servei del Channel Four no es va preveure res per el quart canal en llengua gal·lesa. Aquest comportament va indignar als nacionalistes gal·lesos que es varen sentir traïdonats i van iniciar una sèrie de manifestacions violentes en contral del govern.

"Transmissors de televisió, oficines del partit conservador i segones residències d'anglès parlants situades a Gales varen ser bombardejades; més de 2,000 ciutadans es van negar a pagar la taxa de televisió; es varen tirar ous a la Reina i el primer ministre en una de les visites d'estat a Gal·les; i Dr. Gwynfor Evans, president de Plaid Cymru i un pacifista de tota la vida, va amenaçar amb una vaga de fam, que començaria el 16 d'octubre [1980] a no ser que el govern accedis a portar terme la seva promesa del quart canal en gal·lès."⁶

Va ser la vaga de fam del respectat Gwynfor Evans que va accelerar l'aprobació del govern de un quart canal en gal·lès.

⁶ W.J. Howell, Jr., "Britain's Fourth Television Channel and the Welsh Language Controversy," *Journal of Broadcasting*, 25:2, Spring 1981 (pp. 123-137) p.129.

"TV transmitters, Conservative Party offices and English-owned second homes in Wales were bombed; over 2,000 Welsh citizens refused to pay their TV license fees; eggs were thrown at the Queen and Prime Minister on state visits to Wales; and Dr. Gwynfor Evans, president of Plaid Cymru and life-long pacifist, threatened to fast until death, starting on October 6 [1980], unless the Government agreed to carry out its Welsh on Four pledge."

El llançament de S4C al novembre de 1982 va representar la victòria de la mobilització d'interessos culturals i lingüístics de la gent gal·lesa. El Channel Four queda regulat en la Broadcasting Act de 1980 i l'estructura bàsica del quart canal a Gal·les es va establir en la Broadcasting Act de 1981.

La lluita política per aconseguir S4C és similar a la de TV3, encara que el procés d'establiment de TV3 no va arribar a l'acció violenta, però també va implicar molta controvèrsia política entre la regió i el govern central; per exemple, TV3 va començar a emetre sense l'autorització legal del govern central.

Avui l'espectre de la televisió a Gal·les està dominat per la BBC1, la BBC2, l'emissora comercial HTV i S4C, aquestes dues últimes depenen de l'IBA. Els dos canals de la BBC ofereixen cobertura nacional, i HTV i S4C ofereixen cobertura regional.

Control

La Broadcasting Act de 1981 estableix una entitat independent, la "Welsh Fourth Channel Authority", per controlar a S4C. La Welsh Authority és directament responsable davant del Parlament a través de les autoritats regionals, i no ho és de l'IBA que és la propietària de S4C.⁷ És responsabilitat de la Welsh Authority assegurar que la programació de S4C tingui els requisits establerts per la llei: "gran varietat" i "equilibri adequat" dels programes que han de ser d'"alts standards de qualitat".⁸

Organització i Programació

Al igual que el C4, S4C no produeix per si mateixa els programes que emet. Aquests són proveïts per la BBC de Gales, per la HTV i per les productores independents. La BBC de Gales i la HTV tenen la propietat i el control editorial dels programes produïts

⁷ Howell, *World Broadcasting*, 210.

⁸ British Broadcasting Act of 1981.

per ells i transmesos per S4C. Aquestes dues entitats "han acordat indemnitzar a la Welsh Authority en cas de qualsevol acció legal promoguda per la publicació dels seus programes."⁹

S4C transmet 25 hores setmanals de programes en llengua gal·lesa durant les hores de màxima audiència. La BBC de Gales produeix gratuïtament per S4C 10 hores setmanals de programes -- els diners provenen dels ingressos de les taxes sobre els aparells de televisió. La HTV produeix nou hores setmanals. Les productores independents produeixen sis hores setmanals. Els programes proveïts per La HTV i les productores independents son pagats per la Welsh Authority.¹⁰

La Welsh Authority té un pressupost anual el qual es negocia amb l'IBA. Aquest pressupost es financia per l'IBA a través d'una assignació basada en els guanys de publicitat de les companyies de la ITV.¹¹

La publicitat de S4C es venuda i administrada per la HTV. La inserció de publicitat no està permesa quan s'emeten programes produïts per la BBC.

La programació total en gal·lès i anglès de S4C es de 84 hores setmanals. Vint-i-cinc hores corresponen a programes en gal·lès que s'emeten durant "prime time" (veure quadre 14), les restants 59 hores son programes en anglès provenents del C4, que son reprogramats segons les necessitats de S4C.¹²

Cobertura

Els programes de S4C son emesos a través de la xarxa de transmissió propietat de l'IBA (recordem que TV3 va haver de construir la seva pròpia xarxa de transmissió). Actualment un 97,5% de la població gal·lesa reb la senyal de S4C (veure Quadre 14).

⁹ S4C Annual Report & Accounts, 1981-82: 20, ^{citada per} quoted in Bevan, Mobilization Cultural, p. 110.

¹⁰ S4C's Annual Report, 1987.

¹¹ Stephen Lambert, Channel Four, p. 111.

¹² S4C's Annual Report, 1987, p. 8.

Audiència

El percentatge de vivendes amb televisió a Gales (97%) es superior al de Catalunya (90,8% -- veure Quadre 15). El percentatge de penetració d'aparells de televisio en color es mes alt a Catalunya (82%) que a Gales (75%), pero el percentatge de penetració d'aparells de vídeo a Gales (44%) es més alt que el de Catalunya (23%).

L'audiència gal.lesa veu la televisió tres hores i 34 minuts diàriament, tres minuts més que la mitja de l'audiència catalana. Els gal.lès parlants passen 22 minuts diaris mirant S4C. La població total de Gales (angles i gal.les parlants) veu S4C 14 minuts al dia.

En el any 1986, l'audiencia potencial de S4C miraba aquest canal una hora i 44 minuts per setmana, representat un 6,27% de la mitja que es miren els quatre canals ^{disponibles} a Gales. L'audiència mitja dels cinc programes mes popular va esser de 78.600 i aquests programes tenien una "share" d'audiència mitja (el tamany de l'audiència expresada com un percentatge de l'audiència potencial de Gales incloent els gal.lès parlants i els que no parlan gal.lès) era del 3.7% (veure Quadre 14). El "share" mitja d'audiencia per els cinc programes mes populars en llengua anglesa va ser de 6.3%.¹³

Société Radio Canada (SRC)

Un 24 percent de la població canadenc (veure Quadre 15) parla el francès. Un 80% de la població francфона del Canada viu a la provincia de Quebec. "La presència de dues cultures orgulloses i vitals ha complicat i ha fet necessari el desenvolupament de la ràdio-teledifussió bilingüe al Canada."¹⁴

¹³ Audits of Great Britain Limited (AGB), 1987, proveedor de dades d'audiencia de BARB (Broadcasters' Audience Research Board).

¹⁴ Howell, World Broadcasting, 202.

"The presence of two proud and vital cultures has both complicated and necessitated the development of bilingual broadcasting in Canada."

Quan la CBC es va establir, al 1952, va haver d'escollir entre dues maneres de satisfer les demandes lingüístiques dels canadencs: es podia oferir un servei únic que utilitzes l'anglès i el francès, o be oferir "serveis paral·lels", un en cada llengua. Aquesta última oferta va ésser l'adoptada per raons tècniques i econòmiques. A mesura que la cobertura de la CBC va anar augmentant també varen augmentar les demandes dels ciutadans per un servei més complet. Per això la CBC va duplicar el servei establint una cadena en anglès i una cadena en francès amb una única direcció centralitzada. La cadena anglesa es coneix com la CBC i la cadena francesa com la SRC. Ambdues cadenes difonen el seu senyal arreu del Canadà.

A part dels senyals de la CBC i la SRC, els canadencs reben senyals de estacions privades de televisió de caràcter comercial, de estacions educacionals gestionades per les autoritats provincials i de les estacions americanes situades en la frontera amb Canadà. El sistema de teledifusió canadenc es una "mescla" que compagina els elements de la teledifusió pública i els de la privada; per això el sistema canadenc es pot considerar un compromís entre el model comercial americà i el model públic britànic.¹⁵ La CBC es un organisme de teledifusió semblant a la BBC britànica, controlat per el Parlament.

La SRC emet per tot el Canadà només en llengua francesa. Es a Quebec a on la SRC te l'audiència més nombrosa ja que la concentració de la població ^{francòfona} ~~francès parlant~~ és la més alta de tot el Canadà (80%).

Desde el comencement la barrera lingüística va obligar a Quebec a produir els seus propis programes. Les telenoveles varen apareixer en la programació de Quebec amb senyes d'identitat pròpies, és a dir, escrites i dirigides per quebequens. Segons Guy Gauthier, cap de l'area de planificació de la programació a SRC, les telenoveles son els

¹⁵ Lee, Media Imperialism Reconsidered, 116.

programes d'entreteniment mes exitosos, aconseguint algunes vegades el 50 percent de l'audiència de Quebec.¹⁶

L'audiència de Quebec es fidel a les transmissions en llengua francesa, ja siguin de la televisió pública o de la privada. Un estudi realitzat per SRC al 1981 va demostrar que el 75 percent dels espectadors mai sintonitzen les programacions angleses. Els "ratings" d'audiència més alts son per aquells programes produïts localment, ja siguin telenovelas o programes d'entreteniment.¹⁷ SRC comparteix l'audiència de Quebec amb altres programacions de televisió. Hi han tres cadenes de televisió que emeten en llengua francesa a Quebec: les comercials "Le Réseau de Television" (TVA) i "Television Quatre Saisons" (TQS) i l'educacional "Société de Radio-Television du Quebec" (SRQ). També es poden sintonitzar a Quebec les emissions angleses de la CBC, de la cadena comercial "Television Network Limited (CTV) i de les estacions comercials americanes que es rebren en la zona.

TQS, una cadena de televisió comercial de caràcter privat, va començar a emetre a l'estiu del 1986, suposant una competència important per SRC. TQS va tenir un gran impacte entre l'audiència perquè va començar a emetre a l'estiu quan, en general, les programacions de televisió son fluïxes. Aquesta nova situació del mercat de televisió a Quebec ha fet que SRC consolidi la posició com a servei de televisió. Segons Guy Gauthier, la programació de SRC esta consolidant el seu caràcter cultural i ofereix un producte de qualitat, professional i equilibrat. Els programes bandera de SRC son els informatius. Els seu programa nocturn d'informació aconsegueix l'audiència més amplia,

¹⁶ Entrevista amb Guy Gauthier, Cap de Planificació de Programes de SRC, Montreal, Gener 1988.

¹⁷ Denise Bombardier, Television as Instrument of Cultural Identity: The Case of Quebec, [La Televisió com un Instrument d'Identitat Cultural: El Cas de Quebec], eds. E.M. Rogers, F. Balle, The Media Revolution in America and in Western Europe, [La Revolució dels Media a America i Europa Occidental], Vol. II Paris-Stanford Series (Norwood, NJ, Ablex Publishing Co., 1985) p.182.

comparat amb les altres emissores, i, segons Gauthier, SRC continuara oferint programes informatius d'alta qualitat per competir amb altres cadenes.

La televisió per cable al Canada te una penetració molt alta. Canada esta entre les nacions mes cablejades del món. Te més de 600 sistemes de cable que ofereixen programes a tres quarts de les vivendes de les quals mes del 65% estan conectades al sistema.¹⁸ Segons la CRTC la majoria de canadencs reben al menys vuit serveis de televisió per cable o per satel.lit.¹⁹

Organitzacio i Control

SRC es independent de la CBC i es responsable per les seves decisions de programació. Totes les operacions internes que afecten al servei en llengua francesa son responsabilitat del Conseller Delegat per els Serveis Francesos de Montreal.²⁰ El president de la CBC (Pierre Juneau) es responsable de les relacions amb el parlament i la CRTC, aixi com de la supervisió de les cadenes francesa i anglesa. Cada cadena te un vice-president que es responsable de les seves operacions. Alguns departaments comuns a les dues cadenes estan centralitzats a Ottawa, com per exemple personal, comptabilitat, investigació, verificació i informàtica.

Els objectius de SRC estan establerts en la Broadcasting Act de 1968: 1) oferir serveis equilibrats d'informació, il.lustració i entreteniment; 2) servir a totes les parts del Canada; 3) servir les necessitats de les regions geogràfiques i contribuir a l'intercanvi d'informació i entreteniment cultural i regional; 4) servir al desenvolupament de l'unitat nacional i facilitar continuadament l'expressió de l'identitat canadenca.²¹

¹⁸ Howell, World Broadcasting, 54.

¹⁹ Variety, Vol. 329, No. 5, November 25, 1987, p. 75

²⁰ Babe, Canadian TV Structure, 111.

²¹ Ibid., 102.

L'actuació i el compliment d'objectius de SRC son controlats per la CRTC. La CRTC, mitjançant la seva funció de concessió de la gestió del servei de televisió, revisa l'actuació de totes les estacions de televisió i el seu compliment de les lleis de teledifusió.

La SRC informa anualment a la comissió parlamentaria per tal d'establir les seves necessitats pressupostaries i s'exerceix el control de la seva gestió per el parlament.²²

Finances

Els ingressos de la CBC i de la SRC depenen de les assignacions anuals del parlament (un 70%) i de la publicitat. La dependència en les assignacions parlamentaries afecten la independència política de la CBC i la SRC. En quant a la publicitat, "alguns observadors canadencs els hi agradaria que es prohibís la publicitat de les cadenes de la CBC, argumentant que la necessitat que té la CBC de complaure als anunciantes fa que s'utilitzin masses programes procedents dels EUA."²³

Segons Howell, la SRC esta subsidiada en gran part per el servei anglés de la CBC. "Les operacions de televisió en anglés aporten mes guanys en publicitat que Radio Canada, tan es així que aquesta última gasta un 40% del pressupost anual de la CBC per arribar a menys d'un terç de la població canadenca."²⁴

Cobertura

La senyal de televisió de SRC es transmet a través de les estacions afiliades, ja siguin propietat de la CBC o propietat de persones privades, i a través de transmissors de

²² Ibid., 103.

²³ Head, World Broadcasting Systems, 87.

"Some Canadian observers would like to ban advertising on the CBC networks altogether, arguing that the need to please advertisers causes them to use too many U.S. programs."

²⁴ Howell, World Broadcasting, 205.

"The English TV operation brings in more advertising revenue than does Radio Canada, yet the latter spends 40% of the CBC's annual budget to reach less than a third of Canada's population."

baixa potència. La SRC arriba a un 97% de la població de Quebec, la cobertura més extensa segons dades facilitades per la SRC. L'audiència potencial de TVA es del 93%, la de SRQ del 79%, la de TQS del 51%, la de la CBC/Angles del 49% i la de les estacions americanes del 45%.²⁵

Audiència

Un 99% de les vivendes de Quebec tenen al menys un aparell de televisió i el 50% en tenen dos o més (veure Quadre 15). Els aparells de televisió en color són molt utilitzats, un 91%, comparat amb Catalunya (82%) o amb Galés (75%). Els aparells de vídeo tenen un alt nivell de penetració, un 47% al 1986 (i un 56% al 1987).

En mitja la població adulta veu la televisió tres hores i 67 minuts al dia. La població infantil ho fa 3 hores i 15 minuts (a Catalunya aquestes mateixes dades són 3:31 i 2:30 respectivament, veure Quadre 15).

Quadre 16.-- "Share" d'audiència per cadenes de televisió (*)

TVA.....	39%
SRC.....	31%
Estacions Canadenques que emeten en llengua anglesa.....	10%
Altres estacions franceses.....	7%
TQS.....	6%
Estacions dels EUA.....	6%

(*) Font: Dades facilitades per SRC en resposta al qüestionari d'investigació.

El Quadre 16 mostra el "share" d'audiència per cada canal de televisió de Quebec. Segons aquest quadre, la TVA (servei de televisió en llengua francesa i de propietat privada) té el "share" d'audiència més alt (39%), mentre que SRC té un 31%. La majoria

²⁵ Source: Data provided by SRC in response to the questionnaire.

Font: Dades facilitades per SRC en resposta al qüestionari d'investigació

de la població francofona (81%) sintonitza les cadenes de televisió francesa. Només un 19% de l'audiència sintonitza les cadenes americanes.

Programació

A l'any 1987 l'estació de SRC a Montreal (CBFT) va emetre 5.704 hores, menys que l'estació de TVA (6.734) i més que l'estació de TQS (4.693.)²⁶

²⁶ Source: Data provided by SRC, interview with Guy Gauthier.

CAPITOL 8

ESTUDI COMPARATIU DE L'ACTUACIO DE LES ENTITATS DE TELEVISIO QUE EMETEN EN LLENGUA MINORITARIA

Impacte Social

Totes les entitats enquestades coincideixen en l'utilitat de la seva programació a l'hora de potenciar l'ús de la llengua minoritària, en reforçar l'identitat cultural de la regió i inclús en ajudar al desenvolupament de noves indústries ("indústries de la llengua"¹), l'activitat de les quals gira a l'entorn de la llengua. En la majoria de casos no hi han dades disponibles per recolzar l'estimació optimista que fan les entitats de televisió interrogades sobre l'impacte social de les seves emissions, per això, a continuació, es transcriben els seus comentaris en aquest tema:

TV3, (Catalonia):

"El principal objectiu de TV3, desde el seu neixement, es lluitar per la normalització lingüística del País de tal manera que una penetració ràpida i agressiva faci mella en el seus usuaris. Considero que l'impacte, segons les últimes estadístiques es altament positiu."

"S'ha detectat un important increment en el coneixement del català. Segons les dades del cens electoral al 1981 un 79,8% de la població catalana entenia bé el català; en el 1986 aquest percentatge era un 90,3%."

¹ Puig de, Les Llengües minoritàries d'Europa.

S4C (Wales):

"El rol de S4C en el restabliment de la llengua i valors culturals de la regió es molt important. Ha significat l'aparició de moltes indústries noves centrades en la llengua gal·lesa i, en un sentit cultural, ha ajudat a definir el que es el gal·les com una llengua viva i una cultura."

"Fins que no hi hagi el cens de 1991 no hi han figures comparatives sobre el nombre de persones que parlen el gal·lès. Les dades de 1981 informaven que un 18,9% de la població afirmava que parlava gal·lès, un total de 503.549 persones de més de tres anys d'edat. Es possible que hi hagi més gent que després del llançament de S4C considerin que també parlen gal·lès pel fet de que veuen programes en llengua gal·lesa per la televisió. Potser que la seva comprensió de la llengua hagi augmentat i pertant canvin la seva pròpia definició."

~~La~~ ^{fills} "Una altra possibilitat és que els pares que no parlen gal·lès envïn els seus fills a escoles de parla gal·lesa (el nombre de les quals estan augmentant), i promoguin l'interès dels fills cap a la llengua perquè veuen a S4C i altres indústries que s'han creat al seu alrederor com una possibilitat de treball molt important en el futur." (Resposta traduïda per l'autora).

SRC (Quebec):

"La Société Radio-Canada manté i desenvolupa els valors culturals i la llengua francesa. Les seves conseqüències es fan sentir tant en el públic que mira les nostres emissions com en les indústries culturals i en els artistes els quals hi poden participar i hi poden trobar una font d'ingressos i de desenvolupament."

"La proporció de la població que té com a llengua materna la francesa tendeix a disminuir particularment fora de la província de Quebec." (Resposta traduïda per l'autora).

TVG (Galícia):

Les emissions de TVG han ajudat al restabliment dels valors culturals i de la llengua gallega "De una forma muy positiva. El gallego deja el entorno más rural en el que se cultivaba de una forma más amplia y se desarrolla a lo largo de toda la Comunidad Autónoma. Está dentro de la vida cotidiana de una forma natural. Pierde su valor testimonial en algunos círculos elitistas y se convierte en algo vivo. Fundamental en el aprendizaje de los niños."

"Lo que se ha detectado es una mejor comprensión y mayor aprovechamiento de los niños en clase de gallego. Esto se deduce de un trabajo hecho por el propio Departamento de Investigación de CRTVG en colegios de la Comunidad Autónoma Gallega."

ETB (Pais Basco):

Segons ETB les emissions d'aquesta organització han ajudat al restabliment de valors culturals i de la llengua basca "muy positivamente, debido a que emitimos totalmente en euskera por el primer canal, lo que significa que la población ha asimilado este idioma como vehículo de comunicación de masas. A su vez, parte de la programación es eminentemente cultural (referente a la sociedad vasca), lo que contribuye a preservar y fomentar los valores culturales vascos, como está previsto en sus objetivos fundacionales."

"Existe un incremento de número de personas que hablan euskera desde la puesta en marcha de ETB (hace 5 años). Desconocemos los datos concretos, pero hay que decir que ETB sirve no sólo a los adultos que desean expresarse en euskera, sino que sirve y complementa la política educativa del Gobierno Vasco tanto para la población infantil (casi un 70% escolarizada en enseñanza en euskera) como para la población adulta que está en fase de aprendizaje de la lengua vasca. Como dato, el 65% de la población infantil de Euskadi ve Euskal Televista (ETB)."

D'aquestes respostes es dedueixen dos grans temes: 1) l'importància de l'audiència infantil (S4C, ETB, TVG); 2) la importància de la indústria de la llengua (S4C, SRC).

Els Programes Infantils

En les respostes al questionari tres de les televisions estudiades mencionen la seva preocupació per arribar a l'audiència infantil. S4C, ETB i TVG mencionen específicament la importància que té per aquestes entitats que els nens i nenes de la regió mirin el seu canal de televisió. Sens dubte, és extremadament important, per a un mitjà de comunicació que intenta potenciar l'ús d'una llengua que podria desaparèixer, tenir una ampla audiència infantil. Aquesta audiència té l'habilitat d'aprendre qualsevol llengua amb facilitat i no està

afectada per cap perjudici en contra de la llengua minoritaria; a part d'això, obviament, està formada per els futurs catalans, bascos, gal·lesos o gallecs.

Quadre 17.-- Hores de programes infantils emessos en el 1986.

TV3: 288 hores (8.15% de la programació total)
ETB: 798 hores (21.4%)
S4C: 205.55 hores (18.4%)
SRC: 869 hores (15%)
TVG: dada no disponible

TV3 programa el percentatge més baix de programes infantils (8.15%) comparat amb la resta de televisions segons es despren del Quadre 17. Aquest percentatge es molt similar al percentatge de TVE-1 (8.3% aproximadament).²

Segons les dades aportades per les entitats questionades, aquelles que afirmen la importància d'arribar a l'audiència infantil per a potenciar l'us de la llengua, emeten més hores de programes infantils a l'any.

Els programes que emet S4C son quasi tots de producció domèstica. En la temporada 1986-87, es varen produir 205 hores de nous programes infantils; un 32,6% d'aquests programes varen ser produïts per la BBC de Gales; un 53,4% per la HTV; i un 14,1% per productores independents. Alguns dibuixos animats son adquirits a l'estranger i doblats al gal·lès per la seva emissió per S4C, com per exemple *Y Smyrffs (Els Barrufets)* o *Anturwyr y Paith*.

SRC importa gran part dels programes infantils (47,4%). La resta son produïts per la pròpia SRC (35,6%) o per productores independents (17%).

² El percentatge de TVE-1 s'ha extret d'una setmana de programació de TVE-1 escollida aleatoriament. Font: *TP*, no. 1130, 30 de novembre a 6 de desembre, 1987.

TV3 importa un 45% dels programes infantils i la resta els produeix ella mateixa. En el cas de Catalunya els programes estrangers provenen principalment del RU, dels EUA, de la RFA, de Bèlgica i del Japò en les proporcions que assenyala el Quadre 18. Aquests programes son doblats al català per estudis de doblatge independents.

Quadre 18.-- Origen dels programes infantils emessos al 1986.

Pais d' origen	TV3(†) % (total hores 131)	SRC(*) % (total hores 413)
EUA	33,6	18,1
RU	28,3	12,9
Belgica	26,0	10,4
Japo	8,3	22,5
RFA	3,8	1,4
Italia	--	4,5
Franca	--	13,1
Australia	--	3,7
Europa de l'est	--	3,4

(†) Font: informació proveïda per TV3 en les respostes al questionari i quadres annexos.

(*) Font: graella de programació corresponent a l'atardor-hivern 1986-1987 facilitat per el departament de programació i difusió de SRC.

Segons el Quadre 18, la majoria de programes infantils estrangers emessos per TV3 procedeixen dels EUA (33.6%), en canvi en el cas de SRC predominen el dibuixos de procedencia japonesa (22,5%) mentre que els procedents dels EUA ocupen el segon lloc (18.1%). En el 1986 TV3 va emetre pocs programes japonesos (8,3%).

La Industria de la Llengua

L'establiment d'una nova emissora de televisió significa la creació de nous llocs de treball, l'aparició de noves energies creatives i l'establiment de noves indústries relacionades. Si la nova emissora només emet ~~amb~~^{en} llengua minoritaria, tots aquests nous fets es concentren en la llengua i cultura minoritaria. Aquelles persones que vulguin treballar per a la producció de programes de la nova emissora han de conèixer la llengua com si fos la pròpia perquè han d'entendre la cultura i idiosincrasia de la comunitat.

Les entitats de televisió que emeten en llengua minoritara han d'establir dins de la seva estructura de funcionament uns departaments llingüístics competents i normalment amb més personal que en el casos de entitats que emeten en llengua majoritaria.

Idees per a la producció de programes que avans eren impossibles de realitzar, amb la televisió de llengua minoritaria poden ser una realitat. Apareixen idees que retraten el caràcter de la comunitat; els valors socials de la comunitat, com poden ser la família, la religió, l'història, les institucions, etc.; les notícies de fora de la regió es donen des del punt de vista regional; i el que és més important, es comunica el sentiment de grup amb una identitat pròpia i diferent.

Els actors i actrius que avans no podien treballar amb la seva pròpia llengua ara tenen l'oportunitat de fer-ho. Això significa més oportunitats de treball per escriptors-guionistes i altres artistes. Sobre aquest tema es detalla més informació en la secció posterior "Producció de Programes."

Apareixen noves indústries relacionades amb la producció de programes. Per exemple, al 1983, quan TV3 va començar a emetre només existien a Barcelona tres estudis de doblatge; avui almenys n'hi han 13. De la mateixa manera, a Gal·lès, quan S4C va iniciar les seves emissions només existien en aquesta regió tres o quatre productores independents i amb un any el nombre va créixer fins a 35.

"En un any, S4C ha encarragat feina a 35 productores independents les quals han tingut molta de feina en preparar quatre hores i quinze minuts a la setmana de programes variats. Naturalment, aquesta expansió de la indústria de la televisió independent ha creat un substancial nombre de nous llocs de treball en areas diferents.

El nombre d'empreses de producció independent ha crescut tant com productors/es amb experiència han deixat els seus llocs de treball a la HTV i a la BBC per aventurar-se en el nou camp dels independents."³

Doblatge

El doblatge es una eina essencial per aconseguir la finalitat llingüística que tenen les entitats que s'estudien en aquest treball. La gran majoria de programes estrangers emessos per els tercers canals son doblats a la llengua regional corresponent i aquestes entitats no tenen estudis propis de doblatge. Per tant, els tercers canals de televisió espanyols encarregan al doblatge d'un gran nombre de programes a estudis de doblatge independents. Gracies a les entitats de televisió que ementen en llengua minoritaria la industria del doblatge ha crescut en les regions on les dites entitats emeten.

El Quadre 19 mostra els percentatges de material estranger emessos en llengua original, amb subtitols, amb doblatge o amb comentari per cada una de les emissores estudiades. Segons aquestes dades totes les emissores de llengües minoritaries emeten un alt percentatge de programes doblats.

³ Informe Anual de S4C, 1987, p. 11.

"Within a year, 35 independent production companies had been commissioned by S4C and were hard at work, preparing four and a quarter hours of varied programmes a week. Naturally, such an expansion in the independent television industry created a substantial number of new jobs in different areas.

The number of independent production companies grew as many experienced producers left their posts at HTV and the BBC in order to venture into the new independent field."

Quadre 19.-- Percentatges de programes estrangers doblats

	TV3	ETB	TVG	S4C	SCR
En versió original sense subtítols	0,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
En versió original amb subtítols	1,1%	0,0%	1%	0,0%	0,5%
Doblats	94,5%	100%	96%	100%	99%
Amb comentari traduït	3,7%	0,0%	3%	0,0%	0,5%

Els programes en versió original amb llengua majoritària, la qual es entesa per la majoria de l'audiència, no sempre es doblen a la llengua minoritària. SRC dobla al francès el 99% dels programes en anglès, mentres que TV3 només dobla al català el 10% dels programes en llengua castellana i ETB el 5%. TVG emet setmanalment una pel·lícula en versió original castellana. S4C segueix una política diferent. Segons aquesta entitat, alguns programes en gal·lès són subtítolats en anglès (amb teletext) per aquelles persones que no parlen gal·lès. Els programes en anglès mai es subtítulen en gal·lès, ^{especialment} pel que fa als programes informatius, "ja que cada gal·lès parlant, casi sense excepció, també pot entendre l'anglès, semblaria estrany doblar discursos importants de primers ministres i presidents de parla anglesa. Perderia el to i l'emfasi de l'original restant-li el seu efecte."⁴

A principis de l'any 1988 TV3 va començar a utilitzar la tecnologia stereo per la seves emissions. Amb aquesta tecnologia s'emet simultaneament per un canal la versió doblada d'un programa (sèrie o pel·lícula) mentre que per l'altre canal s'emet la versió

⁴ S4C Annual Report-1987, p.12.

"Since every Welsh-speaker, almost without exception, is also able to understand English, it seemed strange to dub important speeches by English-speaking prime ministers and presidents. Losing the tone and emphasis of the original detracted from its effect."

original del mateix programa. Serà interessant veure quin ús en fa l'audiència d'aquesta oportunitat d'escoltar altres idiomes.

Programació

Els programes d'entreteniment ocupen gran part de la programació de les emissores de llengua minoritària. Pel·lícules de cinema, sèries dramàtiques, "sit-coms" i actuacions musicals i humorístiques son els tipus de programes mes populars a qualsevol cadena o estació de televisió. Segons la informació facilitada per les entitats de televisió questionades, la programació de TV3 compta amb un 51,9% de programes d'entreteniment i la de SRC amb un 52%. Segons el Quadre 20 la programació de TV3 i SRC tenen el percentatge mes alt de programes d'entreteniment comparat amb ETB i S4C.

Quadre 20.-- Percentatge de programes segons categories emessos durant el 1986⁵

	TV3	ETB	TVG	S4C(*)	SRC
Programes informatius	19%	11%	ND	23,1%	25%
Programes educatius	1,6%	32,3%	ND	2,9%	6%
Programes culturals	10,8%		ND	8,6%	
Programes religiosos	0,0%	1,5%	ND	2,8%	2%
Programes infantils	8,2%	21,5%	ND	18,3%	15%
Programes d'entreteniment	51,9%	31%	ND	44,3%	52%
Publicitat comercial	3,9%	1,6%	ND	ND	ND
Altres programes	4,6%	1,1%	ND	ND	ND

(*) Els percentatges de S4C no son extrets directament de la informació proveïda per l'emissora sobre el nombre d'hores de programes emessos al 1986, sinó que prove de la informació sobre el nombre d'hores de nous programes produïts per a S4C per la BBC, la HTV i les productores independents durant els anys 1986 i 1987.

⁵ Font: Dades facilitades en el questionari

D'acord amb el Quadre 20 els programes d'entreteniment tenen els percentatges més alts d'emissió en totes les cadenes comparat amb la resta de la programació. De totes maneres cal esmentar que ETB es la cadena que emet menys programes d'entreteniment comparat amb S4C, SRC i TV3 (nomes un 31%). ETB emet mes programes educacionals i mes programes infantils (32,2% i 21,5% respectivament) que els altres canals. A S4C els programes informatius (32,1%) i els programes infantils (18,3%) ocupen el segon i tercer lloc, respectivament. Com s'ha esmentat avans mes d'un 50% de la programacio de TV3 esta basada en programes d'entreteniment; ocupen el segon lloc d'hores emesses els programes informatius (19%). Això es similar a SRC (52% d'entreteniment i 25% d'informatius); de totes maneres la programacio infantil de SRC (15%) sobrapassa la de TV3 (8.2%).

El Quadre 21 compara els percentatges de programes emessos per TV3 amb els emessos per TVE-1 segons la seva categoria.

Quadre 21.-- Programes emessos per TV3 i per TVE-1⁶

	TV3 (1986)	TVE-1 (1987)
Programes informatius	19,0%	17,5%
Programes educatius	1,6%	1,7%
Programes culturals	10,8%	13,3%
Programes religiosos	0,0%	1,3%
Programes infantils	8,2%	8,3%
Programes d'entreteniment	51,9%	47,5%
Altres programes, incloent publicitat comercial	8,5%	10,4%

⁶ Els percentatges de TVE-1 s'han extret d'una setmana de programacio de TVE-1 escollida aleatoriament. Font: TP, no. 1130, 30 de novembre a 6 de decembre, 1987.

Produccio de Programes

Quadre 22.-- Fonts de programes corresponent a l'any 1986 (expressat en percentatges sobre l'emissió total de cada entitat)

	Total hores emeses (incl. repeticions)	Producció pròpia (1) i Producció Encarregada (2)	Co-producció (3)		Adquisició i Intercanvi (4)	
			Nacional	Internacional	Nacional	Internacional
TV3	3.532	62,5%	0,2%	0,0%	1,2%	36,1%
ETB	1.872	46%	0,0%	0,7%	2,7%	50,6%
TVG	ND	ND	ND	ND	ND	ND
SRC	5.794	56,6%	0,0%	0,0%	16%	27,4%
S4C	1.300(†)	96%	0,0%	0,4%	1,6%	2%

(†) El nombre d'hores emeses en llengua gal·lesa unicament. Les dades de S4C son estimades per l'autora.

(1) Producció Pròpia: Producció pròpia o similar portada a terme per iniciativa de l'entitat, produïda amb els seus propis serveis i sota la seva responsabilitat artística. (La publicitat comercial i la producció d'espais de promoció dels propis programes esta inclosa en aquesta secció).

(2) Producció Encarregada: Producció encarregada a una servei de producció extern sota la iniciativa de l'entitat de televisió.

(3) Co-producció: Qualsevol "joint venture" de varies entitats acordada amb antelació. S'inclouen en aquesta secció les co-financiacions (drets d'antena) i les co-produccions que impliquen la participació de material en la producció.

Nacional: quand la co-producció es entre entitats del mateix pais

Internacional: quand la co-producció es entre entitats de dos o mes paisos.

(4) Adquisicions i Intercanvis: Produccions fetes per serveis externs sota la seva pròpia iniciativa i sobre les quals l'entitat emissora nomes compre o intercanvia els drets d'una o mes emissions (s'inclouen l'adquisició de drets avans de la producció i les pel·lícules cinematogràfiques).

Nacional: quand la co-producció es entre entitats del mateix pais

Internacional: quand la co-producció es entre entitats de dos o mes paisos.

Produccio Domestica

Quatre de les cinc entitats estudiades coincideixen en que son mes exitosos els programes de produccio domestica que els programes estrangers. L'única excepció es TVG, emissora que va començar a emetre a mitjans del 1985 i encara no ha tingut temps de desenvolupar programes de produccio pròpia amb forta audiència.

Segons la informació proveïda per les organitzacions enquestades, els programes més exitosos entre els de produccio pròpia son variats i no es pot establir cap tendència unificadora de totes les emissores. Entre els programes mes populars les entitats han indicat els programes tipus "magazine," els esports i els programes d'entreteniment (concursos, dramàtics). Aquesta informació no mostra que l'audiència regional que parla la llengua minoritaria sigui diferent de l'audiència de qualsevol altre emissora de televisió ja sigui regional, nacional o local. El fet que els programes informatius no s'assenyalin com a programes que tenen èxit entre l'audiència pot ser degut a que l'audiència regional prefereixi els programes informatius de les cadenes nacionals que emeten amb llengua majoritaria; que els organismes de televisió regional no donguin massa importància als programes informatius, o que no s'hagi mencionat per descuit (només TV3 va mencionar els programes informatius com programes amb una audiència important).

Atès que l'objectiu dels canals de televisió aquí estudiats es el suport i potenciació de la cultura i la llengua pròpies de la regió, seria raonable trobar que es faboreix la produccio domèstica, ja sigui feta per les propies entitats o per entitats independents establertes en la regió. Segons les dades del Quadre 22 mes del 50% de la programació es produïda domesticament, l'única excepció es ETB a on el percentatge de programes importats es mes alt que el de programes de produccio domèstica.

La política que cada entitat segueix per a la produccio de programes depend de la legislació i/o de la industria de televisió existent a la regió. Així, TV3, ETB, TVG i SRC tenen les seves pròpies instal·lacions i personal de produccio, en canvi S4C no produeix

res per ella mateixa i encarrega tot el que emet en gal·lès a la BBC Wales, a la HTV i a les productores independents (veure secció "Sianel Pedwar Cymru" en el Capítol 7).

En el cas dels tercers canals espanyols la legislació no estableix quin ha de ser l'origen dels programes, per tant cada entitat es lliura d'establir la seva pròpia política de producció. TV3 va decidir establir les seves propies instal·lacions i formar al seu propi personal. Segons l'opinió d'aquesta autora hi han tres raons darrera de la decisió de TV3:

- 1) La indústria de producció audiovisual a Catalunya no tenia suficient capacitat per atendre les necessitats immediates de programació de TV3 en el moment que aquesta es va llençar. Com ja s'ha explicat en el Capítol 6, secció "El Cas de Catalunya," la indústria de producció de programes de televisió esta principalment situada a Madrid a on TVE hi te l'organització central de programació.
- 2) Per tal d'assegurar un servei de televisió en català estable era necessari establir una immensa estructura d'instal·lacions i personal que fes patent les intencions del govern català de promoure la llengua i la cultura catalana. No es podia donar cap senyal de provisionalitat. Tenia que quedar ben clar per a la comunitat i per la classe política que el servei de televisió en català estava alla per quedar-se, inclús, si habien canvis polítics, TV3 continuaria els seus serveis. L'immobilitat d'un gran patrimoni i un gran despesa d'inversió acomplien aquest propòsit.
- 3) TV3 tenia que disposar d'un servei de producció de programes informatius competent per atraure l'audiència catalana que estava acostumada a veure els programes informatius de TVE. Per tant, es requeria des del principi una gran inversió en les instal·lacions de producció i entrenament de personal per produir els informatius. Una vegada feta aquesta inversió tenia sentit engrandir les instal·lacions i la plantilla per poder produir altres tipus de programes.

En el cas de SRC's, segons el Quadre 22, la proporció de producció domèstica es molt alta (producció pròpia i adquisicions nacionals 72,6%). Això es degut a les lleis de canadització dels programes de televisió que obliguen a les cadenes de televisió a emetre material pròpi del país. El percentatge de material adquirit en el mercat nacional es molt alt

(16%). Aquest material s'adquireix sota les condicions de "syndication."⁷ Segons Guy Gauthier, Cap de Planificació de Programes a SRC, en l'any 1987 35% dels programes emesos en "prime-time" van ser adquirits per "syndication"; esta previst que pel 1990 aquest percentatge augmenti a un 50%. La rao d'aquest increment es l'utilització dels fons proveïts per la Broadcast Fund per a la producció de programes de televisió. Amb aquest sistema de producció SRC només te que pagar un terç aproximadament dels costos de la producció, la resta es proveïda per el productor independent i per la Broadcast Fund.⁸

El percentatge de producció domèstica de TV3 (62,5%, Quadre 22) és molt alta comparada amb la mitja d'altres televisions europeas (53% al 1982 si be aquest percentatge haura augmentat en els darrers anys). Les emissores que tenen els percentatges mes alts de producció propia son TF1 de Franca 86%, FR3 de Franca 85% i la BBC del RU 85%. Els percentatges mes baixos els tenen RTE a Irlanda 42% i CBC de Chipre 43%.⁹ A Espanya la producció domestica emessa per TVE era d'un 67% al 1984, al 1987 era aproximadament un 82%.¹⁰

⁷ Syndication: La productora independent proposa la producció d'un programa a l'emissora. Si es acceptat, la productora independent s'encarrega de la seva producció. L'emissora paga un percentatge acordat entre les parts (normalment ~~una tercera part~~ ^{de una tercera}) sobre el cost total de la producció. La resta es pagat per el productor independent (que costeïga l'inversio amb diners d'inversors privats) i de la Canadian Broadcast Program Development Fund. Generalment l'emissora te el dret d'emetre dues vegades el programa en exclusiva durant dos anys. Després, la productora independent es lliure per vendre els drets d'emissio del programa a altres estacions de televisió, ~~o a partir d'aquí que la productora independent en treu profit.~~ ^{del mercat.}

⁸ Entrevista amb Guy Gauthier, SRC, Montreal, Gener 1988.

⁹ Pragnell, Television in Europe, 25.

¹⁰ El percentatge de TVE-1 corresponent a l'any 1987 s'ha extret d'una setmana de programacio de TVE-1 escollida aleatoriament. Font: TP, no. 1130, 30 de novembre a 6 de decembre, 1987.

Costos de Produccio

Els costos de producció d'una emissora regional son exactament iguals que les d'una emissora d'àmbit nacional, mentres que la facturació per publicitat es mes baixa en les regionals. Segons la informació facilitada per les entitats questionades, la mitja dels costos de producció varien d'una entitat a l'altre segons el nombre de programes dramàtics produïts. El Quadre 23 mostra el cost de producció mitj d'una hora de programa. S4C produeix mes programes dramàtics i d'entreteniment que TV3, ETB o TVG, pertant la seva mitja de costos de producció es mes alta.

Quadre 23.-- Cost de producció mitj d'un programa d'una hora de duració

S4C	\$69.640
TV3.....	\$16.138
ETB.....	\$7.391
SRC	\$35.000

Per interpretar el Quadre 23 s'ha de tenir en compte que la majoria de programes produïts per S4C son emessos durant "prime-time" i que pertant la qualitat mitja dels programes de producció domèstica de S4C es més alta que la qualitat mitja de programes de producció domèstica de les altres organitzacions ja que es els programes de mati o de tarda son generalment de costos mes baixos.

Recursos per a la Producció

A part de raons econòmiques i han altres raons que limiten el nombre de produccions. Head menciona "els recursos culturals i artístics imposen un sostre per ells mateixos."¹¹

¹¹ Head, World Broadcasting Systems, 227.

"national cultural and talent resources impose a ceiling of their own."

Per a produir programes dins de la regió les entitats de televisió regional necessiten que hi hagin guionistes, actors i directors que conixin la llengua i la idiosincrasia de la comunitat regional. El baix nombre de persones que parla la llengua minoritaria, comparat amb el nombre de persones que parlen la llengua majoritaria, fa que els individus amb talent per produir programes de televisió (escriptors, actors, dissenyadors, directors, compositors i productors) siguin mes escassos en les regions. Per ser competitius els canals de televisió regionals tenen que programar un nombre d'hores similar a la dels canals d'àmbit nacional. Per això, el nombre de creadors artístics i el nombre d'hores de programació regional no te la mateixa proporció en els canals de televisió que emeten en llengua minoritaria i els que emeten en llengua majoritaria.

Segons Head, Nova Zelanda i Irlanda importen molts programes dels EUA (60%). "Aquests països simplement no tenen els recursos culturals per produir suficients programes de qualitat, encara que tinguin els recursos econòmics. Molts països altament desenvolupats pero petits com son Bèlgica, Holanda i Suïssa tenen aquest problema."¹² En quant a tamany i població, Catalunya es comparable als països citats per Head. A més, s'ha de considerar que la indústria de televisió a Catalunya es molt recent i que porta temps entrenar a professionals i aconseguir que se sentin comodes amb aquest medi d'expressió.

A pesar de les limitacions teòriques, com s'ha vist en el Quadre 23, el percentatge de producció pròpia de TV3 es molt alt comparat amb aquets països (62,5%), si be no s'ha analitzat la qualitat d'aquests programes. Per altre part, com es detallen en la secció "Producció Estrangera" d'aquest capítol, hi han grans variacions en el balanç de programes domèstics i estrangers segons tipus de programes i hores d'emissió.

¹² Ibid.

"Such countries simply do not have the cultural resources to produce enough programming of adequate quality, even if they do have the cash. Many highly developed but small countries such as Belgium, Holland, Sweden, and Switzerland face this problem."

Co-produccions

Una de les paraules més sentides avui en dia entre els responsables europeus de producció de programes de televisió es co-producció. La co-producció obre les portes a la possibilitat de produir programes de qualitat, competitius amb els nordamericans, per un cost raonable. Els costos de producció de programes estan augmentat cada any arreu del món. Grans projectes de producció que avans eran assumits per una sola entitat avui en dia es necessita la cooperació de varies entitats. Per a les televisions regionals no solsament es relevant la consideració econòmica a l'hora de pensar en co-produir, sinò que també és important l'oportunitat que ofereix la co-producció per que l'entitat esdevingui coneguda internacionalment. Totes les entitats de televisió regional enquestades coincideixen en aquestes dues ventatges de les co-produccions.

SRC senyala altres ventatges de la co-producció com son la diversificació en l'adquisició de programes i el control parcial de la creativitat i del contingut del programa.

Cap de les entitats enquestades te una política establerta de co-producció. Totes es consideren obertes a estudiar qualsevol projecte de co-producció que s'els hi proposi, i coincideixen en que la seva aprobació esta subjecta al pressupost, al contingut i a la qualitat del programa. SRC menciona que les co-produccions beneficien el compliment de la normativa de contingut canadenc dels programes perquè els programes co-produïts, si reuneixen els requisits reglamentariament establerts, es consideren programes de contingut canadenc.

Segons es mostra en el Quadre 22 la proporció de programes co-produïts emessos en el 1986 es molt baixa en el cas dels tercers canals espanyols (menys d'un 1% del total dels programes emessos). Segons Lluís Ferrando, responsable de co-produccions internacionals a TV3, molts projectes de co-producció internacional son el resultat d'un statuts en el mercat internacional de la televisió.

"Es a dir, TVE entra en la coproducció d'una sèrie italiana, si la RAI entra en la coproducció d'una sèrie espanyola. En aquest aspecte estem un xic en desavantatge perquè mai no tenim la força que té TVE o una altra televisió per imposar a televisions fortes d'altres països que entrin en coproduccions que nosaltres proposem. Es la relació entre David i Goliat."¹³

El tipus d'organització que mes probablement pot coproduir amb les entitats questionades son, segons TV3, ETB, TVG i S4C: 1) entitats de televisió estatals europeas amb dimensions similars a les seves; 2) productores independents. Per exemple, ETB, TV3 i S4C, recentment, han format part d'un consorci internacional format per entitats de televisió regional europeas per coproduir una sèrie documental sobre les minories europeas. La sèrie s'anomena *Minorities - Wealth of Europe* en la que cada país repasa la situació de cada un dels altres països. Hi han participat en aquesta sèrie a més de ETB, TV3 i S4C, Fernsehen der DDR; Magyar Televizio, Budapest; RAI, Calabria, Cosenza; RAI, Trieste; Sveriges Television, Lulea, Suïssa; i de Yugoslavia, Televizija Novi Sad, Televizija Ljubljana and Televizija Skopje.

Altres coproduccions en les que hi ha participat TV3 son, la majoria d'elles, de caràcter documental. Per exemple *Picasso* (l'història i obra del pintor) coproduït amb la productora independent anglesa "NVC Arts International." Amb aquesta mateixa productora TV3 ha co-financiat *Guitarra* (història de la guitarra espanyola desde el segle XII fins ara) i *Juli Gonzalez* (l'història i obra de l'escultor en ferro surrealista). En el camp de l'entreteniment, TV3 ha coproduït *Dania* (mini-sèrie de recreació històrica i ficció sobre l'embaixada dels Comptes de Barcelona al Regne de Taifes al segle XI) amb les emissores franceses FR3 i La 7 i amb la televisió marroqui. En quant a co-financiacions en el camp de l'entreteniment la mes relevant ha estat *Romanza Final* (mini sèrie sobre la vida del tenor basc Julian Gayarre) produïda per Orfeo.

¹³ Lluís Ferrando, Cap de Coproduccions Internacionals de TV3, entrevistat per J.M. Villagrasa and R. Alvarez, *TV3 s'Obre Camí a l'Estranger*, *El País*, 9 d'Agost de 1987, p. 2/Quadern.

Segons Lluís Ferrando, avui es casi impossible coproduir amb productores independents espanyoles.¹⁴ Aquestes empreses no poden fer-se carrec dels alts costos de producció tenint en compte que la comercialització a Espanya es impossible ja que els clients espanyols son un o en algun cas dos. Tampoc es podrien recuperar les despeses en el mercat del satèl.lit o del cable, doncs aquests sistemes no existeixen a Espanya.¹⁵ L'únic camí per comercialitzar un programa dins d'Espanya es la distribució en vídeo-cassette, i això no es suficient per cobrir les despeses de producció. Es en el mercat internacional a on la productora independent podria comercialitzar el programa i fer l'inversió rentable. Però això no es fàcil, perquè la venda de programes en el mercat internacional esta dominada per les multinacionals nordamericanes i les grans organitzacions de televisió europea, com la BBC, la RAI o les estacions de l'ITV.¹⁶

SRC creu que les entitats amb les que més probablement pot co-produir són organitzacions europeas (Franca, Bèlgica, Suïssa). El dominador comú de la llengua francesa entre aquests països facilita les relacions de co-producció.

Co-produccions i Contingut Nacional

La CEE, dins dels seus projectes per establir un marc general per a la producció de programes per tal d'augmentar le nombre de produccions europeas, està estudiant el tema de les co-produccions i quins poden ser les proporcions de producció europea que s'haurien d'emetre per les organitzacions de televisió europeas.

¹⁴ Entrevista amb Lluís Ferrando, Cap de Coproduccions Internacional a TV3, Barcelona, Septembre 1987.

¹⁵ La programació en alguna llengua espanyola distribuïda via satèl.lite no existia en el moment de l'entrevista amb Lluís Ferrando, però a principis de l'any 1988 es va iniciar la programació del Canal 10 via satèl.lit. Les productores independents han guanyat un tercer canal de televisió a Espanya per vendre els seus productes.

¹⁶ Antoni Solé, Cap de venda de programes de TV3, entrevistat per J.M. Villagrasa and R. Alvarez, TV3 s'Obre Camí, El País, 2/Quadern.

A Espanya no hi han normes que qualifiquin una co-producció de televisió com un programa de contingut espanyol o no. En l'industria del ciné^{va}ma si que existeix aquest tipus de regulació.

Les regulacions canadenques (explicades en el Capítol 6 Secció "El Cas de Canada") defineixen quan un programa co-produït es pot considerar de contingut canadenc o no: a) les co-produccions amb països de la Commonwealth o francòfons si el 30% del pressupost s'ha gastat al Canada o en la participació de canadencs; 2) les altres co-produccions es qualifiquen com a contingut canadenc si el 50% del pressupost es gasta al Canada o en la participació de canadencs.

Producció Estrangera

Atès que totes les entitats de televisió que aquí s'estudien son de caràcter públic (propietat de l'administració pública) i els seus objectius son culturals, es raonable considerar que tenen limitacions en quant al nombre de programes estrangers que poden emetre. Aquest tipus de limitació pot estar establerta formalment o informalment.

TV3, S4C i SRC tenen limitacions formals. TV3 no pot emetre més d'un 45 percent de programes estrangers sobre la seva programació total. Aquesta norma la va establir el Consell d'Administració de la CCRTV. A S4C la limitació es inherent al sistema de producció de programes establert per la Broadcasting Act de 1981, que diu que els programes emesos per S4C son proveïts per la BBC de Gales, per la HTV i per les productores independents, per tant tota la programació de S4C en gal·lès esta produïda a Gales.

L'emissió de programes estrangers a la SRC esta limitada per les regulacions de la CRTC que son aplicables a totes les emissores de televisió canadenques. Segons aquestes regulacions, un 80% de la programació de "prime-time" ha de ser de contingut canadenc. En la resta de la programació el percentatge es un 60%. El percentatge mitjà de programes de contingut canadenc emesos per SRC es un 72.6%, per tant hi han pocs programes.

importats (veure Quadre 22). Atés que els programes infantils no son emessos durant "prime-time", el percentatge de programes infantils importats es més alt que el de programes d'entreteniment. Aproximadament un 52.5% dels programes infantils de SRC son de producció domestica (35.6% produïts per SRC i 17% produïts per productores independents), la resta, 47.4%, és producció estrangera.

Segons les dades facilitades per TV3, la proporció de programes estrangers emessos esta bastant per sota del limit establerts per la CCRTV. Com s'ha dit avans, aquest limit es un 45%, en canvi, al 1986, els programes estrangers no excedien el 36% de la programació total. A "prime-time" el percentatge de programes estrangers es d'un 30%.

Les proporcions de programes estrangers a TV3 esta a prop de la mitja de programes d'importació emessos per les cadenes de televisió europeas, en les quals, aproximadament, un terç de la programació es d'importació. Al any 1983, Tapio Varis va realitzar un estudi, a nivell mundial, sobre els percentatges de programes importats emessos per algunes cadenes de televisió, aixi com els percentatges de programes importats emessos durant "prime-time". El Quadre 24 mostra els resultats d'aquest estudi pel que fa a l'Europa Occidental i a Nord America.

Quadre 24.-- Percentatge de programes de televisió importants en l'any 1983, i prime-time (messurat en hores de programació)¹⁷

País i emissora de televisió	% de programació importada en el 1983	
		prime time
Austria	43	61
Belgica/BRT	28	33
Belgica/RTBF	29	28
Dinamarca	46	32
RFA/ARD	13	7
RFA/ZDF	23	23
RFA/Regional	24	--
Finlandia	37	37
Franca	17	17
Grecia	39	--
Islandia	66	66
Irlanda	57	58
Italia	18	19
Holanda	25	24
Noruega	30	28
Portugal	39	--
Espanya	33	35
Suecia	35	28
Turquia	36	49
Regne Unit/BBC	15	21
Regne Unit/ITV	14	20
R.U/ Channel 4	26	15

El mateix estudi mostrava la mitja de programes importats emessos a Nordamerica:

¹⁷ Varis, "The International Flow of Television Programs," Journal of Communication, 1984, 34: 143-152.

Pais i emissora de televisio	% de programacio importada en el 1983	
		prime time
Canada/CBC	32	24
Canada/SRC	27.4	20 (dada actualitzada al 1986 per l'autora)
Estats Units/ comercial i educativa	2	2

Segons el Quadre 24, els cinc països i emissores de televisió que varen emetre menys programes estrangers son: emissores comercials i educatives dels EUA, 2%; ARD de la RFA, 13%; ITV del Regne Unit, 14%; BBC del Regne Unit, 15%; França, 17%. Només quatre països excedien el 40% de programació estrangera: Àustria, 43%; Dinamarca, 46%; Irlanda, 57%; i Islandia, 66%. Finlàndia, Grècia, Noruega, Portugal, Espanya, Suècia, Turquia i Canada varen emetre entre un 30% i un 40% de producció estrangera, el percentatge similar al de TV3.

De totes maneres, la quantitat de programes importats emessos per TV3 varia segons el tipus de programes, éssent els programes d'entreteniment els que tenen un percentatge més alt d'importació (59%). El Quadre 25 mostra els percentatges de programes importats segons categories.

Quadre 25.-- Percentatges de producció domestica i importada emessa a l'any 1986 per TV3

	Total hores emesses (incloent repeticions)	% producció domestica	% producció estrangera
Programes informatius	671	100%	0% (1)
Programes culturals i educacionals	438	84%	16%
Programes infantils	288	55%	45%
Programes d'entreteniment	1.832	41%	59%
Altres programes (incloent publicitat)	303 (2)	100%	0%

(1) Les dades sobre producció de programes informatius facilitades per l'entitat no especifiquen quins percentatges d'imatges son proveïdes per terceres persones (i.e., agències internacionals de notícies o altres emissores de televisió). Per això, el percentatge de producció domèstica de programes informatius es inferior a l'expressat.

(2) D'aquestes 303 hores, 140 corresponen a publicitat comercial. La resta correspon a promoció de la propia emissora.

Tal com es mostra en el Quadre 25, la producció estrangera de programes d'entreteniment a TV3 (59%) excedeix al limit d'emissió de programes estrangers establert per la CCRTV (45%). En quant a la programació infantil es respecte el limit (45%). Els programes de producció estrangera de caràcter cultural i educatiu emessos per TV3 està molt per sota del limit (16%).

ETB va respondre al questionari que no te limitacions, formals o informals pel que fa a la quantitat de programes estrangers que emet. Segons les dades proveïdes per aquesta entitat, el 50,6% dels seus programes son adquirits a l'estranger. El percentatge de programes estrangers emessos durant "prime-time" es el 45% els dies laborables i el 50% els caps de setmana. Aquests percentatges son bastant alts comparats amb els percentatges d'altres televisions europeas (Quadre 24).

TVG va respondre que l'emissora esta limitada per "objectius culturals i llingüistics," si bé no va especificar en quina proporció. Segons la informació facilitada per TVG els programes estrangers emessos durant "prime-time" oscilen entre el 40 i el 50%.

Principals Motius per a Limitar l'Emissió de Programes Estrangers

Ni TV3 ni SRC consideren que el tema econòmic sigui decisiu a l'hora de d'establir els percentatges d'emissió de programes estrangers. En canvi ETB i TVG varen considerear aquest factor com a decisiu. La diferència de costos entre un programa importat més el seu doblatge i un programa de producció domestica es de 1 a 5. Quan els costos de producció es refereixen només a programes d'entreteniment la proporció es dispara tant com de 1 a 33.

Els costos d'adquisició de programes estrangers es, normalment, proporcional a l'audiència potencial de cada cadena de televisió, mentres que els costos de producció no varien pro rata amb el tamany de l'audiència. Els costos mitjos d'una hora de programa adquirit a l'estranger comparat amb els costos de producció domestica es reflexen en el Quadre 26.

Quadre 26.-- Cost mitj d'una hora de programa adquirit a l'estranger i produït domesticament.

Cadena	Cost mitj dels drets de programes estrangers	Cost mitj de doblatge de programes estrangers	Total cost mitj de programes estrangers	Cost mitj de programes produïts domesticament
TV3	\$2.180	\$4.790	\$6.970	\$16.138
ETB	\$870	\$4.790	\$5.660	\$7.391
TVG	\$800	\$4.350	\$5.150	ND
SRC	\$24.000	\$5.200	\$29.200	\$35.000

A l'hora d'interpretar les dades del Quadre 26, s'ha de tenir en compte que els programes estrangers adquirits per les televisions regionals son normalment programes

d'alt pressupost, mentres que els programes de producció domestica inclouen programes de baix i d'alt pressupost.

Segons les entitats de televisió enquestades, hi han altres consideracions a l'hora d'adquirir programes estrangers, a més de l'econòmica: la programació de l'emissora i l'equilibri de continguts, les estratègies de programació, la qualitat del programa, les preferències i interessos de l'audiència, i la disponibilitat del programa. TV3 menciona que a l'hora d'adquirir un programa també té en compte els "ratings" del programa aconseguits en altres països on ja s'ha emess el programa (sense especificar quins països).

Handicaps Comuns per Comprar Programes Estrangers

Les entitats de televisió regional a Espanya han de competir amb TVE en el mercat internacional per tal d'aconseguir el millors programes. Aquesta competència augmenta el preu dels programes. ETB es refereix a aquest problema com "l'enorme lluita." ETB menciona també la competència d'organitzacions internacionals que compren els drets d'emissió de programes per varios països, incloent Espanya. Per afrontar aquest problema, ETB, TVG i TV3 fan les adquisicions de programes conjuntament per tal d'oferir un millor preu de compra al distribuïdor.

Països Proveïdors de Programes

Ni TV3 ni les altres televisions regionals estan excloses de la tendència mundial d'importar mes programes dels EUA que de cap altre país. El Quadre 27 mostra els països d'origen dels programes emessos per TV3 a l'any 1986 especificant el nombre d'hores i el tipus de programa. Atès que TV3, ETB i TVG fan les adquisicions de programes estrangers conjuntament, es pot dir que la procedència dels programes estrangers de ETB i de TVG es similar a la de TV3.

Quadre 27.-- Anàlisi dels programes estrangers emessos per TV3 el 1986

Pàis d'origen	Total hores de programes emessos (incloent repeticions)	Programes educatius	Programes culturals	Programes infantils	Programes d'entreteniment	%
EUA	698	-	-	44	645	54,0
Regne Unit	218	33	16	37	132	17,1
França	13	-	-	-	13	1,0
Itàlia	24	-	-	-	24	1,9
RFA	44	-	-	5	39	3,4
Europa de l'Est	8	-	-	-	8	0,6
Bèlgica	34	-	-	34	-	2,6
Dinamarca	18	-	-	-	18	1,4
Japó	13	-	-	11	2	1,0
Xina	22	22	-	-	-	1,8
Brasil	86	-	-	-	86	6,7
Austràlia	78	-	-	-	78	6,1
Total hores	1.276	55	16	131	1.074	100

Els programes procedents dels EUA dominan la configuració de la programació estrangera (54%), seguit del Regne Unit (17,1%). La majoria dels programes dels EUA son de tipus d'entreteniment (94%) i la resta son programes infantils, mentres que els programes del Regne Unit son de naturalesa diversa (educatiu 15%, culturals 7%, infantils 17%, i entreteniment 61%). Un nombre significatiu de programes es d'origen brasileny (6,7%) i australia (6,1%), en ambdòs casos els programes son d'entreteniment. Els programes procedents de la RFA equivalen a un 3,4% de la programació estrangera, i la majoria d'ells son d'entreteniment (39 hores); la resta (5 hores) son programes infantils. Els programes procedents de Bèlgica (2,6%) son de tipus infantil unicament. Els

programes italians (1.9%) son d'entreteniment i els francesos (1.0%) i danesos (1.4%) també. El més curiós del Quadre 27 es el 1,8% de programes culturals procedents de la Xina. La majoria de programes japonesos (1,0%) son de caracter infantil (11 hores) i la resta d'entreteniment (2 hores). Els programes procedents dels països de l'Est (0,6%), el percentatge més baix, son de tipus entreteniment.

Segons el Quadre 27, l'origen dels programes infantils es variat: 44 hores dels EUA, 37 hores del Regen Unit, 34 hores de Bèlgica, 11 hores del Japò i 5 hores de la RFA.

Els programes nordamericans son existosos entre l'audiència de TV3. Segons Jordi Sasplugas, responsable de l'adquisició de programes estrangers a TV3, els programes com *Perry Mason*, *Saint Elsewhere (A Cor Obert)*, *Simon and Simon*, *Magnum P.I.* o *Twilight Zone (Dimensió Desconeguda)* tenen uns "ratings" bastant alts. A Catalunya, les "sit-coms" britàniques donen millors resultats que les nordamericanes. Sasplugues considera que l'audiència catalana prefereix l'humor britànic al nordamericà. 18

Vendes Internacionals

TV3

L'estructura de la indústria de televisió a Espanya no permet l'existència d'un mercat de programes de televisió nacional que pugui ser rentable, com succeeix als EUA. No hi han estacions de televisió locals, per tant, un program produït per TV3 pot ser venut, en el millor dels casos, a TVG, ETB i TVE. A mes, els costos de producció de programes dramàtics no es cobreixen amb la venda d'espai publicitari durant l'emissió. L'única manera de recuperar l'inversió de producció de programes de pressupost alt es vendre a l'estanger.

18 Entrevista amb Jordi Sasplugas, Director de Producció Aliena a TV3, Setembre 1987.

Vendre programes en el mercat internacional de televisió es difícil per a les organitzacions petites, afirma Antoni Solé, responsable de la venda de programes a TV3. Perquè una organització petita sigui coneguda en el mercat internacional ha de passar temps. Segons Solé, en l'any 1986 la venda de programes va ser molt baixa. En el 1987 va ser més alta, al voltant de les 100 hores. La introducció de TV3 com a productora de programes va ésser lenta, si bé avui TV3 és coneguda per els compradors i els distribuïdors estrangers. Cada any TV3 assisteix al mercat internacional europeu MIP-TV de Cannes, la convenció de televisió més important d'Europa. En el 1986 TV3 es va associar amb ETB i TVG per establir la seva pròpia oficina en les instal·lacions de la convenció.¹⁹

La venda més existosa fins ara, segons Solé, ha estat *Romanza Final*, una mini-sèrie de cinc episodis d'una hora cada un sobre la vida del tenor Julian Gayarre, protagonitzada per Josep Carreras i Sydne Rome. TV3 va participar en aquesta sèrie, produïda per Orfeo PC, com a co-financador juntament amb ETB.

El tipus de programes ~~que són més vendibles són els~~ programes d'acció. Les "sit-coms" i els programes culturals (documentals) són més difícils de vendre. Segons Solé, el fet que els programes siguin en català no perjudica les vendes; de totes maneres, la majoria de programes són subtítulats a l'anglès per TV3.

"Els clients de TV3 són primordialment d'Europa i de l'Amèrica del Sud, més fidels els de l'Europa oriental que no els de l'occidental, i més bons clients els països petits que no els grans. Fins ara, ha estat més fàcil vendre a Dinamarca, Suècia o Islàndia que no a Alemanya, Itàlia, França o Anglaterra." Entre els països Sudamericans, Argentina és la millor compradora de programes de TV3.²⁰

¹⁹ Entrevista amb Antoni Solé, Cap de venda de programes de TV3, Setembre 1987.

²⁰ J.M. Villagrasa, R. Alvarez, *TV3-s'obre camí a l'estranger*, *El País*, num. 254, 9 d'Agost de 1987, secció Quadern, p. 3.

S4C

"Gales ha esdevingut un proveïdor important de programes -- un rol clau en una indústria en la qual el ritme de canvi i desenvolupament es tremendo. Amb el creixement de la televisió per satèl·lit i per cable la necessitat de productores de programes es més gran que mai."²¹

S4C està en la trajectoria internacional de produir programes de qualitat i comercialitzar-los a l'estranger. "Desde el principi, la indústria de televisió que s'ha desenvolupat a Gales durant els últims cinc anys ha sigut conscient de la necessitat d'utilitzar les tècniques més noves i de produir programes d'alta qualitat per sobreviure en un mercat tan competitiu."²²

Entre les vendes més existoses de S4C hi han els programes d'animació (dibuixos animats), com *SuperTed*, venut a 43 països, i *Wil Cwac Cwac*, venut a 33 països; així com els de tipus dramàtic, com *Joni Jones*, venut a 13 països i emès per la BBC2 del Regne Unit. La BBC i el Channel 4 són compradors importants dels programes de S4C. Les entitats de televisió del Regne Unit han comprat en total a S4C 22 programes diferents.

S4C té la seva pròpia divisió de marketing per la venda de programes, anomenada

- ← Mentrau Enterprises. Mentrau ven els programes sobre els que S4C poseeix el
- ← copyright (o drets intel·lectuals) que han estat produïts per productores ^{independents.} diferents.
- ← En les operacions de Mentrau també s'inclouen la publicació de llibres i música, i el
- ← marketing de productes relacionats amb els caràcters dels dibuixos animats de S4C.

²¹ S4C Annual Report-1987, p. 30.

"Wales has become an important supplier of programmes -- a key role in an industry which is developing and changing at a tremendous rate. With the growth of satellite and cable television the need for programme producers is greater than ever."

²² Ibid.

Al 1986 Mentrau va facturar 1.713.000 de dollars EUA per les seves operacions i
← 1.603.000 al 1987.²³

²³ S4C Annual Report and Accounts, 1986-87.

CAPITOL 9

CONCLUSIONS I RECOMENDACIONS

Conclusions

Efectivitat de la Televisió Regional en el Suport de la Llengua

Estatístiques

Encara és massa aviat per comprovar eficaçment si les emissions de televisió en llengua minoritària han millorat l'ús i percepció del català, basc, gal·lec o gal·lès. Les entitats de televisió questionades no disposen de dades específiques i fiables sobre els nivells d'ús de la llengua avans i després de d'iniciar les emissions en llengua minoritària. Per exemple, a Catalunya, l'augment entre el 1981 i el 1986 en el nombre de gent que parla català segons el cens (10.5%), no pot ésser atribuït solsament a les emissions televisives en català. Altres accions del govern català, com són l'augment de programes de ràdio en català, les campanyes publicitàries en favor de l'ús del català, l'ensenyanca a les escoles, les facilitats per aprendre català o els esforços per utilitzar el català en tots els serveis públics, també han contribuït a la catalanització.

Consequències Positives

Molta gent que es resisteix a parlar català i que no comparteixen les idees nacionalistes de la majoria catalana potser que en alguns casos mirin TV3. Per exemple, aquesta gent pot veure una bona pel·lícula, una entrevista, un concurs, o un programa informatiu quand ha ocorregut alguna notícia local relevant que els pot afectar directament. Aquesta gent accepta el català en un medi de comunicació el qual satisfi la seva necessitat

d'informació o d'entreteniment, i per tant el català es converteix en un medi d'expressió gratificant el qual avans podia ser percebut com inconvenient.

La Revolució de les Cultures "Incertes"

L'establiment del servei de televisió en francès a Quebec ha estat diferent de la resta de casos estudiats. La cultura i llengua de Quebec va ésser implementada per els pobladors d'aquesta regió i, amb els anys, ha estat mantinguda per un gran nombre de francès parlants i per una cultura francesa molt arraigada. Les cultures catalana i gal·lesa, per exemple, son cultures autoctones; estan limitades per les fronteres de les seves regions respectives. La cultura i llengua de Quebec tenen un caràcter "cert" perquè es exercida i actualitzada per diverses comunitats arreu del mon, per tant, la seva existència no està en perill. Les cultures i llengües catalana i gal·lesa son "incertes" perquè estan isolades i rodegades de cultures "certes", per tant, la seva existència esta en perill. Com a resultat del diferent tipus de cultura de Quebec i la de Catalunya o Gales, l'establiment dels serveis pròpis de televisió han tingut camins diferents. Mentre el servei francès de televisió a Quebec va ser d'implantació suau i mai questionada per el govern canadenc, l'establiment dels serveis de televisió en català o en gal·lès varen necessitar un process de quasi revolució en quant als enfrontaments de la regió amb el govern central.

L'Ensenyament de la Llengua

L'interés de TV3 en educar l'audiència no s'ha limitat a difondre el català solament, sino que també ha estimulat l'aprendizatge d'altres llengües mitjancant l'ús de la tecnologia del so en estereo (un canal emet la versió en català i l'altre emet la versió original d'una pel·lícula o sèrie estrangera). D'aquesta manera, l'audiència catalana te l'oportunitat d'escollir la llengua en que prefereix escoltar el programa i practicar la llengua estrangera. Aquest servei no l'ofereix TVE.

Per altre part, es remarcable que TV3 no insisteixi en emetre només en català. Per exemple, quan la versió original d'una pel·lícula cinematogràfica es en la llengua majoritària (castellà), TV3 evita doblatges redundants.

La Indústria de la Llengua

Tendències Generals

La creació d'una indústria relacionada amb el servei de televisió en llengua minoritària depend de: a) la política de producció de programes de cada entitat (i.e., Quebec, Catalunya); b) regulacions per llei (i.e., Gales).

La indústria de la llengua funciona independentment de l'entitat de televisió, si bé, la seva activitat està íntimament lligada amb l'activitat ^{d'aquesta.} ~~de l'entitat de televisió~~. Aquesta indústria inclou tot tipus de negocis, desde serveis fins a producció, relacionats amb el procés de producció de programes. Els sectors més representatius de la indústria són les productores independents, que s'encarregan de la producció d'un programa desde la concepció de la idea fins l'última còpia del programa.

La creació de la indústria de la llengua al voltant dels serveis de televisió en llengua minoritària assegura la continuïtat d'aquests serveis de televisió. Les empreses de producció independent, creades per servir les necessitats de programació dels canals de televisió, estan compromeses a assegurar-se el seu futur i la seva expansió; per tant, la seva existència garanteix la continuïtat de la producció de programes en la llengua minoritària. Per exemple, si a Catalunya es creés una indústria potent de producció independent -- com es el cas de Gales --, els interessos de les empreses d'aquesta indústria estarien totalment orientats a la producció de programes en català. Les inversions d'aquestes empreses estarien arrelades al seu propòsit específic (l'equipament de producció de televisió no es pot utilitzar per altres finalitats que no sigui la seva específica), i, per tant, lligades a la normalització del català.

L'establiment de la indústria de la llengua no significa només la creació de nous llocs de treball, sinó que a més, i més important, suposa que moltes empreses o individus interessats en crear nous programes per fer negoci busquin i creïn oportunitats d'expressió d'iniciatives artístiques les quals no es podrien manifestar si només hi habes una entitat que busques i crees aquestes oportunitats.

Fases de la Indústria de la Llengua

Entre les organitzacions estudiades en aquest treball, hi han tres fases diferents en les relacions entre la indústria de la llengua i les entitats de televisió:

1.- Indiferent: Aquesta es la relació entre TV3, ETB i TVG i la indústria de la llengua. La majoria dels programes de producció domestica emessos per aquests canals de televisió son produïts per les mateixes entitats, per això hi han molt poques aventures empresarials en el camp de la producció independent de programes. Per altre part, no existeix cap mesura de l'administració que forci als serveis de televisió espanyols a emetre programes produïts independentment. TV3 i els altres tercets canals han desenvolupat unicament una indústria de doblatge independent, per cert molt prospera, degut a que TV3 i les altres entitats no tenen estudis de doblatge propis.

2. Intermitja: Aquest es el cas de SRC. El nombre creixen de canals de televisió que competeixen per la mateixa audiència i la política protectora del govern canadenc sobre el contingut dels programes que s'emeten, ha fet que les entitats de televisió augmentin la seva dependència en les productores independents. Això ha fet que es creïn noves oportunitats de treball per aquells creadors de programes de televisió que avans no habien tingut acces al medi televisiu. També ha motivat la iniciativa privada per buscar idees i fons per invertir en la producció de programes. Degut aquests resultats positius, ~~la SRC~~ avui la seva programació ^{de SRC} compta amb un 35% de producció independent i espera que aquest percentatge augmenti a un 50% a l'any 1990.

3. Support: Aquest es el cas de S4C. El sistema de producció de programes de S4C depend totalment de la producció independent. A Gales el nombre de productores independents ha crescut de tres en l'any 1981 a 35 en el 1987. La BBC de Gales i la HTV son ~~les~~^{els} principals proveedores de programes de S4C. Però, en el 1989, expira el contracte entre S4C i la HTV i S4C esta planificant encarregar les nou hores a la setmana que ara produeix la HTV a les productores independents, per tant el nombre de productores independents encara creixerà més. En el 1987 S4C ja ha començat a motivar a les productores independents a presentar nous projectes de programes i a establir les bases de les relacions.

L'actitud de suport cap a la producció independent es definitiva en aquells països a on el món de les comunicacions audiovisuals esta més desenvolupat. Per exemple, als EUA, els programes emessos a "prime-time" per les grans cadenes (ABC, NBC, CBS i la recent estrenada FBS) -- que després seran adquirits per les entitats de televisió europeas-- son produïts, per imposició de la llei, per productores independents. La BBC esta canviant el seu sistema de producció centrat en la producció pròpia únicament (indiferent) cap a una diversificació de les fonts de programes (de suport). La raó d'aquest canvi es la proposta informal del govern britanic a la BBC i a la ITV per que un 25% de les seves programacions provinguin de les productores independents. Les entitats de televisió britàniques estan acceptant aquest canvi, doncs el consideren beneficiós per la programació i prefereixen fer-ho per elles mateixes que per imposicions legals.

Tant en el cas del Canada, com en el dels EUA o en el del Regne Unit, el floreixement de la indústria de producció independent ha estat potenciada per el legislador, en cap cas ha estat una política espontanea de les entitats de televisió; si bé, un cop s'ha iniciat aquest sistema de producció les entitats de televisió el prefereixen doncs augmenta la varietat i la qualitat dels programes.

La Política Canadenca

En general la política canadenca de motivació de la producció independent ha funcionat positivament. En opinió de l'autora hi han dos efectes molt importants de la política canadenca que ajuden a la indústria de la televisió a creixer i a ser estable.

1) Les productores independents dissenyen els programes pensant en la posterior explotació en el mercat internacional. Les seves vendes a l'estranger produiran guanys per invertir en altres produccions.

2) Les productores independents motiven l'inversió de persones privades gràcies a la projecció internacional dels programes. Tot això fa que la indústria de la llengua creixi i sigui estable.

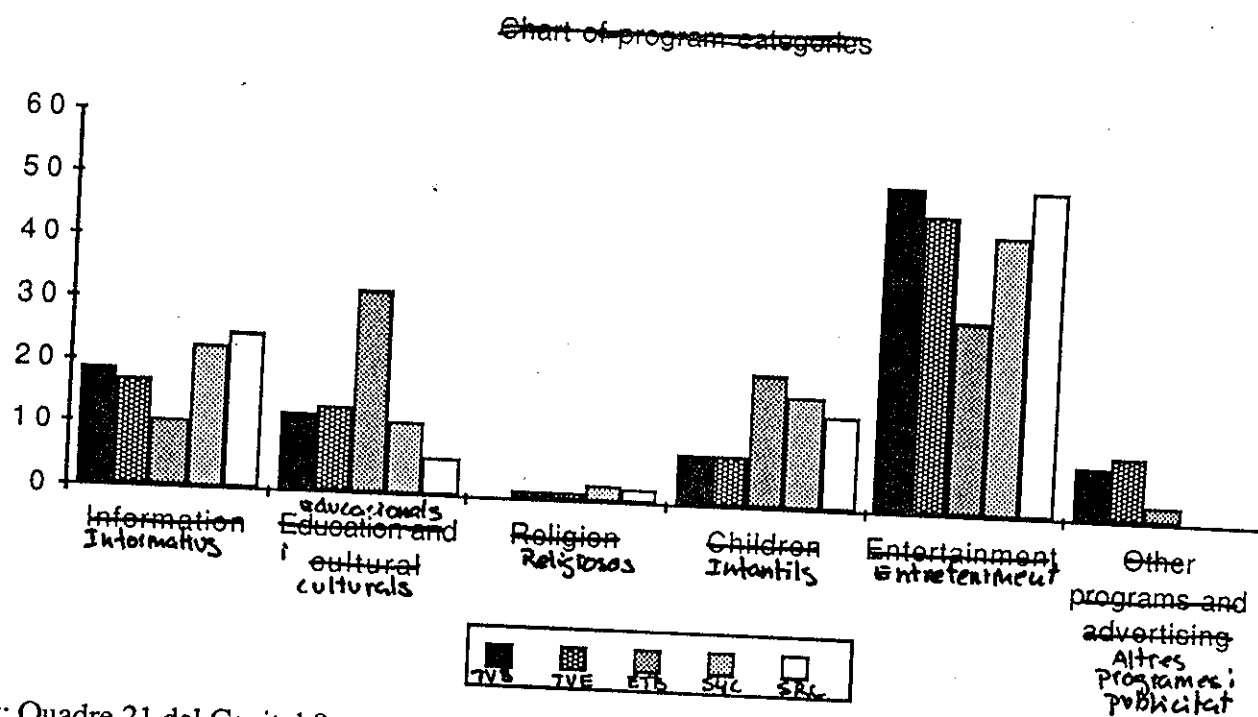
L'Audiència Infantil

La població infantil es un segment molt important de l'audiència de les organitzacions regionals que emeten en llengua minoritària perquè gran part del èxit en preservar la llengua està en l'ús que d'ella en fan els nens i nenes. Per això la programació infantil està entre les prioritats de les organitzacions de televisió que emeten en llengua minoritària. Els programes infantils són principalment de producció domèstica: 55% dels programes infantils de TV3 estan produïts a Catalunya; 52,6% dels de la SRC estan produïts al Canadà; i la majoria dels de la S4C estan produïts a Gales.

Programació

Mentres que hi ha bastanta diferència entre els diferents canals de televisió regional que emeten en llengua minoritària en quant a la quantitat de programes emesos segons categories, les similituds entre TV3 i TVE són grans (veure Figura 1).

Figura 1.- Percentatges dels programes emesos segons categories.

Font: Quadre 21 del Capítol 8

Co-produccions

Totes les organitzacions enquestades coincideixen en els aspectes positius de la co-producció. Les ventatges de la co-producció son:

- Financeres: la producció de programes de pressupost molt alt compartint els costos.
- Marketing internacional: la promoció de l'organització entre entitats de televisió i productores de televisió estrangeres.
- Control editorial: el control parcial de la creativitat i contingut del programa.
- Producció domèstica: atribuir a les co-produccions la qualitat de producció domèstica, lo qual ajuda a disminuir el nombre de programes importats.

Noves Tecnologies

Segons les respostes de les organitzacions enquestades els nous sistemes de difusió de programes, com el satèl·lit o el cable, no es consideren una amenaça als serveis regionals de televisió. Les organitzacions afirmen que no esperen que hi hagin canvis en l'equilibri de programes nacionals i internacionals degut a la competència del satèl·lit o del cable.

En alguns casos, els tercers canals utilitzen noves tecnologies per servir a la seva pròpia audiència. Per exemple, TV3 utilitza la nova tècnica de televisió estereo per emetre en català i en la llengua corresponent a la versió original del programa.

Programes Estrangers

Balanç

El percentatge de programes estrangers a TV3 es similar al de altres televisions europees. El percentatge de la producció domèstica és del 63,9% i el de producció estrangera del 36,1%. De totes maneres, aquest equilibri no es manté estable en tota la programació. Els programes d'entreteniment, que constitueixen un 51,9% de la programació total, tenen un percentatge de programes importats més alt (59%) que el de programes domèstics (41%).

Origen dels Programes

Els programes estrangers més populars procedeixen en primer lloc dels EUA, país que es font primordial de programes de televisió per a tot el món tant en quantitat com en qualitat. De totes maneres hi han altres programes, com els produïts al RU, Japó o Brasil, que també tenen èxit entre l'audiència catalana.

Efectes Culturals

L'importació de programes estrangers per atraure una audiència més nombrosa podria considerar-se com una contradicció als objectius culturals de les televisions regionals aquí estudiades. Tradicionalment els investigadors en temes de comunicacions afirmen que si es miren molts programes de televisió procedents d'altres països (particularment dels EUA que té una cultura molt forta) pot, amb el temps, erosionar la cultura i valors del país a on s'emeten aquests programes. De totes maneres, l'emissió d'aquests programes populars doblats a les llengües regionals contribueix positivament al coneixement i preservació de la llengua.

Capacitat de Compra

Hi han alguns problemes de competència entre TV3 i TVE a l'hora d'adquirir programes populars estrangers, si bé avui encara hi ha una producció internacional suficient per satisfer les necessitats d'ambdues organitzacions. De totes maneres en el futur hi poden haver a Catalunya al menys cinc serveis de teledifusió competint a l'hora per obtenir bons programes estrangers. Les futures cadenes privades a Espanya (probablement tres), les quals emetran per tot el territori espanyol, posaran en perill el poder d'adquisició de TV3 en el mercat internacional de televisió.

Recomenacions

L'ús de la Llengua

L'única manera de saber si els serveis de televisió regional que emeten en llengua minoritària compleixen amb el seu objectiu lingüístic es a través de l'investigació. Per trobar dades específiques sobre els canvis en l'ús de la llengua entre la població s'hauria de fer un estudi comparatiu entre l'ús de la llengua anterior a les emissions dels tercers canals i l'ús posterior. Aquest estudi podria determinar quins segments de la població han canviat,

les seva percepció de la llengua, l'ús que en fan i com a ocuregut el canvi (quins factors han intervingut: ràdio, televisió -- tipus de programes--, premsa, escola, veïnat, campanyes governamentals, etc.)

La Indústria de la Llengua

Hi ha varies raons ^{per les quals} ~~de perquè~~ el govern català hauria de motivar el creixement de la producció independent:

- Una indústria compromesa amb una inversió compromesa generaria una ràpida difusió de la cultura catalana a l'hora que constituiria una font de pressió per la difusió de programes en català.
- Crearia noves aventures empresarials i per tant nous llocs de treball.
- Les fonts de producció de programes serien més variades i representatives de la població catalana que si només existeix una sola font de producció (TV3).
- El nombre de persones dedicades a la creació de programes de televisió augmentaria.
- La competència entre les productores independents augmentaria la qualitat dels programes.
- La competència incentivaria la busqueda de formes de finançament privades per produir els programes.
- Les limitacions de la indústria de la televisió a Espanya obligaria a les productores independents a exportar els seus programes, per tant es requeriria més qualitat, i s'aconseguiria reconeixement internacional de la producció catalana.

El creixement de la producció independent te que estar motivada per el legislador. S'haurien d'establir per l'administració diversos programes en el camp de l'educació audiovisual i programes d'ajuts econòmics. S'haurien d'assignar fons públics per produir programes els quals haurien d'esser administrats per un ens independent (independent de TV3). Per exemple, una comissió integrada per reconeguts artistes i científics catalans.

Altres ajuts podrien venir de l'exempció de taxes per a productors i inversors privats, de crèdits amb interessos reduïts, ajuts governamentals per el marketing internacional, o altres estratègies apropiades que ja s'estan practicant en altres països.

El vídeo

El nombre d'aparells de vídeo augmenta cada any entre l'audiència catalana. La previsió de Tydeman feta al 1986 (veure Capítol 2) ha quedat curta. Tydeman preveia que en el any 1990 a Espanya hi haurien un 19% de ~~les~~ ^{espanyoles} vivendes equipades amb aparells de vídeo. Aquest percentatge ja ha estat superat a Catalunya en ~~el~~ any 1987, doncs 23% de les vivendes catalanes tenen aparell de vídeo. Pel que fa a la resta d'Espanya aquest percentatge es del ~~18~~ % en el 1987.

El català ha d'assegurar la seva presència en aquest medi audiovisual que s'esta implementant ràpidament. Per una part l'administració catalana hauria de potenciar el doblatge de pel·lícules al català que després seran distribuïdes en vídeo. Per altra part el servei públic de televisió hauria d'emfatitzar la transmissió de programes especialment dissenyats per que siguin gravats (i.e. programes especialitzats en medicina, arquitectura, collage, etc. o pel·lícules emessos durant la nit).

Programes Infantils

L'ús de la Llengua

Per tal de verificar l'efectivitat de la televisió en l'us del català entre les generacions futures, seria molt interessant seleccionar un grup de nens i nenes que visquin en un entorn familiar castellano-parlant. S'haurien de seleccionar un grup de nens i nenes que assisteixin a escoles a on el castellà ^{és} la llengua predominant i que mirin els programes infantils de TV3. Les percepcions d'aquest grup de nens i nenes respecte al català i la seva

abilitat en entendre i parlar el català podria ser estudiat cada any i comprobar si el propòsit de TV3 de difondre l'ús del català es aconseguit a llarg termini.

Per aconseguir l'objectiu d'aquest estudi, s'haurien de fer tres tipus de test cada any. El primer serviria per determinar l'abilitat del grup per entendre el català parlat i escrit. El segon serviria per determinar l'abilitat per parlar i escriure el català mitjançant el seguiment de la seva actuació i resultats en les classes escolars de català. El tercer serviria per determinar l'actitud respecte a l'ús del català.

La Programació Infantil

Els canals regionals han de prestar especial atenció als programes infantils. Una de les eines més importants que té el programador a les seves mans per arribar a l'audiència infantil es l'horari. Si els canals de televisió regional emeten programes infantils al mateix temps que ho fa la cadena de televisió nacional, ~~a les hores~~ el canal regional està posant en perill l'acompliment del objectiu principal dels seus programes. Això es perquè la cadena de televisió d'àmbit nacional té més recursos que la cadena regional per produir programes de televisió o per adquirir-ne en el mercat audiovisual internacional. Per això, la cadena nacional pot emetre programes que siguin més atractius a la canalla. Els canals regionals han de buscar aquells moments del dia quand els nens i nenes estan a casa i la cadena nacional no emet programes infantils.

Per exemple, a Espanya, cap dels canals de televisió existents emeten programes infantils a primera hora del matí (de 6 a 9), com ho fan algunes estacions nordamericanes. (TVE-1 emet uns minuts de dibuixos animats cada matí dins d'un programa de varietats que emet diàriament de dilluns a divendres entre les 8 i les 9).¹ Normalment als EUA les estacions independents de televisió emeten cada dia de 6 a 9 ^{del matí} dibuixos animats. Els

¹ La informació sobre els programes de TVE està basada en una setmana escollida aleatoriament.
Font: TP, no. 1130, 30 de novembre a 6 de desembre, 1987.

dissabtes al matí les tres grans cadenes programen espais infantils desde les 6 fins el migdia, la majoria son dibuixos animats. La televisió educacional nordamericana, la Public Broadcasting Service (PBS), emet diàriament a primera hora del matí programes infantils especialitzats (Sesame Street, Mister Rogers' Neighborhood). Per la tarda les estacions de televisió independent emeten més programes infantils (de les 14 a les 16 hores).²

Programacio

La programació de TV3 es similar a la de TVE (veure Figura 1), la qual esta basada en una audiència molt mes amplia i pot ser inapropiada per a Catalunya. Segurament hi han diferències demogràfiques entre Espanya i Catalunya. Si aquestes diferències es tenen en compte i s'utilitzen estudis demogràfics per definir la graella de programació, TV3 podria establir una programació dissenyada mes especificament per a l'audiència catalana. Aquesta estratègia podria significar més ingressos de publicitat ja que els programes tindrien una audiència molt definida i als anunciants els interessa arribar a la població especifica a la que va dirigit el seu producte.

El Quart Canal

El conjunt d'objectius culturals, educacionals, polítics, informatius i pluralistics que TV3 te que complir son tan amplis que es difícil poder complir-los degudament amb un sol

² Als EUA, estudis demogràfics demostren que els nens i nenes entre sis i onze anys miren la televisió unes 25 hores a la setmana. Aquest mateix segment de la població representa un 27% de l'audiència de "prime time" i un 22% de l'audiència de tarda en dies escolars. (Source: Nielsen Report on Television, 1984).

La programació de les cadenes de televisió dels EUA inclou alrededor d'un 3,9% de programes infantils. El percentatge de programes infantils emessos per tota la industria de televisió es del 8.9%. La PBS inclou en la seva programació 25% de programes infantils. (Font: Flow of television programs and News, USA, Revision of August 1983, Jack Lyle, East-West Communication Institute, Honolulu, Hawaii 96848).

canal de televisió. Les lleis de teledifusió espanyoles estableixen els mateixos objectius per a TVE que per TV3, pero TVE emet per dos canals mentres que TV3 nomes ho fa per un. El fet de tenir només un canal obliga a la direcció de TV3 a orientar la seva programació a arribar a l'audiència més amplia possible i detraure-la del seu competidor. Els objectius culturals queden dissipats ja que la programació esta dirigida a satisfer el mínim dominador comú en quan a gustos de programes. Per això, per complir el que les lleis requereixen del tercer canal de televisió i les demandes de programació de la societat catalana, s'hauria de establir un segon canal de televisió regional en català.

Hi han limitacions legals i econòmiques per l'establiment d'aquest quart canal. Les disposicions legals sobre teledifusió preveuen l'existència d'un sol tercer canal de televisió a cada Comunitat Autònoma i no fan cap menció d'un possible segon servei de televisió dependent de les Comunitats Autònomes. Les limitacions econòmiques es refereixen a varies incerteses: que el mercat publicitari pugui sostenir un altre canal; que els diners publicis hagin de finançar un altre servei de televisió; que s'hagin de buscar altres recursos de financiació.

Per resoldre els problemes legals el senyal del quart canal podria llençar-se desde fora del territori espanyol. Les emissions es podrien fer per satèl.lit segons se sugereix en el pròxim apartat. Així quan la difusió de programes de televisió per cable s'establis a Barcelona (1992) ~~la~~ senyal es podria difondra via cable.

Si els programes son emessos via satèl.lit, aquest nou canal no sera gaire interessant per els publicistes, al menys fins que l'ús de les antenes de satèl.lit sigui mes habitual o be fins que el servei de cable no estigui totalment establert. Per això s'han de buscar altres fonts d'ingresos, com per exemple la producció de programes sponsoritzats, formes de publicitat flexibles (lliberalitzar el sistema d'admissió de publicitat), co-produccions internacionals o subvencions d'entitats europees.

De totes maneres s'haurien d'estudiar en profunditat les possibilitats que ofereix la legislació en temes de televisió ^{en l'àmbit de} Catalunya. (El Govern Basc gestiona dos canals de televisió, potser la legislació permet a una interpretació més amplia).

El quart canal de televisió hauria de ser gestionat per una societat depenent de la CCRTV o més apropiadament per una organització totalment independent. Aquesta nova font de programes de televisió en català hauria de ser de caràcter cultural, cobrint aquelles àrees que el tercer canal no cobreix degudament. Això inclouria programes documentals, entrevistes, debats i cursos educacionals. El quart canal podria ser extramadament útil per canalitzar les produccions culturals de les productores independents.

El Satèl·lit d'Emissió Directe

Una de les avantatges del SED es l'abilitat de multiplex, o de dividir, els senyals de so. Aquesta abilitat del SED permet repartir senyal per tot Europa utilitzant diferents llengües incloses les llengües minoritàries.

Co-produccions

TV3 hauria d'augmentar el nombre de co-produccions i canviar el tipus d'organització amb la que té més probabilitats de co-produir (televisions estatals europees de dimensions similars a TV3 i productores independents). Per que TV3 es beneficiï de la ventatge de prestigi internacional que significa la participació en co-produccions, ha d'invertir en co-produir amb les grans cadenes de televisió. Per exemple, les organitzacions de l'ITV al RU, que tenen caràcter regional, coprodueixen amb èxit amb grans cadenes de televisió (Antenne 2 de França, PBS dels EUA o NHK del Japó).

La Confederació dels Tercers Canals

TV3, ETB i TVG ja coordinen els seus interessos per realitzar les compres de programes al estrangers. També s'han produït ^{conjuntament} alguns programes de tipus esportiu

~~conjuntament~~. Aquesta coordinació hauria d'extendres a altres aspectes del servei de televisió. Per exemple, seria profitosa aquest tipus d'unió per a la producció de programes dramàtics, es a dir potenciar la co-producció entre les entitats gestores del tercer canal. I no solsament dramàtics, també es podria coordinar un servei d'imatges de caàcter informatiu i inclús unir els interesos de les corresponsalies que poden haber-hi arreu del mōn evitant així la duplicació.

Programes Estrangers

En les adquisicions de programes estrangers TV3 s'enfrontara en el futur amb la competència de les cadenes privades espanyoles (si algun dia existeixen). Per aixō, TV3 i els altres tercers canals espanyols, ha d'assegurar l'adquisició de programes de qualitat. Es podrien unificar les necessitats de compra de varies organitzacions regionals de teledifusió europees, o augmentar el nombre de co-produccions internacionals en les que participan.

Vendes Internacionals

El creixen nombre de fonts de programes de televisió arreu del mon esta augmentant la demanda de nou material televisiu. TV3 ha d'aprofitar aquest creixent mercat de compradors i per tant ha d'internacionalitzar el seu producte. Aquesta internacionalització significa un tipus de programes capaços d'atraure al mínim denominador comú i en moltes ocasions seria millor que els programes fossin produïts en anglés o que fossin oferts als compradors estrangers ja subtitulats o doblats.

En conclusió TV3 ha aconseguit una "share" important de l'audiència catalana i esta complint els seus propòsits llingüistics. La seva política de producció i programació no mostra cap diferència relevant comparat amb altres cadenes de televisió europees. TV3 ha escollit el format tradicional europeu per produir i programar. TV3 esta per davant del seu

competidor, TVE, en quant que ofereix a l'audiència la possibilitat d'escollir la llengua en que s'escolten el programes de producció estrangera.

Aquest treball no ha tocat els aspectes econòmics dels canals regionals. Seria interessant investigar els aspectes econòmics dels serveis de televisió dirigits a preservar l'ús d'una llengua minoritaria i constatar el rendiment de la inversió.

QUESTIONARI

Tota la informació ha de referir-se a l'any 1986

PRODUCCIÓ PRÒPIA

1. Quins programes tenen més audiència: els programes importants o els de producció pròpia?

.....

2. Entre els programes de producció pròpia, quin tipus de programa té més audiència? Si-us-plau especifiqueu.

.....

.....

.....

.....

3. Quin es el cost mig d'una hora de producció pròpia?

.....

CO-PRODUCCIONS

4. En línees generals, quines ventatges i desventatges considera vosté que suposen les co-produccions i les co-financiacions?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Quin tipus d'organitzacions co-produeixen o poden co-produir més fàcilment amb la seva organització?

.....

.....

6. Segueix la seva organització alguna política per augmentar la participació en co-produccions? En cas afirmatiu, si-us-plau especifiqueu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Quadre 1FIGURES GLOBALES DEL 1986. HORES DE TELEVISIO

Total hores d'emissió (Primeres transmissions i repeticions)	Producció pròpia o Producció encargada		Co-producció		Adquisicions i Intercanvis	
	Nacional	Internacional	Nacional	Internacional	Nacional	Internacional
A=B+C+D+E+F	B	C	D	E	F	

DEFINICIO DE TERMES

1. Producció Pròpia: Producció pròpia o similar portada a terme per iniciativa de l'entitat, produïda amb els seus propis serveis i sota la seva responsabilitat artística. (La publicitat comercial i la producció d'espais de promoció dels propis programes esta inclosa en aquesta secció).

2. Producció Encarregada: Producció encarregada a un servei de producció extern sota la iniciativa de l'entitat de televisió.

3. Co-producció: Qualsevol "joint venture" de varies entitats acordada amb antelació. S'incluen en aquesta secció les co-financiacions (drets d'antena) i les co-produccions que impliquen la participació de material en la producció.

Nacional: quand la co-producció és entre entitats del mateix país.

Internacional: quand la co-producció és entre entitats de dos o més països.

4. Adquisicions i Intercanvis: Produccions fetes per serveis externs sota la seva pròpia iniciativa i sobre les quals l'entitat emissora només compra o intercanvia els drets d'una o més emissions (s'inclouen l'adquisició de drets avans de la producció i les pel·lícules cinematogràfiques).

Nacional: quand la co-producció és entre entitats del mateix país

Internacional: quand la co-producció és entre entitats de dos o mes països.

NOTA ADICIONAL

La publicitat comercial (tota classe de publicitat per l'emissió de la qual l'empresa de televisió reb un pagament) no s'ha de categoritzar separatament, pero s'ha d'incloure en l'apartat B.

Quadre 2ANALISI DE LA PROGRAMACIO DE TV3 EMESSA L'ANY 1986- HORES"

En cada casella, corresponent a un tipus de programa, s'ha d'indicar el nombre d'hores que es varen emetre durant l'any 1986.

Total hores emesses inclóent repeticions	Programes Informatiu Total hrs.	Progs. Educatiu T. hores	Progs. Cultural T. hores	Progs. Religiós T.hores	Progs. Infantil T.hores	Programes Entreteniment Total hores	Publicitat T. hores	Progs. No Classificat T. hores
---	---------------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	---	------------------------	---

DEFINICIÓ DE TERMES

1. **Informatius:** Programes el contingut dels quals consisteix en fets, aconteixements, teòries, previsions o dirigits a proveir informació explicativa d'antecedents. Inclouen: butlletins d'informació (notícies i comentaris de notícies, notícies d'esports, o altres programes d'informació política, econòmica, científica, cultural i social), aconteixements especials y documentals d'actualitat.

2. **Educatius:** Programes en els que l'element pedagògic es fundamental. Inclouen: programes educacionals relacionats amb un currículum específic (escoles, universitats, etc), programes educacionals destinats al desenvolupament rural, i altres programes educatius.

3. **Culturals:** Programes orientats a enriquir els coneixements d'una forma no didàctica, atenant varios aspectes de la cultura: art, literatura, llengua, filosofia, etc.

4. **Religiosos:** Programes basats en diferents formes de serveis religiosos o programes inspirats en l'element de naturalesa religiosa.

5. **Infantils:** Programes diferents als programes educatius desinats a nens fins a 14 anys.

6. **Entreteniment:** Inclouen pel·lícules originalment produïdes per el cinema, programes produïts per a la televisió, tals com sèries, programes musicals en "directe" o pre-gravats, esports (excloent informació esportiva), i altres programes d'entreteniment.

10. Promig de nivells d'audiència durant l'any 1986* en "rating" y "share"

	<u>Rating</u>	<u>Share</u>
La seva organització
Altres organitzacions		
<u>Nom</u>	<u>Rating</u>	<u>Share</u>
.....
.....
.....
.....
.....
.....

* En el supòsit de que aquestes dades no fossin disponibles, si-us-plau indiqueu el promig d'una setmana representativa de l'any 1986 i indiqueu al marge les dates de la setmana.

BIBLIOGRAFIA

- Areizaga Alcaín, Andoni, ETB: defender la cultura vasca, eds. E. Bustamante, J. Villafañe, La Televisión en España Mañana, (Madrid, Siglo XXI de España Editores, Ente Público Radiotelevisión, 1986).
- Babe, Robert E., Canadian Television Broadcasting Structure, Performance and Regulation, (Minister of Supply and Services Canada, 1979).
- Bevan, David, The Mobilization of Cultural Minorities: the case of Sianel Pedwar Cymru, Media, Culture and Society, vol. 6, 1984.
- Bombardier, Denise, Television as Instrument of Cultural Identity: The Case of Quebec, eds. E.M. Rogers, F. Balle, The Media Revolution in America and in Western Europe, Vol. II Paris-Stanford Series (Norwood, NJ, Ablex Publishing Co., 1985).
- Collins, Richard, Canada: Nation-Building Threatened by the US Dominated Media?, ed. Raymond Kuhn, The Politics of Broadcasting (New York, St. Martin's Press, 1985).
- Gifreu, Josep, Sistema i Polítiques de la Comunicació a Catalunya: Premsa, Ràdio, Televisió i Cinema (1970-1980), Col.lecció Clio 3 (Barcelona, L'Avenç, S.A., 1983).
- Gorostiaga, Eduardo, El Estatuto de la Radio y la Televisión, (Madrid, Ediciones Forja, S.A., 1982).
- Gotlieb, Allan E, Cultures in Collision. a Canadian-U.S. conference on communications policy, (pp. 1-10), (New York, Praeger, 1983).
- Granados, Joan, TV3: un canal institucional con vocación competitiva, eds. E. Bustamante, J. Villafañe, La Televisión en España Mañana, [Television in Spain tomorrow].
- Head, Sydney W., World Broadcasting Systems: A Comparative Analysis (Belmont, CA, Wadsworth Publishing Co., 1985).

- Howell, W.J. Jr., Britain's Fourth Television Channel and the Welsh Language Controversy, Journal of Broadcasting, 25:2, Spring 1981 (pp. 123-137).
- Bilingual Broadcasting and the Survival of Authentic Culture in Wales and Ireland, Journal of Communications, Autumn, 1982, (pp. 39-54).
- World Broadcasting in the Age of the Satellite (Norwood, NY, Ablex Publishing Co., 1986).
- Howkins, John, Basques Use TV To Speak Their Own Language, InterMedia, vol. 11 (3), May 1983.
- Lambert, Stephen, Channel Four.
- Lee, Chin-Chuan, Media Imperialism Reconsidered: The Homogenizing of Television Culture, (Sage Publications, Beverly Hills, 1980).
- Mackey, William F., Language Policy and Language Planning, Journal of Communication, vol. 29 (2), Spring 1979.
- O'Brien, Terence, Economic Support for Minority Languages, eds. A. Alcock, B. Taylor, J. Wilton, The Future of Cultural Minorities (London, The MacMillan Press Ltd., 1979).
- Pragnell, Anthony, Television in Europe: Quality and Values in a Time of Change, (England, The European Institute for the Media, 1985)
- Peers, Frank W., Cultures in Collision, a Canadian-U.S. conference on communications policy, (pp. 11-34), (New York, Praeger, 1983).
- Price, Glanville, The Present Position and Viability of Minority Languages, eds. A. Alcock, B. Taylor, J. Wilton, Future of Cultural.
- Puig de, Lluís M., Les Llengües minoritàries d'Europa: estat de la qüestió, Quaderns de Treball (Barcelona, Generalitat de Catalunya, Institut d'Estudis Autònoms, Dec. 1986).
- Pastor Ridruejo, Jose Antonio, Por un auténtica descentralización, eds. E. Bustamante, J. Villafañe, La Televisión en España Mañana.

Tracey, Michael, The Poisoned Chalice? International Television and the Idea of Dominance, Daedalus, vol 114, 1985, pp. 17-54.

Tydeman, John, New Media in Europe (Berkshire, England, McGraw-Hill Book Co., 1986).

Varis, Tapio, The International Flow of Television Programs, Journal of Communication (1984) 34, pp.143-152.

Vazquez Montalban, Manuel, El libro gris de Television Española (Madrid, D. 99, 1973).

Villafañe, Justo, Descentralización y servicio público, eds. E. Bustamante, J. Villafañe, La Televisión en España Mañana, (Madrid, Siglo XXI de España Editores, Ente Público Radiotelevisión, 1986), pp. 185-207.

Revistes dels EUA

Variety

Vol. 326, No. 12, April 15, 1987

American Programming Dominates Among Spanish TV Foreign Fare

Vol. 328, no. 12, Oct. 14, 1987:

Peter Besas, Spaniards Wanting TV Choices Look to Dishes on Their Roofs.

Vol. 329, No. 3, November 11, 1987

Peter Besas, Dual-Lingo TV Aimed At Spain Due From U.K.

Vol. 329, No. 5, November 25, 1987

Broadcast Fun Uncaps Flow of Indie TV Series.

CBC-E Fights Red Ink With Program Sales

Revistes i Diaris d'Espanya

TP

No. 1130, November 30 to December 6, 1987.

Vivir en Barcelona

June 1987, section Viure a TV3

Sylvia Mateu, La coherència tecnològica de Sant Joan Despí [The technological coherence in Sant Joan Despí], interview with Jaume Ferrús, Technical Director and Vice-President of TV3, p.93.

El País

No. 254, August 9, 1987, section Quadern

J.M. Villagrasa and R. Alvarez, TV3 s'Obre Camí a l'Estranger, interview with Lluís Ferrando, International Co-Productions Manager of TV3 and with Antoni Solé, Program Sales Manager of TV3.

Altres Documents

Project de texte relatif aux Mass-media et droits des minorités linguistiques.

Recommandations et propositions. [Recommendations and suggestions] (reviewed version after the meeting of September 13, 1985), Council of Europe, Standing Conference of Local and Regional Authorities of Europe. Prepared by M. Pietro Ardizzone.

CPL/Cult/GT/LRM (20) 3.

Study E.C.O., Direcció General de Política Llingüística de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, Fall 1987.

S4C Annual Report & Accounts, 1981-82

S4C's Annual Report & Accounts, 1986-87.